

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Vita Et Virtutibus R. P. Bernardi Colnagi E Societate
Jesv Libri Dvo**

Paullin, Johannes

[Monachii], 1662

Lib. II. Virtutes Bernardi Colnagi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44152

LIBER II.

VIRTUTES

Bernardi Colnagi.

CAPUT I.

Fides, & Religio in DEUM.

§. I.

Hucusque Bernardum dedimus, vivum scilicet virtutis simulacrum, cujus vitam resque gestas cum priore libro rudi quidem calamo descripsimus, simul ipsam suis coloribus virtutem expinxisse videri possumus; non expinximus, rei magnitudine vires superante. Quia verò non satis est, universam uno intuitu spectasse virtutis iconem, sed vel maximè delectat, juvatque, omnia sigillatim membra curiosius

M

son-

contemplari: postquam ipsum adumbramus Bernardum, nunc aliquas ex quamplurimis pulcherrimisque Bernardi virtutibus hoc libro persequemur, ut palàm fiat, Bernardo virtutem, neque virtuti Bernardum defuisse.

A fide autem & eximia in Deum Religione, quâ sine nulla scilicet esse dicere potest sincera virtus, initium ducemus: de quo illud in primis rectè affirmaverim, qui Romanam in Bernardo fidem quærit, in Occi-

*Bernardus
in fide Catholica
natus, educatus,
denatus.*

no aquas, in sole radios quæritare; quando in confesso est, eum Catanæ Iustri fontem tinctum, Christianæ Religionis mysterium imbutum, sacris ordinibus initiatum, Religiosæ familiæ adiectum, Romanis Pontificibus, summisque Ecclesiæ Cardinibus, percharum addictissimumque, Cælitum cultu ac amicitia insignem, denique & sanctissimis Sacramentis procuratum, in solenni Beatorum invocatione animam exhalasse. Ergo in præsens agimus, ut liquidò constet non vulgarem Bernardo fidem fuisse; sed egregiam & robustam: quâ & ipse largitus illustratus, & alij mutuatis ab ipso radiis profusè fuerint illuminati.

Fidem eandem de Cathedra & suggesto docet.

Atque ut hîc tacitus præteream, quo claritate verborum, quo sententiarum pondere, quo mentis ardore, quâ constantia &

libertate, quo labore & industria ex cathedra in scholis; ex suggesto in templis per Italiam Siciliamque mysteria fidei tractaverit, & multiplicem Christianæ Religionis veritatem mortalium animis cumulatissimè infuderit, quæ dudum me commemorare memini: non satis ille ducebat, cælestem fidei lucem toto pectore hausisse, nisi & alios ex densa perfidiæ, vel ignorati Dei caligine pro viribus contenderet extricare.

§. II.

Hanc ob rem in summis habuit votis magnisq; egit precibus, ut ad ferendū barbaris regionibus Christi nomē, sive quæ sol oritur, sive quæ occidit, fidei præco mitteretur, sat magno operæ pretio, si Dei causâ sanguinè liceret fundere, ne novæ luci, novi imbres ad futuram sementem deessent. Id cum per Majorum imperia non liceret, ad montem bullientis Ætnæ, inclusa mentis incendia eluctantibus ingentium desideriorum flammis, & querulis persæpe vocibus manifestare auditus est: quando, ô felices Orientis plagæ! ajebat, quantum alijs auri cupiditate ambita, tantum mihi pœnarum & mortis amore desideratæ. O beata littora! quam ego longe vestris in oris meliores piscari uniones

*Eiusdem
propagan-
da causâ
Indias ag-
bis.*

M 2

sata-

fatagerem! quàm longè purius aurum prælo, quod vestris in visceribus crescit, eruerem! ô terræ non minùs caelestium divinarum expertes, quàm fugitivarum opum feroces! non sic stellæ per sidereos orbis indefessè studio se circumagunt, atque ego per vestras etsi immodico sole calentes, campos, & arenas lætus curfitare ardeo: tunc enim vero felicissimus inter vestra futurus incendia, si vestris ignibus pro fide Domini mei IESU in cineres redactus fuero. Ita quidem Bernardus pectus sanctis desideriorum flammis exarsuabat; secus tamen supremo visum Numini, à quo iussus est votis hisce contentus, sine palma martyrij, divinis acquiescere decreris; simul tamen edoctus est, eam aliquid nonnullis æterno destinaram esse consilio.

*Martyrum
amulus.*

Quoties litteræ afferebantur, quibus nostrum aliquis pro Christo & fide inter hæreticos vel infideles vitam posuisse nunciabatur, miro gestientis animi sensu legebat, reperebat gloriosa heroum nomina, & contentus sanctâ quâdam invidentiâ, quam gratulabatur alijs palmam, dolebat sibi negatam.

§. III.

Prorupit hic ardor non rarò etiam cum ex vestris diceret, quando acceptam

Crucifixi JESV sigillum collo cordique applicatum charis stringens amplexibus, jam suspendium, jam enses aliudque necis crucentæ expectabat genus: jam verò novus sancti Martyris Ignatii, Præfulis Antiocheni æmulus, cum lacrimis amorem suum, jam diu Crucifixum, se adhuc nondum ex eadem cruce pendulum querebatur: modò fortunatum se fore clamabat, si Catanâ à Mauris captâ ipse in quatuor frustra dissectus, pro Christi nomine palis affixus hæreret.

Ubi verò se frustratum votis animadvertit, ingenio usus est, & qui, ut Christianæ fidei lucem oppressis longâ cæcitate populis afferret, Indias ipse pedibus obire non potuit, ut quamplurimi alij vitæ sanctimoniæ & ardore pari celebres viri orientem mitterentur, auctor fuit. Cùm enim è Purpuratis Patribus Montanus eadem tempestate Vice-Cancellarius, quod ajunt, paratus quatuor millia aureorum nummorum annui proventus in opus pium, quod multis prodesset, erogare, eamque Bernardo pecuniam (cui plurimum tribuebat) vel Societati contradere propensus, hoc totum pondus auri jam sponte obrulisset, & ejus hac super re consilium perquisivisset; is post fufas eam in rem preces persuasit, ut omnem hanc pecuniæ vim Excalcearis Carme-

Negata ad Indos profectio, plures alios submitti curat.

Auctor est, ut in Persia RR. PP. Carmelitis domicilia erigantur.

melitanis Patribus pro sacris in Orientem expeditionibus largiretur. Unde factum est, ut erectis in Persia multis ejus familiae sacrae domicilijs uberes fructus, quos infelsi vineae cultores non sine sudore colligunt, longè lateque, ut Bernardus praedixerat, hodieque largiter emānent.

Sed quae Bernardum Indijs negavit, Iaponas Bernardo submitit Dei providentia.

§. IV.

*Ipsa Iaponas
Romae Christi
sacris
mysteriis
imbuit.*

Venerant cum Japonensium legati Romam ad supremum sacrorum Antistitem ex ultimis terrarum finibus Idololatrae, quos eo usque Christianorum consuetudo ex tantis densis educere errorum tenebris non potuit. Eos tamen Bernardus privatis sermonibus idola & execrandos errores dedecuit, atque ad Christi sacra lustrico fontem tinctos adduxit.

*Hebraeos
Catana ad
Christum
adducit.*

Hanc enimvero palmam Bernardo destinaverat Numen, cui & olim Messanae non absimilem indulsit, quando indurata quinque capita, & inter Hebraicae perfidiae sectatores non postrema illi tradidit debellanda: quibus cum alij, etsi validi luctatores, scilicet doctrinā & religione inignes alij qui Ecclesiae nequaquam fuerant antea

con.

congressi : hos enim pervicaciae quinque-
 Viros Bernardus simul omnes in longa &
 iterata dimicatione primum rationibus &
 argumentis subegit, dein tergiversantes
 valide constrinxit : post inficientes in sacris
 paginis ullum esse vestigium, quo Servator
 mundi infandam à mortalibus mortem
 subiturus perhibeatur, solenni pacto obliga-
 vit, ut, si id legissent, ipsi se convictos a-
 gnoscerent, & in Christi sacra concederent :
 denique legendum exhibuit, pactis stare
 coegit, tandemque fidem sponte amplexos
 publico torius Urbis plausu sacro fonti ad-
 movit.

Quemadmodum verò egregiè robusta
 & excellens Bernardi fides fuit, quâ frater
 patravit multa in vulgus admiranda ; ita &
 in ijs, quorum res agebatur, non lentæ fidei
 excitabat vigorem.

§. V.

Lugebat Caranæ Victoria Caramba Io-
 annem Baptistam uno jam mense cæcum *Aliorum*
 filium, familiæ spem & ocellum : dum verò *fidem fidu-*
 Bernardum opem consiliûmque rogat ; il- *ciamque in*
 le, Deo, inquit, solenne & gloriosum est, non *Deum acu-*
 nisi rebus deploratis opem ferre. *it, & in-*
 Necessè *flammat,*
 est igitur, ut filij sanitas magis magisque *ut cæcus*
 pestum ear. Si lapidescat oculus, enim *lumen ve-*
cipiat.

ro aptior erit, ut luce donetur. *Credidit
 ô mulier? at illa, nihil hæsito; qui primo
 homini ex argilla ficto lucem dedit, is &
 lapidi dare possit. Age ergo: subiicit Be-
 nardus, filius depulsâ cæcitate lumen reci-
 piet. Abi modò ad summum Urbis tem-
 plum, & Agathæ Tutelari nostræ supplicat.
 Obtemperavit illa quidem; at incassum
 fuere preces. Itaque elapsis aliquot diebus
 ut oculis jam in summum discrimen addu-
 ctis medicinam, suâque in Dei omnipotent-
 iam fide proprio fidem oraculo faceret, ip-
 se ad aram Martyris in hunc finem sum-
 mo pietatis sensu, ut solebat, litavit: neque
 diutius factum, cæco lux, & oculis perfe-
 cta redijt incolumitas. Ut enim Mater à
 sacro domum revertit, filius in lætas voces
 erupit. Video, Mater, video, atque hæsi-
 tanti monstratos digito, qui præsentibus erant,
 suo quemque nomine compellavit: interro-
 gatus porro, quî visam recepisset: nescio,
 ait, hoc tamen non ignoro, me totius mentis
 spatio utroque oculo lucéque privatum
 fuisse; nunc sine medicamine, Patris
 Colnagi precibus acurum videre.*

§. VI.

Vir nobilis, isque medicæ artis peritus, & Bernardo amicus, in morbo jacebat, cui ut levamentum aliquod emendicaret, ad Patrem hæc verba exaravit. *Ecce quem amas, infirmatur.* At nonnihil hæsitavit, effèrne eâ Bernardus potentiâ, ut sanitatem largiretur. Is acceptâ chartâ rescripsit. *Non sanatus fuisti; quia ego peccator sum; at bonitas Dei te sanet.* Adjunxit S. Antonij orationem, & in calce adjecit, *sanetur servus Christi.* Tradito hoc epistolio convaluit æger. At Pater interjectis aliquot diebus, cum ad eundem inviseret, in ipsis scalis amicum castigaturus. *Opus est fide, inquit, fide, fide & fiducia opus est, Domine, ut gratiam consequare. Si credis, omnia possibilia sunt credenti.* Sensit se homo hac trina fidei mentione tangi, ideoque secretam animi fluctuationem, nulli mortalium cognitam, non malè credidit, fuisse Patri divinitus patefactam.

Secretam alterius in credendo fluctuationem absens agnoscit & amicè castigat.

§. VII.

Æquali passu Bernardi fidem sequebatur Religio, & castus supremi Numinis

Praclarâ in Deum resq; divinas pietate cul. eminet.

M 5

cultus, per omnia pietatis officia planè
 fulus: neque enim aliquid eorum omni-
 quoad per angustas humani corporis vire
 licuit, quæ ad Dei gloriam amplificandam
 valent. Prima fuit illi cura internos ani-
 mi motus virèsq; divinæ Majestati peni-
 tūs consecrare: deinde etiam externos cor-
 poris sensus ac membra suo Conditori
 colendo mancipare, idque tam incensò
 studio, ut, sive precibus votisque DEVM
 coleret, sive sacrificijs placaret, sive in divi-
 nas laudes excurreret, sive divinis perfectio-
 nibus contemplantis vacaret, totus in
 DEVM abreptus, jam beatorum gaudia non
 parcè delibaret. Quibus cæli delicijs tum
 vel maximè circumfluebat, quando sacrifi-
 operabatur. Antè semper quantulascunque
 animi labeculas confessione eluebat, ac vo-
 luntarijs pœnis; precibusque intra cubiculi
 septa inclusus sese tam sollicitè apparabat,
 ut inde ad sacras sumendas vestes prodiret
 extra se positus, inque Deomersus lacrimis
 difflueret. Et verò altare illi pro Paradiso
 erat, ut ipse Patri Lancitio manifestavit.
 Totus illi dies in agendis gratijs effluebat,
 nox & antelucanum tempus in exquisito
 ad sacrificandum appara-

*Cælestibus
 delicijs af-
 fluit præ-
 sertim in
 sacro.*

*Exactè se
 preparat.*

*Lacrimis
 madet.*

*Altare pro
 Paradiso
 habet.*

tu.

§. VIII.

§. VIII.

Porro rem divinam sine affectationis
 notâ tam rarâ pietate facere solebat, ut etsi *Duas ipsas*
 consuetum faciendi sacri tempus multum *horas sa-*
 excederet, & quandoque duas sacrificando *cificat.*
 horas insumeret; nemini tamen grave esset,
 sacrificio adesse. Imò verò & mollior se- *Magno au-*
 xus &, quod mirè, viri, quorum tardior est *diuentium*
 ad teneram pietatem sensus, illò ad facien- *fructu &*
 dum progresso posthabitis brevioribus ad il- *sensu pietat-*
 lius sacra advolabant, ante tertium horæ *is.*
 quadrantem plerumque non absolvenda:
 neque rarò & ipsi suas cum sacrificantis
 Bernardi lacrimas confundebant, quas ni-
 mirum rara quædam suavitas elicit, quâ
 consuetas sacrificantibus preces dulce quid
 cantando potiùs, quàm recitando profere-
 bat. Quin Messanæ, cum is aliquamdiu
 procul arbitris in secretiore sacello litaret,
 viri nobiles multis à Rectore precibus im-
 petrarunt, ut admitterentur, quò vel solo
 sacrificantis aspectu languentes pectorum
 scintillas sufflare possent. Romæ verò No-
 bilium nonnemo, qui Patri arcana mentis *Nocte Ser-*
 nudare consueverat, & ipsâ nati Servatoris *vatoris na-*
 nocte tria sacra sex horarum spatio facienti *ti 6 horas*
 inservierat, prolixè obrinuit, quod effluctim *tribus in-*
 ex- *sumit sa-*
 cris.

experierat, quando & ipse exundante sacerdotis igne, pius adeo minister, comprehensus in uberes fletus & suspiria liquefactus abiit.

§. IX.

*Inter sacri-
ficandum
caelestibus
favillis cō-
plu. tur.* Et sane ignes fundere credi non obscure poterat. Quando Thomas Fiumegallus Mediolano oriundus, nostri ordinis homo, oculatus & fide dignus testis sancte allegerat, in domestico quodam sacrario sue Provinciae sacrificante Bernardo post facta verba prolata, se locum omnem favillis plenum conspexisse, easque nunc super aram vario fluxu sursum, nunc deorsum ferri non antè desisse, quam sacram Bernardus hostiam religiosè absumpsisset. Hic arbitratus principio ex latentibus alicubi prunis hasce favillas diffundi, ut extingueret, accurrit; at nusquam reperto vel tenui indicio, caelestes esse flammulas non malè conjectavit.

§. X.

*Nihil non
agit, ut sa-
crificandi
copiam
habeat.* Ex divini cultus ardore fluxit etiam illud ingens sacrificandi studium, quo accuratissimè cavebat, ne quid impedimento esset, vel copiam faciendi sacri adimeret, ideoque in tali periculo non minus, quam in sume

summo vitæ discrimine prodigiosam è cæ-
lo opem exposcebat.

Erat fortè animus ad D. Virginis sacrificia-
re, at præter opinionè deerat facer apparatus *Seris pessis-*
omnis: in turri scilicet inclusus. Itaque *lisque clan-*
provolutus in genua ad aram Matris Vir- *fas fores si-*
ginis supplicavit ardentius, obfirmatòque *ne clave se-*
animo sanctè pertinax palàm enunciavit *ne vi idcir-*
se Missam non intermissurum; sed ringente *co pandit,*
etiam dæmone sacris operaturum. Sic ad
portam accessit, & *Aperire*, inquit, *sine cla-*
ve, simulque manum vel elevavit, ut pulsa-
ret, vel palmâ leniter percussit januam, cum
illa paruit, quæque nullâ vi expugnari po-
tuisset, Bernardi imperio cessit. Quæ res
in Episcopi aula ideonis auctoribus nuncia-
ta non vulgarem audientibus movit admi-
rationem.

Auditus est aliquando ad concionem *Ter quoti-*
dicere. Sibi unicè in votis esse, ut quotidie *die, si fas*
ter litare sibi liceat; sic enim suo desiderio *esset, sacris*
quocunque tandem modo futurum satis: *operaturus.*
quod erat, Deum scilicet hoc admirando sa-
cificio magis magisque colere; eoque præ-
sente in Eucharistia diutius frui, nempe qui
vel ægrè sacrificat, vel indecorè sacrificium
deproperat, quem manibus teneat, vel ne-
scit vel non pensat. Eam ipsam ob causam
hostias eligebat densiores Bernardus: &

*Ad singula
verba ri-
tūsq; per-
attentus.* ne nimum velox esset, ad omnia verba, & omnes gestus, ad ritus singulos advertebat animum. Longum foret figillatim percurrere, huic quadrabit loco unus, eritque instar omnium: amoris utique & Religionis præstantissimæ testis ac particeps.

*Quoties se
inclinat,
toties cer-
vicem pro
Christi no-
mine cadē-
dam porri-
git.
Sæpe extra
se raptus.* Quoties enim ad imprimendum altari osculum caput inclinabat, toties ad fundendum pro amato Deo sanguinem, cervicem gladio feriendam offerebat. Unde non mirum, quòd in re divina patranda toties extra se raptus, mira ageret ipse, & pateretur.

§. XI.

*Vitreas
ampullas
ex casu
fractas in-
tegrat.* Non vanus certè rumor est, sed idoneis testibus comperta res, nunc ex alto vitreas cecidisse ampullas, neque tamen diffractas: aliàs semel iterumque guttos ex fragili vitro ductos ex casu in frustra abiisse; mox tamen à Bernardo signatos crucem mirabiliter fuisse integratos.

*Sacrâ Syn-
axin di-
stribuens
lacrimas
elicit.* Jam quoties divinum illud ferculum alijs ad aram distribuere necesse erat, tantâ implebat pietatis flamma sacros divinæ mensæ convivas, ut plerisque lacrimarum & singultuum magnitudine impeditis, tempus efflueret, ideoque ne sacrorum ordo turbaretur, Bernardus ab

hoc

hoc synaxeos dispartienda officio fuerit amovendus.

Panormi quoque in Professorum, quos dicimus, templo elevatâ in sublime hostiâ abreptus ad cœlestia, sui, loci, sacrique immemor sublimen tenere hostiam perseveravit, nec ante dimidiatum horæ quadrantem, sive vellicaret minister, sive traheret, ad sese revocari vel excitari potuit.

Mázaræ verò in D. Nicolai æde cùm sacris operareretur, ubi ad secretiores preces ventum erat, elevatis piè oculis, mox profundâ animi demissione iterum depresso in statuam obriguit. Succuriebat interea Petrus Luna Administer, nunc hoc, nunc illud larus; sed incassum. Tandem elapso dimidiæ horæ spatio sibi restitutus, in has voces erupit: *ô gloria! ô gloria!* quibus haud dubiè vel invitus prodidit, cœlestem gloriam aut certè divinum aliquid sibi fuisse conspectum.

Spectabat profectò sæpiusculè Deum panis velamine rectum, stringebat dulcissimè, familiarissimè alloquebatur. Si quid impetratum veller, id scripto signatum lineæ supponebat mappulæ, cui sacra incubit hostia; atque ita facilem in vota Deum habuit. Unde à sacro responsa dabat minime

*In sacro sibi
al isq, à
Deo quod
quod desi-
derat im-
petrat.*

mè dubius, quidquid petijſſet, impetrallit
quod dixiſſet, eventurum.

CAPUT II.

Spes, & perpetuum orandi studium, ecſaſes, lacrima.

§. I.

*Divina
ſpei plenus.*

FErè tantùm quiſque ſperat, quantum credit. Bernardus ergo, qui Deum credebat omnia poſſe, quæ velle, & velle, quæ in divinæ gloriæ incrementum ceſſura ſciret; non niſi grandia de manu Dei dextera & ſperabat; & ſibi aliſque cordatus orator maximâ fidentis animi lecuritate rogabat. Vicit autem ſpes ipſam perſæpe naturam, & ſpei fructus aliorum expectationem, non Bernardi ſententiam, nec deſerbuit unquam orandi ardor; qui nunquam elanguit ſperandi vigor: quàm que jucundum eſt ſperare, tam dulce fuit Bernardo orare.

*Bernardus
à puero orationi
deditus.*

Eſi verò à prima uſque pueritia nihil illi erat jucundius religioſâ Deum precandâ conſuetudine; majores tamen in hac caeleſtiſtis

his sapientiæ schola progressus fecit, post
 illam, de quâ supra, insignem sui victoriam, *Toros dies*
 eò usque, ut duas tresue horas, quin & ipsos *noctésque*
 dies, noctésque solidas, sive pronus humi, si- *precibus*
 ve genibus nixus, modò corpore erecto *vacando.*
 consistens, modò humili scabello insidens,
 vel leniter obambulans divinarum medita-
 tione rerum transmitteret: quo tempore,
 cælestibus incendijs adeò pectus æstuabat,
 ut illud emissis ex imo corde suspirijs ex- *Cogitay*
 onerare, vestes temperando ardori laxare, *ardorem*
 domo egredi, dulces amoris lacrimas pro- *mentis la-*
 fundere, alijsque modis æstum reprimere, *xatis ve-*
 necesse foret. *stibus tem-*
perare.

§. II.

Neque defuit unquam prolixæ oratio- *Amplam*
 nis argumentum homini cælestibus assue- *habet pre-*
 to: modò enim dulcissima cum Deo Divis- *candi ma-*
 que ferebat colloquia, rurelarem Angelum *teriam.*
 auscultabat, suos Dei Parenti amores expli-
 cabat: modò in lacrimas precésque effusus
 cælestis mortalibus lucem è cælo veniámq;
 poscebat, irarum placare Numen, Romanam
 Ecclesiam omnesque ordines Deo impen-
 sius commendare adlaborabat. Nunc omnes
 secururæ diei actiones cum Superis consul-
 tabat: nunc repentina superflus dulcedine

N

in

in cantum & suavissimos divinarum laudum
modulos erumpebat. Et fuit tanta
tamque inveterata orandi consuetudo,
eodem tempore, etsi studijs, etiam gravibus
mis, immergeret animum, ab oratione
men & intima cum Deo conjunctione

Minimè avocaret. Neque verò, quod multis solent
tamen ora- est, cursim deproperabat orationes, etsi
ziones de- seu curis oblectus, seu laboribus fessus;
properat. lento veluti passu progrediebatur, & pe-

Lumina precanti mysteria, penitius inspiceret. Ut
menti in- finem sacrae commentationi imposuit,
fusa scri- divinæ lucis radios, quibus mens illustra-
ptis consi- fuerat, in charta, quoad potuit, expressis,
gnat. illis sæpius memoriam animumque excita-
ret. Ejusmodi ephemerides Nobilis quidam
Catanzaranus ad manum habet, quæ
plenas luminibus ipsius Bernardi manus
conscriptas, ab Episcopo (quem Illustris-
simum Brivium, utpotè Colnagi studiosissimum,
nonnulli fuisse arbitrantur) sibi do-
no datas gloriatur, & inter opes sacras me-
ritò adnumerat.

§. III.

Multum de
genibus o-
rat.

Sacerdotale pensum & coronarias Deo
paræ preces plerumque non nisi de genibus
re.

recitabat; eâ sollicitudine, ut tamen si memo-
ria esset perquam fida & tenaci; ne tamen
oblivio subreperet, quousque pervenisset,
debitum divini officij pensum exsolvendo,
domi scripto consueverit signare. *Tertiam*
dixi, &c. Vesperas &c. recitari. Id verò
tempus omne, quod à studijs, vel juvandijs
mortalibus vacuum habuit, vel in sacrae aede,
vel intra cubiculi septa in genua prostratus
orationi penitus consecrabat, tam arctè af-
fixus Deo, quo cum illi sermo erat, ut ne- *Sine mentis*
que rerum agendarum cura, neque daemo- *evagatione*
nis astus aliorum flectere precantis ani-
mum posset: immò verò profundè adeò se
divinitatis pelago immergebat, tantisque
superfundebatur cæli delicijs, ut perquam
frequentè domi & foris, in templis & pa-
latis, in campis & in mensa extra se rapere-
tur, & cælestis quidam fulgor animi ex vul- *Non tamen*
tu emicaret: quod, quia in consuetudinem *sine raptu.*
vertit, jam porrò etiam in publico admira-
tioni non fuit.

§. IV.

Neapoli vir nobilis prosapiæ vidit il- *Quandoq;*
lum in aede quapiam sublimem à terrâ, & *sublimis in*
relat in aëre pendulum, satis longo tempo- *aere.*
tis spatio inter preces elevatum. Idem spe-
ctat.

N 2

Sta.

etatæ fidei homines in nostro se vidisse
 plo testarum faciunt. Catanæ plures
 madvererunt, cum ad spectandas è vicinis vitâ
 Divæ Agathæ reliquias gradus facelli
 mi conaretur ascendere, neque tamen
 stantium multitudine præpeditus, enitip
 set, toto corpore divinâ quâdam vi evect
 cubito altius in aëre sterisse, neque gra
 bus infrâ, nec uspiam adminiculis innix
 tanto majore adstantium admiratione
 quanto in tot oculis testatore prodigi
 Romæ Cardinalis S. Georgij spectavit
 coenâ Bernardum dulcissimâ Dei memora
 sensibus abreptum, & fluentes ex oculis
 bertim lacrimas purpuratâ manu ipse des
 fit.

Messanam inter & Catanam vir ex
 vi Benedicti asseclis religiosus, quem Be
 nardo itineris socium casus dedit, consp
 obstupuitque, eum in diversorio se in
 tius conclave recepisse, ac ibidem sepe
 ipsas horas sensibus in oratione penitus
 stitutum, atque adeò sine anhelitu, sine mo
 cordis, nemine vel parùm dubitante
 mortuo habitum. Et jam alij consilia
 capiebant, quâ cadaver in Urbem de
 tur: alij, quæ sepulturæ necessaria sunt,
 accurabant. Cum ecce redeunte spiri
 surgit, velut è tumulo Pater, prodit
 dium

*Septē horis
 sine sensu
 in mortuū
 iacet.*

diū cunctis admiratione defixis, & quomodo inquit, resurgis, Pater, tot jam horis vitā functus? quibus tamen ille, ut cæli delicias regeret, se dulci oppressum somno contestabatur.

§. V.

Alium quoque ejusdem Divi alumnum gravi detentum in valetudine religioso charitatis obsequio recreaturus accesserat, jamque Abbati assidens de cælestibus sermonem ex more cœperat; cum Christi Crucifixi cogitatione defixus, & subita abreptus cœtasi pro mortuo jacuit unius horæ spatio, nec vi aut clamoribus ad sese revocari potuit; tandem verò sponte sua, velut è somno evigilans veniam petijt, caussatus interea se in Christi sepulchro trophæa patientis cum voluptate admirabili spectasse.

Evocatus forte ad sacrarum Virginum ædem fuerat Bernardus, & jam ad solitum colloquendi locum, exceptura Patrem properabat Agatha de Paternò, Præfesta Cœnobio: cum ille interim in templo conspecta Crucifixi icone mox raptus dimidiam horæ partem hæsit: post vultu accensus, lacrimisque diffuens: ô miserandam Matrem, exclamavit, ô calamitosam DEI homi-

minis pro sceleratis in cruce extincti generitatem! denique sibi redditus eidem Amicitiae, quæ toto eum tempore non sine quida voluptate & pietatis fructu observaverat, ingenuè fassus est, animam suam tantisper in Calvariæ monte fuisse peregrinam: quod enim vero satis testabantur linguæ guttus ex intimo pectore erumpentes, & voces suspirijs intercisæ.

§. VI.

*Neq; potuit
eiusmodi
raptus im-
pedire, vel
lacrimis
temperare.* Hæc verò precantis, aut divina mediantis à sensibus alienatio, ut oppidò frangens, ita minimè in potestate fuit Bernardini, quem divina rapiébant; non quidè invictum, modestiæ tamen causâ verecundè, sed frustra reluctantem. Quemadmodum, & perpetuos lacrimarum fontes, ne perenni fluxu genas irrigarent, ut etiam vellent, sistere non potuit; nimirum gemino donatus cæli munere, ut tam pijs imbribus oculi semper pluerent, pupillam tamen aciemque luminum nunquam haberent. Sive enim horarias Deo, vel coronarias Deiparæ preces persolveret, sive ad populum de superiore loco verba faceret, vel patientis Christi quacunq; demum occasione meminisset, ceu gemino fonte aperto ex oculis la-

crimarum rivi voluebantur. Quod etiam
 persæpe in ipsa hominum turba evenit. Cer-
 te cum Præsule quodam magni nominis
 curru peregrè vectus tam copiosos lacrima-
 rum effudit imbres, ut epistola, quam for-
 te sinu reconditam habebat, madefacta cum
 jam Præsuli in itinere ostendenda esset, sine
 rubore tradi non potuerit. Nunquam ferè
 quoad vixit, rem divinam fecit, nisi com-
 plutus lacrimis, plurimum etiam strophio-
 loru usu, quæ, ut ædituus apponeret, necessitas
 expressit, non sat exsiccandis. Ipsemet a-
 micissimo suo Bernardo à Ponte aliquando
 affirmavit, se rem divinam ipsis viginti tri-
 bus annis, tantummodo bis terue sine lacri-
 mis fecisse.

§. VII.

Ad extremum tam continuo precandi
 studio, & nunquam interruptâ cum DEO, *Nihil non*
 tanquam præsentè agendi consuetudine, *sperat se o-*
 eò intimæ familiaritatis pervenit; ut à ma- *rando con-*
 gno Numine, ceu amicus ab amicorum opti- *secuturum.*
 mo nihil non speraret, nihil non impetra-
 tum inter lacrimas, suspiria, precésque sibi
 aliisque polliceretur, & vel ab invito, non
 extorqueret. Quòd si enim difficilem ad *Piâ quandã*
 vota Deum animadverteret, eum non raro *violentiã,*

religiosâ quadam violentiâ in suam sententiam pertraxit, & audaci pietate imaginem infantis JESV, quam in cubiculo venerationi expositam tenuit, piè simplex, velut captivum amoris obsidem arcæ includebat, & blandum subridens cum Jacobo Patriarcha, *non dimittam te, ajebat, donec benedixeris mihi.* Atque hunc in modum facile fuit, quod veller, DEVM suæ Majestatis quasi oblitum inflectere. Itaque tam explorata Dei bonitas mirum quantum extimulabat Bernardi spem, ut multus esset, ac perquam sedulus in quorumvis aliorum calamitatibus apud Deum Cælitésque orator, quorum causas scripto notatas, non secus ac libellos supplices Crucifixo super lectulum deposito blandissimis verbis offerebat, quibus adiciebat nocturnâ sui flagellatione sanguinem, suspiria, lacrimas. Observatus est planè vim Deo facere velle, & cum pro ægro quopiam supplicaret, hisce verbis usus. *Hanc mihi, quæso, fac gratiam, & sanum infirmum (& nominabat infirmum) volo enim eum sanum fieri.* Allatus erat nuncius Bernardo, virum Principem ad extrema deductum. Tum Bernardus, moritur, inquit, Princeps; at non est mortuus. *Ego verò hodie cibi nihil gustabo; sed precibus dabo operam, ad sanctam meam Agatham & Antoniam*

Aliisq, rara pietatis artibus.

onium adibo; ubi si pro Principe litatum fuerit, mortem evadet. Ita Bernardus, & Princeps, peractis sacris, extra aleam fuit.

Frequentiam orationis plurimum ad-^{vbi proli-}juvabat perpetuus cælestium illorum mis-^{xius orare} filium usus, quo perbreves ac ardentibus ex-^{non licet,} animo preces in cælum ejaculamur; horum^{suspiria} enim incensæ charitatis jaculorum phare-^{in cælum}tra inexhausta cor erat Bernardi, è qua^{eiaculatur.} quidquid ageret, amoris tela depromens sive orabat agendo, sive amabat orando.

CAPUT III.

Bernardi Charitas neutiquam
otiosa.

§. I.

Sacer ille Amor, quo animus in Deum ^{Deum ab}rapitur, & velut ad centrum arcanâ vi ^{infantia}tractus avolat, Dux est, & felix omni-^{amat.}um virtutum Imperator, adeoque post fidem & spem inter prima Bernardi decora, in fronte statim collocandus venit: præsertim ^{Charitate}quod à primis conceptus annis continuo ^{nunquam}annorum fluxu, nec lethali culpâ unquam ^{mortifera}extinctus, nec torpore fractus usque ad me-^{culpa vitio} tam ^{extincta.}

*Omnia Dei
amore ag-
greditur.*

*Quantum-
vis ardua.*

*Hunc osten-
dit in con-
cionibus.*

*In collo-
quiis.*

In epistolis.

*Etiā san-
guinem in
tormentis
fundere per-
cupians.*

*Omnia in-
fra Deum
despicit.*

ram ipsos ferè sexaginta annos maximè
semper augmentis excreverit in immensum.
Quidquid enim cerneret, amandi præbebat
ansam: quidquid audiret, gradus erat ad
Deum: quidquid etiam ageret, amabat; quæ
horatore comitèque divino Amore cuncta
agebat, sola tamen, quæ ad DEI majorem
gloriam & voluptatem cessura cognoverat,
etsi magno suo & incommodo, & existima-
tionis propriæ jacturâ, sæpenumero fuerit
suscipienda. Amor sanè ad suggestum &
conciones evexit, amor verba dictavit, flam-
mas dictioni admovit, mentem perpetuo
mortales juvandi studio accendit, colloquia
omnia cum sacris & profanis hominibus
instituta piâ quadam suavitate condivit, ut
amore divino audientes inescaret. Scri-
benti amor adfuit, & pro atramento ignem
suggessit, ut non nisi DEVM DEIque amo-
rem & ardentissima cæli desideria spirarent.
epistolæ, non nisi suspiria flammæque ex
calamo prodirent. Amor quoque ingen-
tes Bernardo animos addidit, ut nihil non
auderet DEI causâ aggredi, nulla formida-
ret pericula, ad nullos pavesceret adversos
casus, nullis frangeretur laboribus, nullis a-
nimorum lucris satiaretur, non sicca morte,
sed cruenta pro Deo mori efflētum pereret.
Ad hæc divinæ tribuendum est charitatis
quod

quòd quidquid infra Deum aut divina esset, despiciatui habebat, ideòque caduca omnia aspernatus, uni Deo affixam perperuò mentem gerebat, pervigil, & apertis oculis auri-^{Deo mente} busque sponte cæcus, & sapienter surdus^{semper im-} audire videreque nihil videbatur, cælestibus nimirum amoribus extra se raptus, Seraphino, ut agebant, propior, quàm mortali.

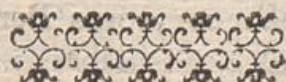
§. II.

Divina jam non meditabatur, sed alta^{Divina} contemplatione defixus aspiciebat, suavissimi^{contempla-} interea sic delinitus illecebris, piisque^{ri solitus,} immersus lacrimis, ut nisi hoc cælesti imbre pectus inundaretur, nisi conceptos mente ignes etiam sub ipsam meditationis horam, quàm silere leges imperant, in aliorum animos submissè pièque colloquendo effunderet, & ipse fateretur, sese sacris è cælo flammis consumendum, & alij rerum conscij haud paullò timerent. Sat erat vel pauculis verbis in communi sermone modicam DEI facere mentionem, & jam scintillabant oculi, ardebat vultus, lingua, manus, pedes gestiebant, exultabat cor, totus Bernardus sui^{Ad quam-} impos modò dulce cantillabat, modò festi-^{vis DEI} vum tripudians saltitabat, jam modesto risu^{mentionem} animi delicias testabatur, quandoque proxi-^{mirificè} mè^{exardescit.}

mè adstantem suavissimo stringebat chari-
 ratis amplexu : ut qui hominem non molles-
 emoræ mentis crederet. *Et qui fieri possit?*
ajebat, interrogantibus, ut infantulus ad pri-
imum amatæ matris aspectum, non exiliat, non
cantillet? naturâ vel invitum exstimulante.
Quem amor DEI in potestate habet, nequit sibi
imperare, quin audito DEI nomine, ô qualem
quantæque matris ac patris! inardescat, blan-
dum rideat, gaudiòque exultet: solatia hec
sunt, inquit ab amicorum non nemini, cele-
stésque animi motiones, quas experiri licet
non explicare: degustare corde, non verò la-
bijs effari datum est.

Aliòsque
accendit.

Fecit autem, ut nonnunquam alij
 quoque delicias ejuscemodi non parcè deli-
 barent. Gravis affirmat testis, orante Ber-
 nardo se tantum dulcedinis aliquando hau-
 sisse, ut semetipsum non caperet, Patrique
 precibus adhuc immerso conquereretur;
Pater, ego gaudio emorior, qui tamen aliud
non respondit, quàm, bene habet, fili. nemo
sanè meliùs, quàm qui moritur amore: cui
vivere, pœna est; vita, mo-
ri.

CAPUT IV.

Patientis Christi memoria, & imitatio, cum inusitato lateris dolore.

§. I.

Quod proprium est verè amantibus, cum patiente pati, id Bernardo jam longo usu prouum, & familiare quasi in naturam vertit; quòd enim Christum humanæ salutis Assertorem ardentissimo complectebatur amore, inde factum est, ut de tormentis cruciatibusque amari Domini neque loqui, neque cogitare sine lacrimis, sine dolore pœnâque posset: quia verò totus in Crucifixo passioque Seruatore absorptus, mortem illius & supplicia semper in ore & corde ferebat; nunquam necis tam acerbæ memoria non impensè cumularèque cruciatur. Vulnere divini corporis sauciabant Bernardi animum tamque gravibus maclabant corpus supplicijs, ut exhaustus, enervis, pallidus & emaciatus ad spectantibus commiserationi esset. Sextâ quaque feriâ in lignèâ cruce procumbens breuem

De patiente Christo nec loqui nec cogitare potest sine lacrimis, & dolore.

ss. Vulnere impensè colit.

capiebat somnum; contra crucifixi imaginem in lectulo floribus ornato collocabatur. Eadem die, & porro quoties concionanti de Passione sermo fuit, acerbissimum præcæteris in latere cruciatum, & lethiferos in corde dolores persentiebat, haud secus ac si lancea perfossus immane vulnus accepisset. Crescebat autem dolor pro magnitudine fervoris, Neque tunc solum; sed quoties etiam sacris operatus est, cor sibi comprimere, & findique sensit. Quod tormentum ipse sibi velut insigne Dei munus operose accersivit in hunc ferè modum. Cognoverat in silva hominem degere, sanctimonie famam clarum ex Divi Benedicti familia, qui Christi patientis in corde pœnas expertus, immensis laniaretur doloribus. Ad hunc ergo accessit, eamque sibi à Crucifixo Amore laniationem, cordisque dolores impetrari expectavit, nec antè quàm voti compos fieret, discessit. Ex eo tempore, quoties ab altari digressus est, ad mortem usque cor torquentis, amicorum fidelissimo persæpe dixit. *Disimulo ego quidem, sed sentio me mori.* Deinde ad Deum conversus. *Si mori me vis Domine? inquit, moriar.* Negabant medici eum dolorem dolorisque principia naturæ adscribenda: ipse verò non nescius, unde

*In latere
lethalem
sentit cruciatum.*

*Divinitus
non sine
precibus
concessum.*

originem traheret, non quærebat medicinã :
pro medicamine illi erat liquidissima vo-
luptas, quæ dolore abscedente, animum
non minore gaudio cumulabat, quàm dolor
tormento cogit confixerat.

§. II.

Quacunque anni tempestate pro con-
tione Patientis Christi mentio incidisset
(præsertim quando acceptam Crucem huc
illuc ingenti ardore vibrabat) ita inter di-
cendum exarsit, aded tum oratione & ac-
centu ad luctum dolorémque inflexo, tum
lacrimis suspiriisq; eluctantibus populum
commovet, ut in fletus planctusq; pro-
rumperent universi (Parasceven crederes)
magna omnium approbatione, nec admi-
ratione minori. quia verò tantâ animi con-
tentione vires sanitasq; plurimum detere-
bantur, ex majorum imperio signum Crucis
cathedræ clavò bene magno affixum est,
ne Pater illud pro more abriperet. At ille,
perinde ac si stупpa esset ferrum, & clavus,
palea, multò quàm aliàs magis expeditum
habuit Crucifixi sigillum convellere, rerum
conscijs stupore defixis. Per sæpe caput
capiti Servatoris in cruce suffixi apprimens
inter dolentis amantisq; suspiria totus aded
sol-

*Inter con-
tionandū
crucifixi i-
maginem
comprehen-
dit.*

*Et ad la-
crimas to-
tam com-
mover con-
tentionem.*

*Caput ca-
piti Serva-
toris in
crucem affi-
apprimis.*

Lavat lacrimis,

De Cruce loquentem audit.

In Sacrificio cruentū videt Salvatore.

solvebatur in lacrimas, ut à capite ad pedes
figilli ubertim defluerent; quas ipse deinde
sorbere solitus, pro nectare combibebat
interea dulce modularus carmen, suos amicos
res pia poësi exprimebat: quæ tandem in
manus P. Ludovici Maselli devenit. Ne
que verò dubium est, quin ipsi Servator
Cruce quandoque fuerit locutus: ita enim
Bernardus ipse confessus, cùm ab amicis
confuleretur, quid sibi faciendum esset,
secum etiam loqueretur Crucifixus, cano-
de aperuit, quâ ipse viâ ad hanc gratiam pe-
netrasset. *Reseca, inquit, reseca mihi Patrem
& abijce procùl à te, quidquid tibi dulce est.*
non dulcescit illi crux, qui extra crucem
quærit dulcedinem: neque loquitur Chris-
tus, nisi cui sapit crucifixus. Bernardus ve-
rò non modò loquentem audivit, sed Scro-
centi sanguine perfusum vidit.

Faciebat aliquando ad aram in Divi
Nicolai æde, cùm ecce prolatis ritè verbis
quæ præsentem sub forma panis DEUM
constituunt, spectavit Crucifixum Domini
minum quinque palmaribus è corpore pla-
gis largiter sanguine manantem. Quam
territus & lacrimis ipse madidus: Quid hoc
est Domine? inquit, Egone, mi JESU, sic te
laceravi? fors ego tibi sanguinem expressi?
Cui Christus: non tuum hoc est scelus; sed
per

per superiorem Templi portam modò in-
greditur, qui atroci flagitio (& nominabat
illud) hæc mihi vulnera inflixit, & barba-
rum in modum cruentavit corpus. Ita ad-
huc hodie suos habet Christus partidas, at-
que utinam paucos.

In Collegio Montis Regalis nocte qua-
dam amore saucius Christi tormenta medi-
tabatur; at quia conceptum pectore dolorem
ferre nequibat, in templum concessit, fræ-
na suspirijs laxaturus. Itaque in tantos e-
jularis se diffudit, ut è somno non nemo ex-
citatus advolârit; qui tamen, ubi nil nisi Ber-
nardi amantis dolentisque cum Christo vo-
ces audivit, obstupefactus rursus quieti se
dedit.

Amore Domini sui in crucem acti per-
cupiebat sextâ feriâ defungi vitâ: cujus
rei fidem facit Franciscus Romanus, Cate-
dralis Ecclesiæ Panormi Canonicus, tam
sanguine, quàm prudentiâ & doctrinâ il-
lustis, qui sæpius Bernardum cygneâ voce
fatiscit præudentem, & eâ vocis modulatione,
quâ in suggesto solebat, hilariter cantantem
audierat. *Non nisi die Veneris optata mors
adveneris. Ita precatur servulus, & non
negabit Dominus: Quæ sexta lucet feria, vo-
lo mihi sit ultima.* neque aliter, quàm ceci-
nit.

*scelesti ho-
minis pec-
cato san-
ciatum.*

*Sextâ feri-
riâ mori
percipit,
& obrinet.*

nit, evēnit, & eventurum pro concione
antē prædixit.

§. III.

*Crucifixi
imaginem
ex are fusā
in pectore
gerit.*

Æream Crucifixi imaginem inter
noctūque gerebat in pectore, ne unquam
memoria excideret. Non minū verò
pressam in corde Servatoris in crucem
formam tulisse credi potest, quæ per oc-
los emicaret.

*Aliam ex
oculis suis
mirabili-
ter emican-
tem.*

Certè vir nobilis Messanenſis ex Pa-
thenicis Sodalibus sanctè affirmat, fuisse
se conspectam in oculis Bernardi pulcherr-
mam Crucifixi imaginem. neque id mirum
quia in pœnis, in cruce Servatoris, in vul-
neribus amati Jesu dies noctesque animi

*Torus in
passione
Christi, to-
tus in vul-
neribus.*

voluendis totus erat: his fontibus cæleste
nectar hauriebat: ex his divinæ charitatis
fornacibus flammam mutuabat; ex his ca-
piebat sideribus arcanae sapientiæ lumina.
hæc loquebatur præsentibus, hæc scribe-
bat ad absentes, & majusculo quidem charac-
tere: de his pangebatur versus, ingenio
pietate non vulgari, de his denique con-
templandi capita modūque tradebat alijs.

*Mauult cū
illo esse in
pœnis, quā
in gloria.*

ipse verò vivendi legem, patiendi robur,
mandique artem capiebat. Qua in arte
sanè evasit, quò pauci; si tamen aliqui,
sci-

scilicet Christum in pœnis comitari, quàm
 in gloria mallet. Aiebat, si libera sibi foret
 optio, electurum se potius, cum dolente Ma-
 tre sub Cruce, quàm cum gloriosa in cœlis
 Filio assistere: in infami ligno cruentum
 stringere, quàm fulgentem in solio spectare:
 amorem suum magis inter pœnas & vulnera
 exercere, quàm inter delicias pascere. Hoc
 enim verò magisterium est amoris.

CAPUT V.

*Cultus & amoris in Deiparam
 teneritudo.*

§. I.

Primæ post DEUM Bernardi deliciae
 DEIPARA fuit. Hanc præcipuo cul- ^{Deiparam}
 tu semper est profecutus, arque ut se illi ^{post Deum}
 Bernardum probaret, & cognominis ^{unicè colit}
 Divi mores cum nomine in ipso Religiosæ ^{& amat.}
 Domûs ingressu se assumpsisse palàm face-
 re, amavit ut Matrem, deveneratus est, ut
 Reginam. Eo præsertim pieratis studio, à
 quo DEI parens nomenclationem Rosarij,
 vulgò accepit. Nullam ejus ico-
 nam transijt, quin officiosa salutatione

O I De-

Dominam coleret, cuius appellatio illi p
nectare melléque fuit. Perquam sedulo
illud cavit, ne ad æris sonum consuetis p
diem horis salutandæ Virginis immemor
officio deesset suo; sed insigni demissio
mentis ternas adnumeraret salutes, alióq
ad hoc tributum Cæli Reginae pendend
suo exemplo animaret. Nullo non die
prima usque pueritia ex corona precaton
tot illi rosas, quot salutationes obtul
Quoties eam appellare vel occasio sua
vel pietas adegit, suavissima, ut amant
assolent, hunc in finem nomina excogit
vit, nunquam satur, novos identidem
lendæ Virginis modos, à Divis usurpato
veluti æmulator acerrimus condiscere & c
ercere studuit.

§. II.

*Nihil ab il-
la petit,
quod non
consequa-
tur.*

Tenebat Romæ in cubiculo imaginem
magnæ Cælitum Reginae, antiqui operis
pideam, & subfuscam. Hanc suam a
nigellam, neque ad illam, velut unicum
cordis sui asylum perfugit unquam, quod
quod impetratum volebat, auferret. Un
Româ in Siciliam delata, & in Caran
Templo Societatis collocata quot septima
nis ad constitutam diem populo perfrequen

illius religiosè colitur. Nec aliter ac amantibus
 solenne est, cum ad alios litteras daret, Dei-
 param pijs celsisque encomijs celebrare, e-
 jusque prodigiosas virtutes ac merita doctâ
 non minùs, quàm sapidâ oratione plurimùm
 afferre in more positum habuit; quasi nulla
 facis culta esset epistola, quam de Mariano
 sui cordis thesauro verbis ac sententijs Ma-
 gnæ Matri perhonorificis, ceu totidem gem-
 mis, non exornâset.

*Amorens
 Marianum
 aliis incul-
 cat.*

§. III.

Ad ipsam verò Cæli terræque Domi-
 nam frequens exarabat litteras non rudis
 amator; reverentiæ tamen & pietatis plenas.
 Unam hîc dare placet, quam ad Lauretanæ
 Virginis sacrarium transmisit, in hæc ver-
 ba Latinè à se scriptam. *O Virgo gloriosis-
 sima, Mater dulcissima DEI, ac Domini mei
 IESU Christi! memor esto Servi tui Bernar-
 di Colnagi, qui etsi maximus peccator sit, ta-
 men gratiâ filij tui suavissimi, & intercessio-
 nis tue, ô Virgo benedicta, sperat maximam o-
 pem animæ suæ, & quâ potest, etsi valdè exi-
 guâ ad tantas laudes tuas, te devotione obser-
 vantia, ac amore prosequitur; ne me derelin-
 quas servum tuam, qui post filium tuum, quâ
 tuo Patre, ac Spiritu sancto coequalis vivit,*

*Ad Deipa-
 rentem lit-
 teras dare
 solitus.*

& regnat, nihil præter te habet, in quo
dat magis. *Serva me, Domina mea, precibus
tuis ad filium tuum. Amen. Quid est, quod
non possis impetrare Mater? ac talis, ac
ta Mater? à dulcissimo filio tuo? Age Domi-
na mea, Hera, Regina, & Imperatrix mea,
Angelorum, per te bona, vera, sancta, æterna
filio tuo, ac tibi maximè placita expecto. Vale
ac Vive.*

Virgo, decus cæli, terrarum gloria, Virgo

Virgo Deum potes æthereo deducere cælo

Et cælum terris, terrâsque immittere cælo

*Romæ: ad cælum, per Domum Laureti-
nam, domicilium tuum, ô Virgo sacrati-
ssima ac filij tui Domini mei IESU Christi. Duode-
cima die Martij 1600.*

Hucusque Bernardus.

§. IV.

*Eius smolli
epistolas in
sacro of-
fert.*

*Et responsa
accipit.*

Drepani verò, quando in æde Virginis
toto orbe percelebri sacra faciebat, multa
ejusmodi epistolas sub linteo, quod corpo-
rale dicunt, veluti supplices chartas firmas
insignitæ fiduciæ testes collocabat, Martij
Virginis offerebat, responsi gratiæque secun-
dus: quam ex sacra Capuccinorum familia
vir perquam religiosus in Sicilia aliquando
veluti supremæ Virginis internuncius Be-
natus

nardo exposuit, quando ad eum perscripsit. Bono esset animo, magnam ipsi gratiam & singularem ab Angelorum Regina fuisse promissam: quam & sibi Augusta Virgo fuerit pollicita. Uterque tamen, quæ esset, reticuit. Aliàs Deipara modis alijs, aut per se ipsam, non ex vano credita est aperuisse.

Miserat fortè ad Drepanensem Deiparam Marsalâ, ubi tunc erat, per nostræ Religionis hominem, eò pietatis ergò profectum, ejus modi litteras, quas ille sub scabello statuæ Virginæ ita deposuit, ut eximî non possent. Hunc ex peregrinatione reducem Bernardus mirè lætus excepit, gratiasque tam fideli bajulo prolixè retulit, fassus ab Augustissima cæli Imperatrice jam se responsum accepisse.

§. V.

Ad hæc non procul Catanâ, cùm per *Se ad æter-*
epistolam plenâ pietatis pertinaciâ Mariam *nam desti-*
cæli januam precibus pulsâisset, atque ab illa *natum*
viventium Matre flagitâisset edoceri, num in *gloriam à*
vivorum libro inter cælestis gloriæ candi- *Deipara*
datos æterno DEI decreto destinatus esset, *discit.*
id quod erat, hunc in modum ab illa didi-
cit. Pagus est Vrbi vicinus, & Virginis ab
Angelo Salutatæ imagine inter primas to-
tius Siciliae celebri felix & frequentatus. Eo

in loco exaratas Magnæ Mariæ, ut sine ar-
 tris tradere posset, litteras, socium mon-
 se januis clausis sacris operaturum: foris
 pse ad posticam & vicinam aræ januam
 sifteret, eminus ex more responsurus.

Hic imperata quidem fecit; ductus
 men tum ipse, in verum nitendi studio,
 amici duo Franciscus Bolanus, & Octavius
 à Valle, viri nobiles inflammati magnâ
 piditate sciendi, quid Mystra solus rerum
 geret, per hiantem ostij rimam curiose
 observârunt facientem. Principiò quidem
 à majore porta nudis genibus ad aram
 maximam reptavit: post consueto ritu
 crificans, ubi eò ventum est, ut hostia di-
 no Numini offerenda esset, epistolam glo-
 riosæ Virginis simulacro porrecturus manum
 in altum sustulit, simulque chartam illam
 evanescentem dimisit. Illi rei novitate
 toniti, quid sibi tamen veller, nescij, re-
 antem à sacris Bernardum etsi adorari ve-
 lent, non tamen ausi sunt interpellare: quod
 is profundo mœrore pressus, animique do-
 bius fixum in corde dolorem, ceu gra-
 plexus esset infortunio, jam non celare
 posset. Sequenti verò luce, cum eodem
 loco pridiana pietate ritûque solus rem-
 vinam fecisset, atque adeò insolitis per-
 sus gaudijs, ceu digito cælum tangeret, et

um-

umphanti similis ad focios reversus esset, interrogatus; quid ita sibi dissimilis, hesternos luctus tam repentinâ lætitiâ commutaret? alium diu silentium tenuit, ne, quod modestia verabar, raram Numinis in se clementiam propalaret; tandem verò importunitis adactus amicorum precibus **enuncia-**vit: hoc nimirum die, quod heri summis à Deo votis frustra rogâsser, denique ut sibi manifestum fieret, impetrâsse: scilicet amicorum intimum, cæli hæredem in divina, beatorum dipthera indelebili caractere, à supremo Numine scriptum; ita neque cælestem gratiam ingratus tacuit, neque gloriosus sui jactator se ipsum patefecit. Ut tamen se texerit, aliunde deprehensus est haud dubijs tantæ rei argumentis: id verò de se dici ab alijs tam ægrè tulit, ut eum, qui fortè hoc illi gratulabatur, nunquam deinceps secretorum, ut antè, participem voluerit.

§. VI.

Ceterùm tabellarios ferendis hujusmodi epistolijs, ut per innocentes transirent manus, oculosque incuriosos nanciscerentur, mos illi fuit aut infantes mittere, aut albæ mentis homines; et si verò quandoque naturulum aliquem elegisset bajulum, divi-

*Epistola à
Bernardo
ad Divam
Virginem
data non
possunt videri
olari.*

*Sed evanes-
cunt.*

no tamen nutu factum, ut litteræ Bernardi ad DEI Matrem datæ nunquam violarentur: non rarò evanescerent quæsitæ; quemadmodum multis sæpe occasionebus exploratum habetur. Unam ex compluribus commemorare lubet. Ex Catanensi Collegio scripserat epistolam prolixam satis, scilicet ad Matrem: hanc cum manibus gestans ad portam tenderet, quæsiturus quæ ferret, duos offendit litterarum studiosos, obtestatus, hanc chartam ad aram Virginæ Matris in ædem familiæ Franciscanæ deferrent, suoque nomine pij salutatores Dominam officiosè breviterque veneratissimam in altari destituerent. Excepit autem hæc mandata Thomas Leonardi ex vicino, & callidus explorator è vestigio duos insecutus nuncios, locum, quo charta post DEI parentis iconem ab ipsis deposita fuerat, oculis designavit, iisque digressis, ut epistolam reseraret, & secreti religione posthabita etiam perlegeret, occurrit; neque tamen vel ibi, vel in omni circum loco, quam studiosè perquirere satagebat, nec etiam id genus chartam potuit reperire. Postera die & juvenum alter facti pœnitens, quod litteras non antè lectas ad aram attulisset, eundem in locum, ut eas inde tolleret, reversus est; sed ut curiosè quæsierit, non

non invenit. Ita Thomas ipse, nunc Sacerdos fide dignus juratus testis affirmat. Hanc scilicet gratiam Virgo rependit suo Bernardo, ut profanos homines perquam studiosè castissimos illius amores ad nutum amanti celaret.

§. VII.

Quærebat equidem ille solatium ab ^{Deiparæ} ~~Deiparæ~~ ^{sape adspe-} ~~sape adspe-~~ ^{ctabilena} ~~ctabilena~~ ^{habes.} ~~habes.~~ fentiæ per epistolas; at Deipara, ut Bernardo præsens solarîa affunderet, persæpe illi in amoris præmium clara in luce se conspicuam dedit.

Stabat aliquando ad imum aræ gradum sublatis in cælum oculis diu immotus: post in cubiculo humi prostratus jacebat. Id cum Minister advertisset, *mi Pater*, inquit, *quid videras?* cui ille, ratus eadem ab illo quoque visa: spectabilem hisce oculis habui Dei Matrem in ipso altaris fastigio, albo & rasili serico pulcherrimè vestitam. Et verò nisi probè satis eam fuisset contemplatus, formam illius tam graphicè verbis exprimere non potuisset: quod tamen in familiari quodam colloquio, cujus non nemo callidè juxta ac piè Bernardo auctor fuit, abundè præstitit. ut lib. 1. cap. 8. scribere me commemini.

Sed

Sed & aliàs aspectu Serenissimæ Cæli
Reginæ potitus, mirificam hausit volupta-
tem. Ipso Assumptæ Virginis die accidit,
ut in suggesto, cùm ad populum verba face-
ret, totus repente expallescens, dein fixo in
cælum obtutu, canenti similis magno pie-
tatis sensu, nec minore gaudio ingeminans
Video te Domina nostra, video te. Et quòd
aliud viderit, quàm amplissimum Divini-
tatis theatrum.

§. VIII.

*Immacula-
tum Maria
conceptum
inter pri-
mos Socie-
tatis Theo-
logos de-
fendit.*

*Atque ut
alii defen-
derent, in-
ducit.*

Et fanè videri poterat certare purissi-
ma Mater cum suo concionatore, quàm puri-
tatis propriæ studiosissimo, quàm Mariana
ideoque purissimæ Conceptionis defensor
acerrimo: qui inter primos nostri ordinis
viros tam è suggesto ad populum pro con-
cione, quàm ex Theologica Messanæ Nea-
polisque cathedra ad litteratorum coronam
Magnam DEI Matrem absque originaria
labris nota conceptam doctissimis contem-
dit argumentis, aliòsque cùm doctrinæ, tum
sanctimonix famâ insignes viros induxit,
ut purissimum ab omni macula conceptum
Virginis suo etiam sanguine defensuros
vorum signarent.

Ut ergo Cæli Regina suo pugili vicem re-

penderet, ipsâ illâ, quâ Conceptam Virgi-
 nem Christiani colimus, die, spectabilem
 se præbuit. Vix ad aram Templi nostri
 Caranæ, quæ MARIÆ Majori sacra est, ut
 supra compendio denarrare aggrediebar,
 rem divinam facturum accesserat, cum ocu-
 lis in Divæ iconem, dein ad latus Evange-
 lij defixis in ejus aspectu captus hæsit. Vi-
 dit enim non jam imaginem; sed ipsam
 terrarum siderumque Dominam luce plus
 quam siderea circumfusam, ad miraculum
 & ultra formosam, undequaue ut pulcher-
 rimam, ita & amabilissimam. Quapropter
 primùm in hæc verba erupit, *ò quam pul-
 chra es! quam pulchra es!* deinde ad socium,
*quam vereor, inquit, ut hodie sacris operari
 queam;* nihilo tamen seciùs, consuetas ad
 sacrificandum ingressus preces, ut potuit,
 dixit, & gradus aræ leniter ascendens iden-
 tidem ista secum iteravit: *quam pulchra,
 quam dulcis, quamque amabilis es? ò Do-
 mina Paradisi! largis interea lacrimarum ri-
 vulis perfusus.* Peractis ritè sacris, quæ ad
 horæ spatium produxit, properè exurus sa-
 crificali habitu perque hortum ingressus, in-
 ter extraticos clamores ad cubiculum suum
 curriculò contendit, ibique laxatis sanctæ
 lætitiæ habenis inter inflammata pectoris
 suspiria, porrectus humi, & facie solo ap-
 pres-

pressâ altum ingeminabat : quàm jucunda,
quàm festiva es, quantisque delicijs circum-
fluis? ô Domina! at sacri Minister, quem
cupido incesserat explorandi, quò avolâsse
Bernardus, quidque actitaret, non multo
post abeuntem secutus in conclavi reperit
genibus nixum, capite in terram demisso,
& linguâ solum omne, à porta ad usque ar-
ulam osculis delibantem, totumque in lau-
danda Virginis elegantia absorptum iterum
iterumque exclamare: quàm formosa, quàm
amœna, quàmque mirificè grata es? ô Do-
mina! nœ Tota pulchra es, amica mea, &
macula non est in te! Vbi tamen à socio se
deprehensum vidit, enixè precatus est, ne
cui quidquam horum evulgaret.

§. IX.

*Auctor est,
ut tota Si-
cilia DEI
Matrem si-
nelabe cõ-
ceptâ Pra-
sidem Do-
minamque
colat.*

Et sanè momentum habuère perma-
gnum Bernardi nostri de immuni omni
maculæ conceptu seu scholasticæ disputa-
tiones, seu conciones sacrae; aliquot enim
post annis Sicilia universa Urbium suarum
omnium praesidem Dominamque legit Dei
Matrem sine macula conceptam. Hinc
factum arbitramur, ut Colnagus noster in
tabellis & iconibus, quæ hodie circumfe-
runtur, cum ejusdem Virginis imagine, quâ
la-

labi originariæ expers repræsentari solet, magno suo merito à pictoribus fuerit plerumque repræsentatus.

CAPUT VI.

Familiaritas cum Tutelari atque alijs Angelis.

§. I.

Non mirum Angelicos Bernardum induisse mores, cui tam frequens cum ^{Angelum} Angelis, tamque arcta intercessit con- ^{Tutelarem} fuerudo, ut illis tanquam Magistris ipse u- ^{frequenter} tereretur: ipso ceu discipulo perquam docili ^{habet con-} apprimè illi delectarentur. Custodem sa- ^{spicuum.} nè Angelum in Collegio Romano frequen- ^{Morum vi-} tissimè adspectabili forma præsentem ha- ^{rag, Magi-} buit, atque ad illius Angelicam oris corpo- ^{strum.} risque fiderei compositionem suos ipse gres- ^{Consulto-} sus, morum, vultusque habitum ex modestiæ ^{rem.} legibus conformare didicit. Hunc in re- ^{Excitato-} bus arduis consulere, negotiorum consilio- ^{rem.} rumque participem facere; ab hoc divini amoris mutuare flammam, constitutis horis ad surgendum è lectulo excitari, ad orandù, ^{Excitato-} tandamque litteris operam, legesque ex a- ^{rem.} mulli servandas incitari solebat: quidquid de-

Monitorē.

denique ageret, diceretur, ad majorem De
gloriam referre doctus, raro admodum be
nescio, & in summis dubio procul memo
rando, quoties vel in levissimo levis etiam
Arbitrum. culpæ periculo versabatur, non perfundere
moneri consueverat.

§. II.

*Calit, imi
ratur, au-
dit.**D. Michae-
lis honori
conciona-
tur impa-
vatus.*

Contrà, Bernardo curæ fuit, tam no-
biles è Cælo Spiritus summa veneratione
prosequi, tam excelsâ & insolitâ mortalibus
amicitiâ, quoad ejus fieri poterat, nec inde
gnum se reddere, nec ingratum exhibere
cum hoc cælesti pædonomo frequenter
etiam cum non adesset conspicuus, colloqui
honoratiorem ei locum in cubiculo; in in-
gressu, vel egressu primas concedere: de
cumbendi facultatem, cum somnus oppre-
sisset, ab eodem perere: illius monitis & ex-
emplis exactissimè obtemperare longo tem-
poris jam assuefactus. Michaëlem Cælestis mi-
litiæ Archistrategum, qua in veneratione ho-
nuerit, hinc conjectari perfacile est. Præ-
terea ejus diei, qui D. Michaëli ceterisque Ange-
licis sacer est, evenit; ut Bernardus ad civita-
tem quandam (nomen obliviosa manus non
expressit) ex itinere delatus, in Collegio
hospes, & viarum incommodis fessus com-
muni-

uni nobilitatis plebique nomine roga-
 retur, posterâ die pro concione diceret; ac-
 censos esse omnium animos ejus audiendi
 desiderio: daret hoc DEO sanctisque Ange-
 lis, & famelicis mentes divini verbi pabulo
 reficeret. Iraque expugnatus haud ægrè
 recepit, se id facturum; & posthabitis, quæ
 hospiti ac de via fesso Patrum charitas appa-
 raverat, fracti corporis viriùmque refocilla-
 mentis, exhausta membra humi deposuit, &
 ligno scabello pro cervicali usus modicam
 cepit quierem. Cùm verò ita deprehensus
 amicè moneretur, mitiùs haberet corpuscu-
 lum, & saltem necessarias futuræ concioni
 vires repararet, peractis tantæ humanitati
 gratijs. *Nisi hunc in modum dormiero, in-
 quit, qua ratione die crastina de sancto Ar-
 changelo Michaële dicam? cujus excellentiam
 nemo, nisi vel Angelus, vel DEVS ipse satis
 explicet, atque ita humi fusus reliquum no-
 stis exegit; sequenti autem luce dixit præ-
 clare & piè, Angelus nempe de Archangelo:
 cui ne deessent alæ, promptissima obtempe-
 ranti majoribus celeritas effecit, ut Ange-
 licis propria mentibus, ita eorundem fa-
 vore ac ministerio divinitus in Bernardo
 commendata, & sæpe aliàs ad liquidum
 explorata, tum vel maximè, quando ex su-
 periorum voluntate imparatus in suggestu
 P pro-*

*Nocte prius
 humi cu-
 bando ex-
 cta.*

*Ad omniū
 admiratio-
 nem.*

prodire, & de immaculatæ Virginis Conceptione ad circumfusam coronam verba facere necesse habuit.

§. III.

*Ab Angelo
schedam
accipit, de-
glutit, &
ex tempore
ad concio-
nem dicit
mirabili
excellencia
sermonis.*

Non supererat illi plus temporis, quâ quo sacris operari posset. Itaque ad ar- accelsit, rem divinam fecit, ardentissimâ que precibus Deum Virginemque ad egre- sibi ut verba, conceptus mentis, & affectu largiter affunderent, quibus Conceptionem omnis maculæ expertem pro dignitate ex- nare posset. Dum hisce votis cælum per- sat, adest à supremo Numine, ejusque Mo- tre Virgine missus ex astris Angelus, im- gni specie, & raro oculorum fulgore. Ha- clausam in manu chartulam, preciosum cælo munus, attulit, Bernardo ostendit, placidè porrexit: ille quamprimum ori- movit, & ut erat clausa, deglutit, sacra deinde peracto in suggestum conscendit, tantâque verborum copia, sententiarum po- dere, cogitationum sublimitate, ac ardore, nimi peroravit, ut se ipso major omnibus esset admirationi, quòd ea diceret, que auditorum caprum longè superarent, an- mos tamen mirificè accensos in Deipara- cultum potenter impellerent, nimirum par-

parva Cæli schedula Bernardo pro ingen-
di Bibliotheca fuit.

CAPUT VII.

*Veneratio sancti Antonij Patavi-
ni mirifica.*

§. I.

EX omni beatorum cæli civium nu-
meroso cætu complures equidem Di-
vos præcipua veneratione profecurus
est Bernardus: & inter hos quidem Petrum
Apostolorum Principem, Thomam Aquina-
tatem, Bernardum Clarevallensem, Vincen-
tium Ferrerium, Ignatium Loiolam, aliós-
que ordinum fundatores, quos in filiis ama-
bat & observabat unicè: sed in primis & su-
pra omnes Antonium Patavinum, ac Fran-
ciscum de Paula impenso studio colebat: in-
ter Christianas autem Heroides Ursulam,
Brigittam, Senensem Catharinam: at verò
Agatham, veluti Civem suam, præ ceteris
venerabatur. Et illorum quidem non ma-
gis amator Religiosus, quam imitator stre-
nuus, virtutes sibi vitâ moribusq; exprimen-
das à primis etiam annis sumpserat; præci-
puè verò Angelicum mentis nitorem, & pro-
fun-

*Patronos
Calites ha-
bet Bernar-
dus multos.*

*Quos sibi
sumpsit
imitandos.*

Nihil ne- fundendi pro Christo sanguinis perenne
gabat in dēnsque desiderium. Deinde nihil in Di-
eorum ro- vorum, quos dixi, rogatus gratiam non fa-
gatus gra- ciebat: suavissima cum ipsis miscendo col-
tiam, loquia diem extrahere assuetus, & vel in ipsi-

Nunquam bat. Sacras eorum effigies, quarum intru-
illorum im- tu se accenderet, & ad quas de genibus ve-
memor. ta faceret, nunquam non habebat secum.

Amicis quoque aut quibuscunque demum
alijs, ubiubi se ferebat opportunitas, verbis
disertissimis tantorum Cælitū amorē
religionēque copiosè ac graviter confusa
debat. Venerijs, Genuæ, Brixix, Mantua,
Neapoli, Romæ suis concionibus populos
ad horum Divorum cultum accendit.

Sape ab il- debant illi gratiam, quando & spectabiles
lis visita- non infrequenter se præbebant, eoque hanc
sus. secus quàm primæ admisionis amicorum
aliquo suaviter familiaritèrque utebantur
quin & arcana cælestia illi persæpe aperie-
bant, quæ inter istud est insigne, quod an-
num locumque mortis eorum favore
edoctus est.

§. II.

Et quoniam de S. Antonio Patavino sermo nunc incidit, adeò Bernardus in Divi huius amicitiam se penetravit, ut dubites illiusne in Cælitum confidentia; an huius hominem mortalem propè domestica humanitas, majorem moveat admirationem. Fuit sanè, cùm ipse focio repentinâ perfusus animi voluptate narraret, Sanctum Antonium suum admirabili pulchritudine, quæ humanis verbis exprimi nequeat, sibi adspectabilem fuisse, staturâ paullò quàm sua esset, quatuor scilicet digitorum altiore. Cùm enim ex more asseri meo incumberem, serenissima luce circumdatus ad me invisit, longo blandissimòque colloquio me recreavit, tandem & suavissimo complexu diu strinxit: neque his contentus, integram sanctorum amicorum cohortem longo ordine procedentem, & in his loannem Mariam Colnagum Panormi è vita digressum commonstravit. Pœnituit tamen illico, Dei donum silentio regendum improvidè manifestasse; ideòque summis exoravit precibus, ut quod ipse temerè effutijset, cauriùs ille clàm alijs haberet. Interea non intermisit ipse hunc Cælitum omni-

*S. Antoni-
us de Patavio ap-
paret Bernar-
do.*

*Alios ibi
ostendit
Calites, &
in his è Col-
nagorum
gente Ioan-
nem Ma-
riam.*

*Studi-
colitur à
Bernardo.*

mnibus obsequijs prensare, quoties fas
erat, sepulchrum religionis ergò adire, & lac-
ros venerari cineres, laudes concinnis ver-
sibus intexere, ut faciliùs alios omnes ad
hujus Divi amorem pelliceret: illum ex-
tinere, quocunque pergeret, in suis templis
suavissimè saturare: non modò flosculos
deferre; sed etiã lacrimas & suspiria ab-
fundere: quin & schedas secum afferre, in
quibus ceu supplicibus libellis officiosè
in alienis causis deprecator, quid singuli per-
hunc Divum à Numine impetratum vellent
ipse conscripserat: quæcunque postulasset
nullo negotio obtenturus.

*Et Bernar-
dus nihil
non impe-
trat ab
Antonio.*

§. III.

Longum foret commemorare, quot
quàm præclara supra naturæ vim & ordinem
beneficia hîc Thaumaturgus ad preces Ber-
nardi, velut amicâ vi adactus, in varios mor-
tales contulerit; pauca tantùm adnumerat
hîc lubet.

*Repentinè
ex casu cõ-
tusis mem-
bris sani-
tatem.*

Atque ut à domesticis ordiamur. An-
tonius quidam nostræ familiæ adjutor,
dum nocte jam adulta in erigendo Serva-
toris Cœnotaphio per sanctam hebdoma-
dam strenuè, nec minùs improvidè operam
ponit, fallente nescio, quam ob causam ve-
stigio

stigio præceps ex alto ruit, arrubusque oppidò contusis contractisque lecto infertur. Id ubi Bernardus rescijt, ad Divi Antonij, quam in cubiculo habebat imaginem, conversus. Sancte Antoni! inquit, necesse est fratrem Antonium die crastina incolumem ad absolvendum Domini sepulchrum redire: quare age, sanitatem impertire. & confestim inde se ad decumbentis lectum contulit, crucem bene magnam formavit. Sanctus Antonius, inquit, te sanet: cras incolumis esto, & ultimam sepulchro manum impone. Paruit æger, se ipsum miratus surrexit, mirantibusque cunctis accinxit se operi, & viribus integris quod cœperat, in tempore absolvit.

§. IV.

Neapoli evocatus ad primæ nobilitatis puellam, à medicis jam propè depositam, post consueta salutationis officia. *Deposita nobili puella. S. la vitam longiorem.* Antonius, inquit, ad te in-visendam venit, qui tibi longioris vitæ gratiam obtinuit. Euge, euge! bono esto animo; non est porro, quod timeas. Non vanum fuisse Bernardi vaticinium eventus & res ipsa docuit.

P 4

Joanna

*Sua coronam
precatoriã
vicinam
morti Mo-
nialium sa-
nat, per S.
Antonium.*

Joanna Maria Todesca jamjam omnibus Christianæ fidei mysterijs in Monasterio inter dicatas Deo Virgines ad iter æternitatis instructa fuerat. At puellæ parentis nobilis, Bernardum, ut ad eam inviseret, exoravit. Ergo ad crates, uti mos ferebat de moriente Joanna verba faciens, ad unum Monialium, quæ adstabat, solita simplicitate: *volumin sue, inquit, Joannam restituere sanitati?* ad quod illa subridens, *omnino, sanemus eam, Pater. Ergo sanemus illam,* subjungit Bernardus, *oremus sanctum Antonium.* Cum dicto orat ipse sublatis in cælum manibus, ac tertio repetit consuetam Christianis bene auspiciandi formulam. *In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.* similiter eam, quam habebat præ manibus coronam Joannæ cum morte luctanti mittit. Nam irritæ fuere preces: ægrota ut primum coronam nacta est, morborum mortisque victricis convalescere cœpit, tandemque firmata & valens in pedes se erexit.

§. V.

*Loquelam
restituere
membrorum
tremorem
cessit.*

Maria de Consulo Tertij ordinis Francisci alumna, toto jam anni spatio muta, tremebat capite omnibusque membris, incassum adhibito medicorum consilio.

lio, Evocatus ad decumbentem Bernardus
 rogat, quo vocetur nomine: cui domestici,
 jam annus se circumegit, ex quo perdita
 fandi potestate obmutuit. At ille conver-
 sus ad ægrotantem. Ego verò, inquit, per
 Dominum nostrum JESVM Christum & S.
 Antonium impero, edic quod tibi sit no-
 men. simulque super linguam digito for-
 mavit crucem; nec mora: linguam ægrotan-
 tot mensibus ligatam soluit, quòdque olim
 in Baptismate acceperat, Agathæ nomen
 pronunciat; Tum Pater tremulum caput, ce-
 teraque ex ordine membra cruce signat, &
 in virtute Domini nostri JESV Christi, san-
 ctique Antonij quiescere jubet; cum repen-
 te, ut jussa erant, conquiescunt: imperat
 manibus violentiâ morbi conclusis, ut sese
 explicent; & mox se pandunt; atque in
 hunc modum admiratione defixis, quorquor
 aderant, plena fanitate languidam impertit:
 denique jam sana es, inquit: vicesimo ab-
 hinc die etiam ambulabis. Quæ cum gra-
 tias ageret, eas Sancto Antonio Pater trans-
 scripsit, quem scilicet hujus prodigij aucto-
 rem affirmabat. Quia tamen nondum sa-
 tis expeditè loqui videbatur Agatha, vini
 pauxillum prior ipse delibavit, tum Agathæ
 porrexit: quo hausto semper magis magis-
 que linguam ad loquendum habuit obse-

*Contractas
 manus ape-
 rit.*

quentem, & viginti, quos Pater præfixerat diebus circumactis haud ægrè suis nudi pedibus incesit.

§. VI.

*Salivã
vulnus cu-
rat.*

Circumferebat nonnemo brachium hianti vulnere malè affectum. At ubi Bernardus super illud saliva Crucis signum appressit, eumque ad sanctum Antonium abijt iussit, mox ille brachium, vulnere quamprimum coalescente, ex toto sanum obstupuit.

*Cordis ca-
pitiq; im-
becillitatẽ
pollice cru-
cem impri-
mendo tol-
lit.*

Alius menses omnino decem laborabat perfrequenti & tantum non perpetua spirituum defectione, quæ & loquendi facultatem ademerat, & deliquijs animi non rarè obnoxium fecerat. Hic cum Bernardi preces flagitasset, rogat Pater, num medicorum expertus esset artem. Cui ille: enimvero se pharmacis medicisque usum, magnis quidem impensis, nullo tamen operæ pretio. Tum Bernardus, quod, inquit, non potuere Archiatri, Deus potest: simulque cor infirmi pollice signat, ad sanctum Antonium abijt sui que Bernardi nomine cordis capitique salutem postulare jubet. Paruit ægrotus, & properè inveterato geminòque malo remedium invenit.

Femina quoque ex atræ bilis abundan- *Melancho-*
 tia propè delirium aberat. Suasit huic Ber- *lia malum*
 nardus ad sanctum Antonium ut se confer- *dispellit.*
 ret. Illa nihil cunctata, Sanctum adiit:
 à Bernardo se missam ait; & illico discussis
 in capite melancholiæ nebulis sana recef-
 sit.

§. VII.

Quid multa? vix ullum est morborum *Omne ge-*
 genus, quod hujus Cælestis Medici ope, *nus morbè*
 huiusque orationibus non fugaverit Bernar- *per Dium.*
 dus. Claudos vel solo Divi Antonij nomi- *Antonium.*
 ne, vel tactu modico rectè gradi, & plantis
 æqualibus incedere fecit: alios membris
 mutilatos, vel cardiaco morbo oppressos,
 vel quintum jam mensem cæcitate plexos:
 alios denique seu querquerâ feбри quassatos,
 seu atræ bilis intemperie ad amentiam
 propè redactos, dum ad Divi templum ab-
 legavit, diutinis hisce malis exemit. Quid,
 quod, & flosculo, ad dextrum Sancti po-
 plicem admoto oculos jam à medicis de-
 ploratos restituit: febrim dato ad mandu-
 candum, quem S. Antonij appellabat, fructu
 properè abegit: acerbissimos dentium do-
 lores ejusdem Divi imagine non malagma-
 tis instar imposita, sed tantummodo dono
 data è vestigio extinxit: pauperculæ pal-
 lium

lium malis artibus substractum fufis ad Sa
ctum precibus ita reddi fecit, ut in ip
Patavini Tutelaris ara, quod Bernardus
gaverat, velut à Divo traditum, læta repe
ret: quæ omnia juratis testibus sunt legi
me confirmata.

*Infolite
magnitu-
dinis an-
guillam o-
pe Divi ca-
pit.*

Præ ceteris autem jucundum est, quod
sequitur. Catanæ superiorum juffu adri-
tentibus ex cæru S. Agathæ fodalibus fecer-
ferat in locum unâ non amplius leucâ ab
urbe difsitum, ad Siculi maris littora, in pro-
mis amœnum, & folitam anguillarum fl-
tionem, ut perpetuo ftudiorum & concio-
nandi labore dudum labefactatas animi
corporifque vires inftauraret. Ibi re divina
ex more peracta, dum focij per omne lit-
tus fparfi piscibus capiendis dant operam,
ipfe precandi ftudio abreptus confuerum
Ecclefiaë penfum ex libro religiofè perfol-
vit. Tandem verò ad fuos reverfus, quam
felix fuerit pifcario interrogat. Cui illi
pifces equidem extractos bene multos, an-
guillam tamen neque unicam. Itaque
hamo, qui primus occurrit, prehenfò, inqu-
pelagus abjecto: age, inquit, Beate mi Para-
vine, ex profundo maris finu anguillam
mihi porrige. Vix finierat, cum adhamo
tam extrahit; fed parvam. Rifit ad has
Ber-

Bernardus, & quid hoc, o mi Sancte? ait: pisciculus est, quem das, non piscis. Itane hæc sit tuâ munificentia, ac Beatissimis manibus digna seu præda, seu donum: restituo; & quia hic non sufficit omnibus, majorem ut largiaris demissè supplico, & cum dicto piscem hamumque in undas denuo projecit: neque diutius factum; quasi ad nulum haberet paratam Numinis Cælitumque clementiam, extractâ insolitæ magnitudinis anguilla mirè socios exhilaravit; quam tamen cum mensis illata esset, ipse cælestibus illectus delicijs, ut cetera terrena omnia, fastidiosè contempsit, nec attigit: lacrimisque ubertim fufis, jam veteri more cibi admodum nihil per eum diem sumpsit, inter epulas jejunos.

§. VIII.

Palàm est, sanctum Antonium Patavinum rebus seu furto, seu casu perditis Domino restituendis à Deo destinatum: sed & palàm erat, Patrem Bernardum apud hunc cælitum in primis esse gratiosum: unde famulare fuit plerisque hujus rei causâ ad Bernardum; huic, ad Antonium suum confugere, & votis damnari.

Jam quadraginta dies effluxerant, ex quo

*D. Antonii
patrocinio,
consilio
precibusque
Bernardi
recuperan-
tibus amissa.*

Mula post quo non nemo mulam, nescio quo calo
40. dies, ex perditam frustra quæsiit, non nisi mirac
quo fuerat lo reperiendam: Bernardum tamen adije
perdita, re- ut ejus impetraret precibus, quod fieri pos
stituitur. per Superos credebat: neque spe sua falli
 est. Tenebat fortè Bernardus caryophyl
 lum manibus. Itaque sic homini in ma
 datis dedit: irer, suoque nomine hunc flo
 rem Divo Antonio in sacrata ipsi æde por
 rigeret, certus, Bearum Juvenem, qui in deli
 cijs habeat flosculos, oblatas cum flore pre
 ces pronis auribus excepturum. Is quidem
 imperata fecit; sed irrito eventu: ideoque
 rursum elapsis aliquot diebus Patri se frater
 amicè questus, incassum preces cecidisse.
 Tandem cum Pater eadem iussisset, atque
 ille dicto audiens Antonij opem demum
 supplex implorâssset: ecce tibi, sub auroram
 sequentis diei pulsant fores duo familie
 Franciscanæ filij, & alter quidem, mulam
 abhinc quæsitæ insidens nutu significat, de
 scendat herus, suumque recipiat jumentum.
 At vix ille descenderat, cum isti ex oculis
 abière, tanti beneficij memoriâ & admira
 tione in pij clientis animo
 relictâ.

§. IX.

Lugebat etiam alius aliquis rem in *Syriacam* paucis pretiosam sibi perijisse. Cùm ergò *intelligere* consilij capiendì gratiã ad Bernardum se *linguamq̃* contulisset, is, ut erat Divo perquam fami- *amissa re-* liaris, filio ejusdem hominis imperavit, ut *periri simul* sanctum Paravinum adiret, & ex se piè sa- *conceditur.* lutarum summis obsecraret precibus, haud gravatè diceret suppliciterroganti, ubi locorum, quod Patri perierat, reperire detur; si secus fecerit, lampadem illius bene multis diebus oleo carituram. Paruit diligenter juvenis candidus & rectus consilio in specie irreligioso vel temerario: atque adeò vix ingressus ædem, ut imperata faceret, viro religioso præstantis formæ, & quã modestiã vultûs, quã flore ætatis conspicuo, quem forte obvium habebat, sine ambagibus exposuit, quid alter jussisset. Cùm ille subridens Syriaco idiomate respondit, quî, & quo in loco rem deperditam recuperare queat. Hic rei novitate attonitus primùm hæsit: dein, loco sibi Syriacè indicato rem perditam quæsivit, reperit, diúque anceps animi pependit, quid potiùs miraretur; an se peregrinæ, quam nunquam addidicerat, linguæ peritum; an rem geminato prodigio in-

inventam. Certè homo ut erat rudis, crassè
que memoriæ, Syriaca, quæ à Divo accepta
rat, verba, Patri Bernardino Riccino lingua-
rum peritiâ, & viræ sanctimoniâ clario-
tulerit, atque ea ex Syro idiomate deprompta
fuisse didicit.

§. X.

*Rara Ber-
nardi in
Antonium
fiducia.*

Caranæ mulionem perduto mulo mi-
rè anxium ut solaretur: abi, inquit, ad san-
cti Antonij aram, eique duos cereos defere-
hos accende, ut in Divi honorem ardeant,
donec absumentur, simulque ita Sancto et
me denuncia: tuus Bernardus vult, ut non
priùs hæc dies effluat, quàm mulum mihi
reducas. Paruit optima fide mulio, & sua
fiduciæ præmium tulit. Sub ipsum salutatio-
nis Angelicæ signum, audit fores pulsantè,
apertaque fenestra mulum à Franciscano
adductum, præ lætitiâ vix sui compos ad-
mittit, de eo, qui adduxerat nihil sollicitus.
Ubi tamen ex repentino gaudio se colle-
git, ad Cœnobium Divi Francisci advolavit
gratias acturus; at nemo fuit, qui vel de
Monacho vel de mulo, quo de mulio mala-
ra sciscitabatur, quidquam rescisset: præse-
tim id temporis secundâ jam noctis hora.
Inde ergo mox ad Collegium se contulit.

Patremque Bernardum gestiens evocavit: qui nihil miratus, hominem edocuit, Sancti Antonij beneficio receptum mulum, qui officio fidelis amici functus eum in tempore reduxisset.

Rustico, qui multis diebus equum frustra quaesitum deplorabat, praedixit fore ut per sanctum Antonium recuperet. elapsis inde diebus non multis, audit agricola post domus januam, qui monebat: Eia, age, recipere tuum, bone vir, equum. Itaque pandit ostium, & equum tertia noctis hora ad aedes deductum freno sellaue ornatum laetus aspexit. Ad hunc ferè modum alteri rusticano homini simile auxilium roganti denunciavit: non quidem mulam, quam perdideras, invenies; scito tamen, ejus tibi pretium omnino restituendum; annulum verò perditum à te brevi reperiendum. Neque secus factum. mox insequenti die adfuit, qui pro mula 50. scutatos numeraret; alius denique, à quo annulum opinione citius recepit.

§. XI.

Eò usque tandem Bernardi nostri inexplorata Antonij Patavini potentiam pietatemque fiducia crevit, ut, si surdis auribus suas

suas præteritas fuisse preces crederet, etiam
 amicè conqueri, & dulci prius osculo
 cræ imagini ejusdem de genibus impresso
 molliter subirasci, & quandoque blandas in-
 tentare minas auderet. Ubi demum voti de-
 mnatus obtinuit, quod vi amicâ extorsit
 omnibus incedere lætitijs, Sancto suo corol-
 las ex floribus texere, laudes metricis inchi-
 fas numeris decantare, iconem amplecti
 basijs demulcere, modisq;e omnibus sibi
 Patronum demereri plurimum gestiebat.
 Et videbatur Divus pio Patris candore non
 mediocriter delectari. Usu fortè venit, ut
 Bernardus beneficium pro muliere à San-
 cto postularet, & licet ignarus, brevi im-
 perraret. Equus erat, perditus: sed à mar-
 to, nondum consciâ uxore, repertus. Ita
 que arbitratus Pater, suas preces non habu-
 se pondus, puerum ex ijs, quos Clericos vo-
 camus, unum; post Sancti Francisci Paulani
 Religiosum, ad Divi ædem ablegat, & da-
 to in manus lapillo: abi, inquit, ad San-
 ctum Antonium, eique dic in hunc modum
 Pater Bernardus, ô Beate, ait, cor tibi esse
 hoc saxo durius, quòd beneficium tantope-
 re desideratum non concesseris, probatio-
 moris, exhibitio est operis. ad quid tam
 proluxa mora? ubi celeratam necessitas o-
 pem flagitat. Dum ergo parvulus manda-

ta peragit, impositoque aræ lapillo, ut fuerat imperatum, tantisper ad obvium exhomologeterium se recipit: vider ex summa ara prodire Franciscanæ familiæ alumnum, graviter blandéque arridentem: qui: ecce tuum tibi lapidem, ajebat: redi ad Patrem, eique ex me nuncia: imovero ipsum in præcordijs saxum circumferre, qui toties experienciâ doctus, nondum sibi persuadeat, gratiam dudum esse concessam. Quod ubi Bernardus accepit, supplex à Cælitè veniam rogavit, suæque inculcavit fiducia tarditatem.

Romæ quoque cum Sanctus tardior esset ad audiendas Bernardi preces, diu multumque patienter tulit beneficij procrastinationem; tandem verò tria in papyro exaravit verba, supplicis libelli vicem obitura. *Cunctatum satis est.* Chartulam sic in mensa relictam manè reperit, merro lepidè absoluto, velut quodam exoptabili epiphonemate divinitus signatam hisce verbis: *Vicit*

Patientia, vicit.

Q 2

CA

CAPUT VIII.

Pia in sanctum Franciscum Paulanum fiducia.

§. I.

*S. quoque
Franciscū
de Paulā
Bernardus
charum &
propitium
habet.*

Nequē segnior fuit Divus ille Franciscus, cui à Paula cognomentum est, ad vota precēsque Bernardi, qui eam suum sanctum Calabrum appellare consueverat, mirisque efferebat laudibus, nunquam scilicet non beneficium in se experitus. Paucula ex multis hīc dabimus S. Francisci Paulani prodigia, orante nostro Bernardo mirabiliter patrata.

*Suo sputo
& Divi
invocatio-
ne strumas
abstergit.*

Puerum, sex non amplius annos natum, strumæ toto collo enatæ non parum deformaverant. Hunc ut vidit Pater, ducto in crucis formam sputo supra collum abi, inquit, ad Sanctum Franciscum de Paulanum, & teque à me missum esse dicito. Ille, ne dubitasti, sanitatem tibi impertiet. Ivit, & absterfis illico strumis sanus redijt.

*Matrona
nobili prole
precibus
obrinet.*

Genuæ matrona, nobilissimo nato loco, Bernardum obsecraverat, sobolem ut sibi à Deo exoraret. Spondit ille suam operam, litterasque ad sanctum Franciscum de

de Paula dare iussit; se bajulum futurum,
& internuncium. Accepras postea, ut erant
signatæ, sacrum facturus, linteo, quod à
Christi corpore incubante Corporale dici-
mus, supposuit, deinde suo tempore protra-
xit: & S. Francisce, inquit, hæc ad te ve-
nit epistola: non te fugit, quid illa roget,
quidque tibi faciendum incumbat. A sa-
crificio dein regressus matronæ, masculæ
prolis futuram matrem, asseveravit: id quod
res ipsa tempusque vaticinium Bernardi,
Francisci beneficium fuisse docuit.

§. II.

Catana, quam Siciliæ granarium rectè
dixeris, ut est apprimè fertilis, si cælestibus
irigerur aquis, ita ob soli siccitatem, & à
vicinis Ætnæ incendijs adustam terræ gle-
bam, nisi largis de cælo imbribus fæcunde-
tur, infelix tum sterilitate, tum morborum
violentiâ non modò cives, & accolæ; sed
omnem ferè Siciliam graviter exercendam
in meru ponit.

Annus fluebat supra mille quingentos *Pluviam*
octavus & nonagesimus, Catanæ ominosus. *prodigiosè*
Quòd enim nullæ cælo venirent aquæ, *A. extorquet.*
prili mense jam solis ardore exustæ segetes
jacerent, hiarent campi, aër velut flammis

de cælo cadentibus summè ferueret, anno-
 nã caritas, morborumque agmina hæc
 dubiè secutura credebantur. Itaque Urbs
 futuri anxia recurrit ad Antistitem, & pu-
 blicas exposcit preces. Hic supplicantium
 agmen delato sacerdotum humeris S. Aga-
 thæ pretioso corpore ad Divi Francisci
 Paulani ædem indicit, simulque Bernardum,
 quem huic Divo non nesciebat addictissi-
 mum, ut pro concione dicat, invitari iu-
 bet. Qui perfusus ipse lacrimis, inserto il-
 lico colium fune, & nudis pedibus Divæ tum-
 bam sequutus suggestum conscendit, & pri-
 mò ardentissimis verbis totam concionem
 in abundantes fletus concitavit; dein ubi
 ferrum calere vidit, fortiùs tundendum ra-
 tus, in vitia tantorum causam malorum
 gravissimè detonuit: quo factum, ut ejula-
 tus & suspiria passim insonarent; & hi pe-
 ctus, hi genas percuterent, universi ad pla-
 candam Numinis iram mæsto singultu, &
 intercisus fletu vocibus misericordiam inela-
 marent. At, stabat adhuc sua cælo durities,
 & spectante finem dictione pertinax, & in-
 visa oculos etiamnum perstringebat sereni-
 tas. Ergò ad Crucifixum Servatorem con-
 versus vehemens & pius orator: quid hoc
 ait, ô summum bonum meum! ergòne
 crimæ gemitusque totius populi, & populi
 ran-

tandem non mei, sed tui, penetrare possint hujus sacrae aedis praedura marmoratum verò pectus paternâ pietate cereum non pervadant, ut tu mare immensum gratiae, scaturigo bonorum omnium siticulosos agros felici imbri iriges & facundes? Ah DEVS meus, unica spes mea! si nostrae culpae prohibent; merita te moveant sancti mei. Francisci de Paula, Viri, quem audias, dignissimi. Tu verò Sancte mi amantissime, dulcis Pater, & benefactor munificentissime, si decretum est caelo nos plectere, intercede quaeso, & Majestatem nobis Divinam placa, ut pluviam largiatur, quam terra nostra tot faucibus, quot habet patulos hiatus, orat, obsecrat. *Aquam, aquam exclamabat, aquam peto. Promisisti mihi pluviam; ergo promisisti.* Ubi peroratum fuit, concioni bene precatus tertium, dimisit omnes; sed quia ipse in suggesto perseverabat, nemo discessit, quòd magnum aliquid nemo non expectaret. Itaque tandem animi sui sensum aperuit, & ego, inquit, è *Divi Templo esse ejusdem precibus obtentâ pluviam pedem non movebo.*

Ita de suggesto descendit, librum posuit, divinum persolvere officium aggreditur. At primùm ad eò psalmum ad finem non deduxerat, cum contractis repente nu-

bibus cælum omne in pluvias solutum esse
 ut nemo jam domum ire, si veller, posset.
 Tota ergo concio in repentinam læticiam
 & gratiarum actionem effusa miraculum ag-
 novit, ac deploratam antè messem, his tem-
 men imbribus contra naturæ leges divinitus
 restitutam sibi gratulata est.

§. III.

*Tempestatē
 sedat.*

Casus fortè tulit, ut à Provinciæ mo-
 deratore Bernardus noster Messanà Pan-
 mum evocatus haud longè Mileto, quod vul-
 go Milazzo dicunt, iter haberet, loco scilicet
 et olim clarissimo antiquitate: nunc mil-
 to clariore vestigijs à Divo Paulano duro sa-
 xo impressis; quandoquidem calcatis sicco
 pede undis ingens maris spatium eminenti-
 bus ibi terram attigit. Itaque solo Franciscum
 suum devenerandi studio accensus Navar-
 chum magnis fatigavit precibus, ut ad illius
 beatum litus navim appelleret, quò osculo
 felici solo figere, & ad Divi ædem inviseret
 posset. Ille contrà obnixus, & ventos in-
 reditu adversos, cælum nubibus obductum
 tempestatemque infestam initio causatam
 tandem verò Bernardo prospera omnia San-
 ctig; Francisci præsentē pollicente opè, que
 bernacula ad opratum portū non parū gra-
 vate

varè flexit. Vix tamen anchoras jecit, cum
 abortâ tempestate mare intrumuit, & im-
 manibus jactata fluctibus navis tantum
 non fuit aquis hausta. Hic enimvero indi-
 gnari vectores, stolidam Patris pietatem in-
 culcare, & maledictis proscindere: at ille in-
 ter contumelias sibi constans raptim ad Di-
 vi templum provolare, prolixas ad DEVM
 preces fundere, Sanctumque suum Paula-
 num non cessabat obtestari, fervaret sibi de-
 voram navem. Denique inter æquoris ho-
 minumque procellas serenâ fronte à Reli-
 giosis ejus loci viris panniculum, aut paucu-
 la magis fila ex capitis Sancti Francisci im-
 petravit, eaque sacra lipsana, puerorum co-
 mitatus turmâ (qui identidem velut inter-
 calare carmen *Sancte Francisce serva navi-
 gium*, occinebant) cantans & ipse Divi lau-
 des ad litus extemporali pompa suppli-
 cantium ritu detulit; omnibus verò in ge-
 nua provolutis, veneranda illa pignora ite-
 rum iterumque exosculatus in mare demer-
 sit, tumidosque aquarum montes impressâ
 fronte & osculo pacavit. Mox enim à lit-
 tore tranquillitas ad usque Bernardi navem
 se porrexit, ut ceteris adhuc contra vento-
 rum, fluctuumque injurias periculosè lu-
 stantibus, sola quiesceret. Ea tamen ad re-
 liquas etiam in littore stantes, totoque pe-

Q. S.

la-

Iago se diffudit malacia, ubi vectorum precibus impulsus vota cælo Sanctoque suo Bernardus fecit.

§. IV.

Ut verò tam prodigiosis Divi sui benefactis nonnullam referret vicem, illum Divi Paulani exemplo se Minimum litteris subscribit. puerò sibi tenerè amandum, colendum, imitandumque delegit & se quoque Minimum, ejus stimulatus exemplo epistolis subscripsit, mortalesque omnes amplissimo charitatis sinu complexus est. Quia verò perparum videbatur, quidquid ipse unus Sancto pro meritis honorando facitare posset, alios ad paria facienda, quotquot poterat, verbis litterisque accendere laboravit. Româ certè sub annum 1600. 17. Aprilis Catanam, ut multa ejuscemodi præteream, ad amicum in hæc verba scripsit. *Cordi tibi sit S. Franciscus Paulanus, vicinus tuus, & meo nomine illum ex tuis ædibus vel proximo templo fenestra salutare memento. Dic oroguoandoque, Tuus Pater Bernardus, ò Beate, tibi mittit mille iterumque mille salutes: tuam scilicet salutem, gloriam, felicitatem, quâ in cælo & in terrâ polles, æternumque præstabis, mirificè lætus tibi gratulatur. ita nempe in calamum dictavit amor.*

CAPUT IX.

*Mutua inter S. Agatham &
Bernardum benevolen-
tia.*

§. I.

Iam Agatha inter Virgines Martyr, inter-
que Martyres Virgo, quo loco apud Ber-
nardum fuerit, vel inde liquet, quòd Ca-
tanensium nulli pietate in Sanctissimam
civem suam cesserit, quemque cum lacte
luxerat castissimum amorem, cum ætate a-
dolescentem, ad senectam usque magnis
auxerit incrementis: magis tamen inter fe-
cra cordis penetrabilia æstuantem, quam
foris inter consueta pietatis officia emican-
tem. Domo vix unquam prodibat in publi-
cum, quin ad Cathedralē Basilicam diver-
teret, pretiosa Divæ Lipsanā veneraturus: &
videbatur inde velut striculosus infans ab
libere matris avelli non posse. Quoties verò
Virgineus ille thesaurus, seu per festivam
Martyris pompam, seu in publico suppli-
cantium agmine succollantibus humeris
circumferretur, sequebatur ipse multis per-
fusus.

*S. Agathæ
præcipuo
cultu pro-
sequitur.*

*Sacra illius
Lipsana
frequenter
invisit.*

*In suppli-
catione co-
mitatur.*

perfusus lacrimis, & vultu in Divæ staru-
perperim defixo : ubi multos sæpe in adm-
rationem rapuit, quòd saxosâ & impe-
viâ velut à sensibus alienatus incederet, t-
que tamen cespitaret, vel impingeret. Qu-
do illius facienda erat mentio, perquisitis
ornaret honorum titulis, modò purpuratam
Virginem, modò insuperabilem in tormen-
tis Heroidem, jam Cæli Principem, jam Si-
ciliæ Reginam appellitabat : jam verò bla-
dissimis verbis vocitabat sororem suam. Il-
lud verò palmarium est, quod subjungo.

§. II.

Feruebat anno Christiano 1601. in Ur-
be Romanâ lis ex æquo pia & gravis, Supre-
mi tantùm Antistitis judicio decidenda.
Pugnabat Panormum Agatham suam esse
Civem, Catana suam : stabant pro Panormo
ranis, Judice Clemente, octavo id nominis
Pontifice Summo, Marianus Valguarnera
& Bilingherus Ventimiglia ex Equestri or-
dine viri, sanguine, eruditione, auctoritate
præcipui Panormo submissi; pro Catanensibus
nemo unus, si Bernardum nostrum de-
mas. Is ergo patriæ suæ tam præclarum ad-
ferturus ornamentum, in arenam prodit
novus Hercules contra duos, tamque doctus
gr-

Catanensium Civem esse contendit, & fortiter pro-pugnat.

graviter, ac nervosè adductis cùm ex auctori-
tate veterum monumentorum, tum ex inge-
nio suo tam solidis rationum momentis con-
tinuo trium annorum labore, Agatham Ca-
tanensem civem fuisse, disputando contem-
dit, ut Clemens in neutram partem ausus
pronunciare, rem in medio vel reliquerit,
vel utrique civitati Sanctam adjudicaverit:
quando sacrarum lectionum codici, quem
Breviarium dicunt, inferi voluit, Panormi-
tanos & Catanenses Agatham pro sua Cive
habere; unde factum, ut veluti duarum am-
plissimarum Urbium Civis & Præses gemi-
natis honoribus impensius à duobus populis
afficiatur. Eam ob rem Diva, ut se clienti-
tam strenuè pio, officiosam beneficamque
exhiberet, eum æquè sanum ac ægrum, vi-
vum mortique vicinum frequentibus cumu-
lavit beneficijs, & sæpe sæpius suo conspe-
ctu exhilaravit, uti de moriente Bernardo
jam suprà docuimus.

*Sæpe illam
conspicit
& de facie
noscit.*

§. III.

Asceterium est ad æstuantis Ærnæ ra-
dices à Divo quidem Nicolao appellationem
sortitum, ceterà Benedictinæ familiæ pro-
prium, & S. Placido sacrum. Huc religionis
ergò delatus Bernardus, cùm ex veteri con-
sue-

fuerudine noctem inter preces exigeret, a
 spectabilem habuit Agatham, cum Lucia
 Placido, Divis, & dulcissima cum iisdem
 maximè autem cum cive sua, miscuit collo-
 quia. Non procul in lectulo quiescebat
 Bernardi socius, qui clandestinus arbitri-
 media nocte inaudiit Patrem cælestes hospite-
 res altâ voce verbisque claris suaviter exci-
 pientem, totumque sermonem ad cælestes
 diu observavit. Tandem verò ubi se per-
 vigilem, & minimè sopitum certis indicij-
 data operâ prodidit, tacuit Bernardus, & no-
 ctis reliquum à modestia sua elinguitur
 transmisit.

*Semel ab
 eadem gra-
 viter ob-
 iurgatus.*

Aliàs quoque Diva Patri ante imaginem
 suam in cubiculo preces litanti spectanda
 præbuit, adeoque divinis flammis pectus
 accendit, ut corpusculum non par ferendo
 ardori, corde inter lacrimarum rivulos li-
 quescente, in terram defluerit. Socius in-
 terea, qui advolaverat, quòd omni destitutum
 sensu, & veluti jam vitâ functum obrigit
 cerneret, lacrimis tantum vitæ reliquias pro-
 dentibus: frustra diu vellicatum, succussum
 inclamatum cum excitare non posset, in ce-
 natum reliquit, & postero manè eodem in
 loco humi extensum reperit: hinc quidem
 cælestibus ostentis plenissimè recreatum:
 hinc tamen non modicè percussum & anxium

Quòd

Quòd enim Bernardus opem hominis nescio cui, in tempore præstandam non opus exhibuerit, Diva antequam ex oculis se subduceret, illum acerbè reprehendit, indeoque prius ille nihil habuit, quàm ut recepto sensuum ministerio cubiculum egressus, mandataque Sanctæ executurus auxilium, quòd malè distulerat, meliùs festinando quàm promptissimè præstaret.

Sæpius verò conspectam fuisse Agathã & non perfunctoriè, concionanti præter opinionem excidit, quando immodico furore abductus, eam sibi de facie tam probè notam dixit, ut vel penicillo expingere posse confideret.

§. IV.

Evenit fortè, ut post longas morbi molestias jussus à majoribus ad instaurandas vias curru extra Urbem per amœna camporum veheretur, atque, incertum quo casu, ante secundam noctis horam, & clausis jam omnibus Catanæ portis, domum reperere non posset. Aberant ij, quorum erat portam claudere vel referare, & auriga diu multùmque irritò clamore custodes evocaverat. Suadebat ergò aliò currum flectere, aliàmque explorare portam. Interea agebat Bernardus.

Eiusdem æpe noctu Catanam clausis iam portis cum curru amissis.

nardus, eam sibi apertam videri; negabat
 contra ille, utpote, qui magnâ vi iteratâ
 am moliri conatus nihil effecerit. Itaque
 portis civitatis jam diu exclusus ad viciniam
 extra pomæria S. Agathæ templum, olim
 verò carcerem, primò se convertit: deinde
 è curru egressus, ut & ipse portam expecta-
 retur, eâ leni manu percussâ, submissiore
 quidem, sed quæ percipi ab auriga posse
 voce, *Agathula mea*, inquit, *non audis? A-*
peri mihi soror mea: aperi ò Virguncula
 Christi! non te fugit, fractas mei corpuscu-
 li vires hujus cæli injurijs sub Jove frigido
 noctem agendo, sine damno non esse feren-
 dis. Itaque necessum est, ut nisi in pristino
 morbi cruciatus revolui servulum velis: potes
 tas ipsa, quod unico nutu potes, actutum
 pandas. Et dabis hoc amanti, qui nihil ma-
 ritus omnia sperat. Vix dixerat, & porta
 minor paruit. Non tamen ampliùs, quam
 ut ipsi sociòque transitus esset. Quare no-
 vis precibus Divam aggreditur: *Agatha, spe-*
mea, quid me ludos facis? mancipium tuum
audi, sed fidum tibi per omnia. Curru opes-
est, aperi majorem portam: utramque laxa-
valvam. Et cum dicto etiam aurigam curru-
rùmque admisit porta. Tum Bernardus ad-
aurigam. Favet planè fortuna, quòd aper-
tam adhuc portam invenerimus. Hic verò

miraculo velut attonitus, tunc quis aperi-
 ret, quis clauderet, respectare non ausus; cum
 tamen à Patre ex equo descendere, & por-
 tam obserare iussus propiùs accederet, ne
 custodiæ quid inde damni paterentur, illam
 pavens tremensque invenit seris clausam, &
 ut fieri assolet, vestibibus communitam obstu-
 puit, coràmque rei seriem viro gravi & sa-
 cerdotali dignitate prædito, ut gesta erat,
 exposuit.

§. V.

Siracusas Catanâ profectus Pater mari-
 timo itinere, sensit conjuratos in suam suo-
 rumque perniciem ventos. Ita enim per-
 tinacibus procellis inflatum turgebat mare,
 ita sævis fluctibus jactabatur navis, tamque
 frequentibus è densa nube elisis fulminibus
 cælum minitabatur; ut vectorum nauta-
 rumque turba nil nisi præsentem præsto-
 lata mortem vota nuncupare, scelera dete-
 stari, & propitiando Numini dare operam,
 morte jam ob oculos versante, fuerit coacta.
 Interea Bernardus suavè subridens, & in-
 communi omnium luctu metuque lætus ac
 impavidus jussit, ut S. Agathæ, & S. Antonio
 supplices essent: simul ipse efformato S.
 Crucis signo frænavit ventos, stitit fulgura
 & tonitrua, fugavit atras nubes, & totum æ-

*Naufragiū
 evadit.*

R

quor

quor momento citius tranquillavit.

*Fecundos
smbres calo
deducit.*

Quas verò in præsens stitit & avertit plus
vias, aliàs vel invites & indignante Æolus
jam secundùm accersijt. Laborabat diuina
nà siccitate Catana, quæ lapsis retrò hibernis
mensibus nullam ex æthere guttam
hauserat, neque dimidiato ferè Februario
sperabat, quòd cælum videretur æneum,
spemque omnem futuræ messis arescen-
tibus herbis jugulâsser. In hâc publicâ pa-
triæ calamitate conscendit Noster fugge-
stum, ad concionem verba fecit, ad sanctam
verò Præsidentem, cujus octava dies peroppo-
tunè agebatur, preces fudit: & repente cæ-
lum omne nubibus obductum tam densis
affudit imbres, ut torrentes per urbem lac-
ruentes egressum è Templo prohibuerint.
satisque ubertim irrigata abundè suppedita-
verint annonam.

§. VI.

*Cæco visū
restituit.*

Eadem in urbe puerulus erat, parentis
quidem delictum, at non modici doloris argu-
mentum. Quartus jam mensis fluxerat
cùm appetente vespere malignus humor
quot diebus utrumque insidere oculum &
filiolum ad multas horas excæcare obli-
naverat. Unde metuens Pater, ne pertinaci
con-

consuetudine invalescens malum, fixis de-
 nique radicibus vim medicam superaret,
 prolemque dimidiatam vitæ parte cæcam
 obsideret, Colnagum non sine lacrimis adiit,
 ut medelam referret. Hic benignè audi-
 tum, monuit, ut ad S. Agathæ, Luciæ,
 Francisci Paulani, & Patavini Antonij tem-
 pla cum filio supplicatum irer: non desore
 his Divis medendi facultatem: se quoque
 suis orationibus non defuturum. Ita bonæ
 spei plenum à se dimisit. Mirum dictum!
 e vestigio redux domum Pater illico natum
 ex integro sanum reperit. At verò sive info-
 lita abreptus lætitiâ, sive innatâ mortalibus
 ad agendas pro benefactis gratias tarditate,
 neque puerum ad sacra loca deduxit, ne-
 que ipse invisit. Ecce tibi, vindicem DEI
 manum! non multis abhinc diebus postli-
 minio redit vespertina cæcitas, & gemino
 multatum malo patrem sapere docet.
 Quare actutum se filiumque Cælitibus, quos
 Bernardus sospitatores nominarat, in toti-
 dem sacratis ædibus ad illorum aras stixit,
 simulque constanti luce divinitus impetrata,
 omnem deinceps morbi metum
 eliminavit.

§. VII.

*Ætnæ
flammas
coërcet.*

Evomebat fortè piceatas Ætna flamas, & igneis torrentibus subjectas omni ex parte vineas longè latèque involutas miseranda depascebatur voracitate: viderat Bernardus vinerum viri nobilis & amicissimi eadem calamitate jamjam obruendum. Itaque festinus accurrit, & in quatuor vinearum partibus, crucis in modum S. Agathæ gossipium defixit, simulque violentis ignibus metam posuit. Spectabant interea complures, quo imperu exæstantis Ætnæ incendia, desuper egesta, in vineam sese effunderent, jamque xylinos aggressi limitibus vitibus præsens excidium minitarentur. At omnis ignearum undarum furor molli gossipio fractus stirit, vineaque intactâ omnem circà regionem piceâ inundavit spumâ: hoc novo prodigio visum est, fortunatam in advenienti Oceano insulam fecisse gossipium, quod Agatha sacra vit, Bernardus furentibus flammis limitem depa-

xit.

CAPUT X.

Prudentia Bernardi.

§. I.

Perdifficile quidem est, generosum, & ad sonitum tubæ exultantem equum, fræno coërcere, inque gyrum flectere; non minùs tamen operosa res est, excelsos spiritus, & ad summa emicantes in circorationis, ne extra orbitam profiliant, cohibere. Hinc sæpenumero ubi plus est animi & caloris; ibi minus est moderationis & consilij. unde majus mirum in Bernardo, cum ea, quam totius vitæ series exhibuit, ignea quadam vi & alacritate mentis, Prudentiam, cujus est circumspèctè omnia moliri, stare potuisse: qui tamen rarâ præditus prudentiâ nihil sine consilio, nihil non expensis, & undique excussis rerum causis agebat, ut scilicet ad finem nobilissimum, quæ actionum omnium scopus unus erat Deus, præstantissimas eligeret vias, & suo quæque loco, ac tempore aggredere, remissè nihil, nihil præfervidè temerè faceret. Et quia prudentis est, non sibi per arrogantiam de rerum agendarum peritiâ blandiri; sed

R 3

con-

consilium petere, quàm dare malle; ipse quoque totus ad nutum eorum factus, quos illi Deus Moderatores posuit, non nisi ex Præsidium consilio ad res gerendas accedebat.

Tametsi verò dictante altiore Spiritu nonnulla quandoque patravit, quæ cum prudentiæ legibus pugnare videbantur, cælo tamen suffragante docuit eventus, æternæ sapientiæ placitis fuisse consentanea. Ad hæc non intermittebat, quin has ipsas immixtas de cælo illustrationes, ne quæ forniculosa adulterina esset, cum conscientia arbitris communicaret. Neque ambigebant alij, divinum eum agi Spiritu, & cælesti plenum humine; ideoque summi ac infimi in rebus intricatis illius consilia exposcebant. Magna quoque prudentiæ fuit admiranda illa, quæ pollebat, tractandi animos, dexteritas,

§. II.

Noverat enim perbellè Bernardus omnibus omnia fieri, demittere se ad animas humi repentes, & ad eas, *quarum conversatio in cælis est*, in altum sese attollere. Ad cuiusque captum formabat se ipsum, ac verba componebat: nec plus minús loquebatur, quàm sciret auditorem ferre posse. Hinc

non

non fuit tam grandis ullus, qui eo familiariter uti non dignaretur: nemo tam abjectus, quocum ipse suavissimè agere non nòset, & veller.

Quod si nactus fuisset capacem divinæ mentis animam, prolixè facilèque effundebat sese, & arcana pectoris nudabat, cælestesque thesauros, quibus cor abundaverat, per os candidè liberalitèrque egerebat; præsertim, si quis peritus esset hanc aurifodinam dextrè fodere & rimari, propositâ de cæli secretis, & Dei excellentiâ quæstione. *Mira sævitate in animos hominum sese insinuat.*

Præcipuè verò divinitatis adyta persæpe inter colloquendum ingressus, admirabili suavitate, de immensa DEI dulcedine verba faciebat; ut mellito quodam pietatis sensu audientium mentes perfunderentur. Unde non popellus modò, sed primorum quoque subfelliorum viri, ajebant, Bernardi nostrî DEUM esse magnum & misericordem; ac verò Patris Josephi Scammancæ (sancti quidem viri, sed rigidioris Ecclesiastæ) DEUM esse parvum & justum. Quòd hic justitiæ tubâ, mortales ad DEI tribunal citando, timore uteretur ad animas orco eripiendas; ille verò, DEI bonitate mentes inescando, amore, quoscunque posset, cælo assereret.

§. III.

*Cum tiro-
nibus dex-
tre agit.*

Tirones non modò nostros, sed aliorum quoque ordinum frequens adibar, tantà oris hilaritate, animi candore, spiritûs incendio, & quod permirum erat, tam rara in viro rigoris amante, morum suavitate; ut illis magnetis instar ad omnem virtutem raperet, eorumque animos novis ardoribus actos mirificè inflammaret.

*Magno
virtutis
incremento*

Videbant enim in veterano primos Tironis ignes & perfectionis studium non minùs effervesce, quàm si heri è mundi castris ad Religionem transisset: mirabantur illum unicum suscepisse in se tantum orationum, vigiliarum, laborum, ac penarum, quantum tribus alijs robustioribus lassandis frangendisque satis esset: trabant ex ipsius ore & vultu semper amantissimam cælestem quandam dulcedinem, quâ quicquid asperum eveniebat, facile condirent, & ipsiusque exemplo animati, magnis passibus ad perfectæ virtutis apicem eniterentur.

*Hilariter
gravis,
graviterq;
hilaris.*

Jocos ferebat raros, nec sine gratia, qui religio sam gravitatem minimè dedecerent, sanctè relaxarent animum; ita cautè & sobriè, ut nisi fructum inde speraret, ac propè perspiceret, omni lepore prorsus abstineret.

ret. Quod si res & lucri spiritualis spes exposceret, etiam cum aliorum ordinum Titonibus lustrare non dedignabatur.

§. IV.

In promptu quoque habuit, suavitati, si *Suavitatē*
 quā opus, miscere aliquid amaroris, & aspe- *rigore mi-*
 ra mollibus interjungere: fingere autem o- *scet.*
 mnino nihil, nihil per adulationem blandi-
 ti, tantum purissimam sine fuce omnibus
 propinare veritatem: quā tantum abfuit, ut *Verum o-*
 odium sibi vel officio pareret, ut potius or- *mnibus di-*
 dini quoque nostro auctoritatem concilia- *cere assue-*
 verit, & candore animi Romanæ Ecclesiæ *tus, neminē*
 Principem ex averso & minus benevolo a- *per adula-*
 micum, & in primis faventem fecerit. *tionē pal-*
pare.

Quascunque domos inviseret, DEVM
 secum inferebat, neque nisi divinæ gloriæ, *Sacris blā-*
 animarumque lucro ditatus inde pedem re- *di, q; sermo-*
 ferre solebat: quod illi pronum erat, tum *nibus sibi*
 constanti pietate, tum amabili morum dul- *Deo de-*
 cedine impetrare. Sermo illi aliquando *vincit ani-*
 fuit in domo quadam super SS. Trinitatis *mos.*
 divinitate & amabili Majestatis supremæ *Non parus*
 celsitudine, cum tenebrarum Princeps tam *demonis*
 piam colloquij materiam perosus, repente *indignus*
 densas tota domo tenebras diffudit, utique *tiana.*

R 5 non

non parvo habitantium terrore & admiratione. Sed Bernardus facto S. Crucis *Calitum gaudio.* gno caliginem discussit, & inferorum tentationem illico fugavit.

Aliam fortè domum ingressus reperit piam matrem familias formandis pro furno panibus occupatam. Quare massam & ipse accipit, suisque manibus aptè figuratam coqui ac servari jubet. Paruit mulier, eoque pane per annos plures incorrupto multis saluti fuit, qui varios illius esu morbos propulsarunt.

§. V.

Eam ob causam ex-petitus etiã à summis viris.

Sanctus à Pontifice appellatus.

Tamen verò magnorum & illustrium virorum familiaritatem non ambitiosè quaerebat; quærebat tamen ipse, atque ita in animos penetrabat; ut, quia nil nisi sanctitatem spirabat, nullo negotio venerationem & amorem suum augetet; simulque ad sanctimoniam leges miram quãdam facilitate formaret alios. Hos inter Clemens id nominis octavus apprimè captus Bernardi suavitatem, doctrinam & vitam innocentiam, crebro illum accersebat, tum vel maximè, cum graves animi curas sapido de divinis rebus colloquio lenire vellent, ad suos dicere solitus: *Vocate nobis illum Sanctum Patrem,* quã phrasin jam

am sciebant Colnagum designari. Et sanè
 vel ex ipso vultu tanta emicabat virtutis
 claritas, ut vel solus Bernardi aspectus ad san-
 ctioris vitæ studium intuentes excitaret, ne-
 que minus prodesset silentium, quàm sermo
 diffusus.

*Solo asps-
 ctu ad vir-
 tutis amo-
 rem accen-
 dit.*

§. VI.

Quandoque etiam sine verbis. solo ta-
 ctu serenavit animos. Canonicum quidem,
 ut ajunt, graviter ab alio dissidentem, & ad
 redintegrandum amoris vinculum flecti ne-
 scium, quem verba exasperâssent, manu pa-
 cavit, & signo crucis super irati hominis
 pectus impresso sic composuit, ut mox ad
 templum se proripuerit, & in genua pro-
 cumbens pro inimico preces fuderit. Quod
 si æqua lance trutinetur, non minùs est glo-
 riosum Bernardo, Deoque jucundum, quàm
 cum aliàs pelagi tumentes fluctus salutifero
 crucis signo compescuit, & ventos
 frenavit.

CAPUT XI.

Iustitia Bernardi pie severa,

§. I.

SI omnes iustitiæ numeros absolvit, qui cuique suum tribuit, Bernardus certe, si quisquam alius, Iusti cognomenrum sibi jure vindicat: qui Patriæ, sudores, doctrinam, zelum; parentibus, obedientiam & amorem; majoribus, venerationem; æquilibus, humanitatem & obsequia; inferioribus, paternam benevolentiam; omnibus, charitatem impertivit; Deo vires corporis, animi facultates, vitam denique omnem prolixâ pietate consecravit.

Non habuit equidem campum, in quo suam iustitiæ, quam distributivam, & commutativam ajunt, amorem studiumque velut ad palum exerceret, eam tamen, quæ legibus servandis, vel plectendis fontibus invigilat, plenè complexus divinas humanasque sanctiones, quin & minimas ordinis nostri regulas accuratione maxima implevit; &, sicubi fortè sibi lapsus esse videbatur, acerrimus culpæ, quæ vix criminis umbram haberet, censor & vindex, supplicium de se ipso

ipſo ſumpſit ſævum & inclemens. Nunquam auditus eſt aliorum famam verbo lacerare, facta dictaque in dereriores partem trahere, quòdque tam proclive eſt mortalibus, obvia quæque carpere, exaggerare errata, vel juſtitiæ obtentu temerè judicando ſalcem in alienam meſſem mittere. Ab his enim idque genus alijs obterendæ famæ technis adeò longè abſuit, ut illaram alieno nomini cladem, etiam cum vitæ periculo cenſuerit reparandam.

§. II.

Vir nobilis Catanâ publico judicis decreto pulſus, Bernardum Romæ acceſſerat, ut quid in patria ſibi eveniſſet, mœſtus dolensque exponeret. At quamprimum à Patre occupatus, & verbis acerbiffimè caſtigatus eſt, quòd è patria diſceſſerit, nec antè famam viro nobili, eſſi inimico reſtitueſcit, quem falſo teſtimonio in judicio oppreſſerat. *Actutum, ajebar Bernardus, Catanam proficiſcere, vir bone, & inuſtam alienæ famæ notam dele. In præcipiti conſiſtis & lubrico: properato opus eſt, de æterna animæ tuæ ſalute agitur. noli moras neſtere, quia brevis ſupereſt tibi vitæ mora.* Conſternatus his verbis advena, eſſi parère velle, id minimè poſſe

posse querebatur, cum inopiam pecuniarum poenam in proscriptos latam non immerito caussatus. Neque tamen urgere destitit Bernardus; verum corrogato ab amicis viatico hominem in Sicilia remisit, bonae spei plenum, poenas, quae reducè manerent, Deo avertendas; quod Dei causam & iussu rediret. Catanam ergo feliciter pervenit, ibi lethifero prostratus morbo, ut innocentem liberaret, quod Bernardus adeo graviter inculcaverat, accersito Scriba publico, falsa calumniam, testimonium ante datum rescidit, atque innocentem pronunciavit, quem falso reum egerat; sicque P. Bernardo, & absentis delictum, & imminentem brevi mortem mirabiliter cognitam fuisse demeritum, animam tam gravi scelere exoneratam expiatamque suavius securusque exhalavit.

CAPUT XII.

Fortitudo, & infracta in duris patientia.

§. I.

Stipabant hanc Bernardi justiciam fidæ
 sperperuæque comites, illinc Fortitudo,
 istinc Temperantia. Neque enim diu
 justus esse potest, qui sibi fræna laxans à
 cupiditate præceps abripitur, vel inter ad-
 versa mollis quovis flatu per inanem me-
 tum sternitur.

De Temperantia quidem suus erit in-
 frà dicendi locus: nunc de Fortitudine Ber-
 nardi illud verè affirmaverim, quod S. Am-
 brosius, *non mediocris animi fuisse virtutem,* Lib. 1. de Offic.
*que inexpiabili prælio adversus omnia vi-
 tia decertabat, invicta ad labores, fortis ad
 pericula, rigidior adversus voluptates. O-
 portet sanè heroicam omnino & Christiano
 dignam Athleta fuisse, quam non terrebant
 adversa, non pericula, non tormenta, non
 ipsa denique mors, quæ prohibere non po-
 tuit, quin Bernardus esset æquè magnani-
 mus in aggrediendo ardua, & periculosa; ac
 invictus in sustinendo dura, & atrociora. Quid
 verò*

verò timeret, quem supra omnem fortuna
aleam, metùmque DEI timor & amor eve-
xit? quémque nec efferata dæmonum ra-
bies perculit, quin multoties contra infero-
rum acies in arenam descenderet, egregius
quidem pugil, multarùmque palmarum, quas
Orco extorsit, non tamen sine sanguine &
sudore.

*A demoni-
bus contu-
meliosè ex-
cipitur. &
contemnit.*

*Atrociter
vapulat,
& perfert.*

Sæpe enim dictis improbis & contu-
meliosis à dæmone, per infessos verba eru-
ctante, pessimè exceptus: nonnunquam ab
integra damnatorum spirituum turba, lecto
everso terræ allisus, & crudelem in modum
habitus; sæpe verberibus adeò malè mul-
ctatus est, ut plagarum reliquiæ, livor &
vulnera in vultu hærent; è prælio tamen
nunquam non victor discessit.

§. II.

Catanæ querebatur stygius hostis, cum
sibi permolestum esse, & leonino rugitu,
antrequam ex energumena ad sacra lipsana
S. Agathæ adjuratus, sic Bernardo imperan-
te, discederet, exclamavit, Bernardone (ita-
per contemptum appellabat dæmon) mi-
nimum quantum mihi gravis es: & cum di-
cto in fugam se dedit, Jam verò, ut dicitur

tem è suggesto præpediret, modò molossi *Molossi spe-*
 speciem mentitus, horrendis laratibus, mo- *cie & la-*
 dò infanis vocibus ex humano corpore im- *tratu con-*
 pacienter sublatis toram concionem inquie- *cione tur-*
 ravit; at vel invirus tacuit, ubi à Patre pro *bata silen-*
 imperio in Dei nomine jussus est silere; ut *tium Cer-*
 verò etiam imprudens manifestaret, quâ po- *bero impe-*
 testare obmutuisset, solutâ concione rursum *rat.*
 in pristinos clamores subitò prorupit.

§. III.

Fuit etiam, cùm subitò ex plurium Ab- *E conspectu*
 barum conspectu abreprus, nemine adver- *aliorum*
 tene non comparuit, at paullo pòst, quòd *abripitur,*
 indignis modis à dæmone vapulâffer, facie *& malè*
 livida, sordida veste, membris debilitatis, *multatus*
 velut humi volutatus baculisque contusus, *redit.*
 redijt.

At, sive contumelijs, sive plagis, infè- *Orco tamen*
 sus esset, tam parùm hosce insultus formi- *insultat.*
 davit Bernardus, ut hosti etiam contrà in-
 saltaret. Cùm enim in Energumeno con-
 tringeret Stygium lavernionem; illéque
 minacibus verbis: ego te, Bernardone, in ru-
 borem dabo, exclamâffer, confestim Pater:
 ego, inquit, in Dei nomine hoc ut facias
 accipio. At dæmon: Ohe! Bernardinus *Modestiam*
 celo insistit; Dixit, & se devictum fassus ex- *suâ demo-*
 sisset. *nem fugat.*

S §. IV.

§. IV.

*Fustuariū
ex animi
sentia
à Dæmone
accipit.*

Aliàs quoque urgebat consuetis Ec-
clesiæ carminibus in oblesso dæmonem, eo
hebdomadæ die, qui patientis in Cruce Ser-
uatoris mortis sacer est, cum in memoriam
Passionis Dominicæ ea nocte fustuarium
à diabolo subire cupidus, dæmoni manda-
missum ut faciat hominem, & concubiã no-
cte ad suum migraret cubiculum. Itaque fu-
turi certus socium monet, ne quid timeat,
si per eam noctem aliquid turbetur domi,
aut in sequenti manè probè contusus ipse
compareat. Enimvero non vana fuisse vel
imperia, vel vaticinia eventus docuit, quan-
do Bernardus voti compos abundè factus,
& pro Christo crudeliter pulsatus, appere in
luce, cadaveris in morem porrectus humi ja-
cuit, ac semianimis, corpore fracto, oculis
livido colore suffusis, totòque vultu tumef-
factus necesse habuit in domestico sacrario
litare, quòd in publicum prodire non lice-
ret. Interrogatus dein, unde hæc sibi even-
nissent: in malum, inquit, scopulum impe-
gi: & cum dicto posthabitis, quæ ad manum
esse poterant medicamentis, lustrali se aqua
leniter tinxit, & momento citius malum o-
mine absterfit,

*Livorem
vultus a-
qua lustra-
li sanat.*

Nec

Neapoli quoque Tartarea phalanx *Integrans*
 Bernardum adorta nihilo clementius habuit. *cohortem*
 Irruperat velut armatorum exercitus in cu- *Demonum*
 bile magno fragore & armorum strepitu *unus susti-*
 stragem editurus in eo, à quo ereptis tot *net.*
 mortalium millibus tam luculentas accipe-
 ret clades. Unde qui fremitu ac tumultu
 acciti concurrerant, invenère Patrem gravi-
 ter anhelantem, anxium & sudore lacrimis-
 que madidum, cetera illaesum; aiebat ramen
 ipse, sentire se, inmanibus velut urforum
 leonumque moribus lacerari.

§. V.

Premebat fortè Bernardus in obfesso
 daemone, ut excederet: tergiversanti po-
 restatem fecit, ut sequenti nocte ad suum ve-
 niret cubiculum. At ille, minimè herclè id
 volo. Excedam quidem; sed ire nolo, ubi
 torquear: scio enim probe, quid in cubicu-
 lo tuo actites: nulla potest Bernardo & Sa-
 thanæ pax esse diuturna. ita dixit & Energu-
 menum deseruit. Infestis lemuribus tene-
 batur domus Franciscæ Marchesanae, atque
 in dies magis magisque tumultuantium
 crescebat daemionum furor, & importuna
 iniquies. Rogatus ab inquilinis Bernardus
 sedes intravit, simulque minas intentans in-
 fernis

fernis monstris, ea procùl inde facessere
iussit: nec ex eo tempore quidquam dein-
ceps amplius diurni vel nocturni tumultus
auditum est.

Caranæ templum nostrum ingressa e-
rat mulier malo infessa genio: quò cum
Bernardus preces fusurus casu venisset, pe-
dem referre laborabat energumena: quò
per vim à circumstantibus derentâ, & pro-
piùs ad Patrem deducta, cœpit Strygius ho-
stis horrendo ululatu omnia complere: mox
ramen adspectantibus cunctis hospitio ex-
celsit.

§. VI.

In monasterio Siciliae, quod Conversa-
rum vulgò dicimus, domesticis occupatam
exercitijs tirunculam, Paulam appellabant,
inferus Tyrannus alapâ repentè tam crude-
liter in genas percusserat, ut per os sanguis
copiosè efflueret, simulque in corpus ma-
lus hospes invaserat. Ut verò dæmonia-
cam esse liquidò constaret, linguam exere-
bat nigerrimam, contumeliosas in Deum,
Sanctos, & divina mysteria voces eructa-
bat. Eam ob rem Bernardus, ut opem ferret,
rogatus, antè paræneticam ad Moniales o-
rationem habiturus, gravissimis verbis Dæ-
monem castigavit. *Quæ tua, sceleste, hæc*

audacia? inquit, ut ad consecratas Deo feminas huc irrumperere non verearis. Fortè tibi huc velut in novum Paradisum denuo intrare placuit? sed brevi turpius inde expelleris. Tum exorsus sermonem super illis Pfaltæ verbis. Memoriam fecit mirabilium suorum: eum ad finem usque pertexuit, tanto ardore, ut liquefactis audientium animis ubertim lacrimæ profluerent. Inter hæc Energumena totis artibus contremiscens fugam moliebatur; sed injectis re-tenta manibus, & præstolari finem coacta, mox quoque præcibus Bernardi Spiritus arer exire compulsus est: in cuius rei signum is clavem ferream, eamque bene magnam ex Energumenæ Zona pendulam diffregit.

§. VII.

Fortè Mazzarâ Panormum jumento *Ab equo* vectus redibat, & divinum ex more pensum *furiis infe-* per soluturus matutinis dabat precibus ope- *ris agitato* ram. Cum ecce tibi! mulus antè semper *excussus* mansuetissimus, inferorum furijs agitari, ja- *per invia* stare calces, exilire, in altum erigi, & im- *rapitur.* patienter eò usque ferocire, donec excusso vectore, ruptisque habenis per avia & invia Patrem adhuc ephippij loris implicitum, per

S 3

per saxa stirpésque longo fatís spatio supi-
num pendulúmque rapraret. Cantabat in-
terea Bernardus læta voce cum tribus pue-
ris, *Benedicite omnia opera Domini Domino.*

*S. Antonii
ope illasus
& cantans*

Socius verò jam eliso attritòque capite ce-
rebrum omne effluxisse ratus, postquam
bestia cursum stitit, invenit Patrem lærum
ac incolumem: qui humo se erigens, id di-
scriminis ope Divi Antonij Patavini evasis-
se gratus affirmavit. Tutò itaque risit infe-
ros, qui talem habuit commilitonem,

§. VIII.

*Vita peri-
culum in-
trepidus
aggreditur*

Illud quoque masculum Bernardi ani-
mum exaggerat, quòd apertum capitis di-
scrimen Dei causà adire non est veritus.
Rugiebat fortè instar leonum infestus qui-
dam Italiae populus contra religiosos de So-
cietate JESU homines, nil tale meritos, &
jam ultima omnia impendèrè innocenti-
bus credebantur. Cùm jubetur illuc advo-
lare Bernardus, & pro concione dicere. Ob-
temperavit ille, ut primùm licuit, suggestum
conscendit, motòsque animorum fluctus sic
composuit, ut cives jam ex leonibus agni,
ferociam omnem expectoraverint, cum ijs,
quos pessimè perditum ibant, in gratiam
redierint, hujusque pacis ac tranquillitatis

au-

uctorem Bernardum inauditâ honoris amo-
risque significatione persecuti fuerint; quan-
do scilicet abeuntem per aliquot leucas
comitati, hi frænum equi, illi stapedes te-
nuère: illi denique vestes Concionatoris
summâ veneratione deosculati, pro re benè
gestâ immortales egère gratias.

§. IX.

Quàm generosè mortem contemneret,
aliàs quoque in manifesto vitæ periculo sa-
tis ostendit.

Vehebatur fortè cum pluribus nostræ ^{propè nau-}
familix viris, & nobilium corona per mare ^{fragus, sed}
felici navigatione; cùm nihil tale veritos, ^{impau-}
atrox obruit aëris intemperies, ventorum ^{aus, mare}
rabies, maris tumor, & jactatio tam inso- ^{signo cru-}
lens, ut & nauræ, & vectores, qui ætatem in- ^{cis mitigat}
ter fluctus contriverant, nunquam in tanto
discrimine se deprehensos meminerint. Ad
hæc comparuit, nescio quis piscium, con-
suetus & minimè fallax naufragiorum in-
dex. Quare omnes spe salutis deposita, et-
iam vestes, ne impedimento essent natan-
tibus, jam abjecerant. Solus Bernardus, in
communi omnium consternatione nihil ad-
modum commotus, ingenti fiducia in bo-
nitate Numinis, velut anchorâ, in cælo fixâ,
S 4 signo

figno crucis formato bene precatus, iram maris fluctus compescuit, ventorum certamina; diremit, ominosum piscem in fugam dedit, & optatam serenitatem præter spem sua prece quam citissimè reduxit.

§. X.

Hæc atque id genus alia fortem Bernardi animum satis docent, nihil trepidantem; quia Deo inconcussa fide & fiducia innixum. Quæ sequuntur, mirè patientem ostendent; quia unius Crucifixi amore & exemplo non nisi cruce suspirantem, cupidèque amplexantem: quod summa illi voluptas esset, pati.

Bernardo Majorem vitæ partem Bernardo in-
munquam patientiæ palæstra fluxisse, si dicam; nihil
deest copio- supra verum, dixero. Acutissimi lateris do-
sa patien- lores, prodigiosi pectoris cruciatus, flagra,
tia seges. murices, & id genus alia spontaneæ crudelitatæ in se ipsum instrumenta; jejuniæ, vigiliæ, cibi insipidi, & perpetuum sui perdomandi studium semper illum, velut ægmine facto, non adoriebantur tantum, sed diris, etiam modis obsessum tenebant. Ad
Morbi fre- hæc jam linguæ, jam pedum & brachiorum
quentes & usu erepto heroicam boni Patris patientiam
diuturni. sive apoplexia, sive paralyfis aliique morbi
gra.

graves & adversi casus strenuè exercebant; labefactare tamen tolerantiam, aut sternere nunquam poterant. Sæpius tam longa quàm permolesta invalerudo lecto tenuit affixum, & attrita languentis corpusculi membra presit acerrimè; aliud verò non expressit, quàm ut divinas etiam æger cantaret laudes, & semper sibi similis vultum mira facilitate ad perpetuam serenitatem componeret: nimirum sanctissimis DEI decretis toto animo acquiescebat, in Christi schola edoctus, nimis esse delicatum amatorem, qui amati causâ grandia quæq; ferre non amet.

§. XI.

Exultabat in corporis hospicio exul animus, & quò magis illud agebat rimas, ruinæ vicinum, hoc gestiebat iste magis eluctari de carcere ad tantopere suspiratam cali patriam. Quam quia nullo æquari precio non ignorabat, dura & acerba ejus consequendæ gratia pati, etiam in lucro ponebat. Quidquid verò ferendum doloris esset, pro nihilo habuit, præ eo quod Servator nostrâ causâ tulit. Unde ægro ratio ipsi pro vindemia, & dolores pro mutuo erant; vix autem Vulnera Christi. Sed audiamus ipsum hac de re loquentem in.

Ex quibus ipse gaudiorum sibi materiam constat.

Perpessiones vindemiam putat.

S 5 epi-

epistola, quam 15. Octobris anno 1610. ad
amicum Latinis verbis dedit in hunc modum
*Exprimo uvas Domini mei IESV Christi ex
torculari Crucis Domini mei, qui vitis &
uva est & easdem uvas expressas adhibeo me
hi, & mergor in illis bis quotidie, & incalisco
charitate illius, & exsicco humorem paralyticum
carnis meae, per debitam, sed parvam, & mini-
mam mortificationem meam, cum spe salutis
corporalis & spiritualis ex Domino meo IESV,
intercessione B. V. & sancti Antonij Patavini,
& sancti Francisci de Paula & c. Neque ali-
liter fecit, ac scripsit.*

§. XII.

*Fractio cruris,
lesioque
brachio
immanes
cruciatus
optat fieri
praelongos.*

Oppidum est in Sicilia, quod Sorinum
appellant. Hic nescio, quo infortunio,
quod incaute pedem posuisset, delapsus per
scalae gradus dextrum crus diffregit medium
quem ille casum non fortunae, sed divinae
menti adscripsit. Ecce, inquit, ecce divinae
sancta, justa, & dulcis providentia amanti-
mi mei IESV. Saeviebat equidem dolor im-
manis in pede, nec minor in brachio lateris
sinistri, ut eum vel ferrea Bernardi patientia,
lethiferum arbitrata, cum inferorum tor-
mentis ex parte non dubitaverit comparare.
At sola Christi patientis memoria leniebat

crus.

crudelissimam doloris acerbitatem, *Benedictus sis, mi dulcis IESV* (scribit ipse ad Doctorem Cataldum Fimiam) quòd dolorum tuorum amarissimorum partem modicam promissisti degustandam: neque te latet, exoptasse me, ut hi cruciatus mei diu seruiant, quò tuò similior sacratissimos pedes tuos trabalibus clavis in cruce confixos eminus saltem imitari possim. Domine mi Catalde, sæpenumero penas mei *Dulcissimi IESV*, mente volutare, serò pensitare, & contemplari solebam; sed fateri necesse habeo, me illas non nisi per somnum intellexisse; nunc autem didici ex ijs, quæ patior, & passus sum &c. *Benedictus Deus, quòd nunc in modum crucis decussatim pugnent dolores, ex dextro scilicet cruce ad sinistrum brachium. Quid tibi amicorum optime videtur? nonne sat dives sum? Alij per tot terrarum mariumque spatia Peruanos ancie quærunt thesauros; ego sortem meam Sorcini in Sicilia inveni.*

§. XIII.

Porro quamvis ad prolixæ inueterudinis tormenta, non leve pondus quandoque adderet eorum, quibus infirmi cura incumbat, humana imbecillitas, dum siue diuturnitate molestiæ fracti, siue alijs distenti laborant.

Molestias pro deliciis habet.

ba-

boribus lentius & cum tædio ministrant
 contrà quàm & Superiorum voluntas & æ-
 groti necessitas postulabat; nihil tamen in-
 de turbatus, nullum edidit unquam commo-
 ti animi signum, pristinam semper præse-
 tulit hilaritatem, eosque potius miseratus
 duas agebat perbellè personas, & infirmis, &
 insignitè sancti. Neque id mirum; eò nam-
 que progressa erat Bernardi patientia, ut in-
 satiabili patiendi desiderio ardens gravissi-
 mos corporis animique cruciatus, jucundas
 vocaret molestias, suas delicias & thesauros
 amantis animi cupedias, amoris nutrimen-
 tum; quin & mortem ipsam diceret veri æ-
 moris vitam.

§. XIV.

Nondum confirmatis è morbo viribus ad egrotantes excurrit. Quoties autem breves inducias morbus fecisset, nondum confirmatis viribus, evocatus ad alios ægros, licet ægrè corpusculum traheret, promptissimè advolabat, quique antè claudicaverat, modò ut cervus ad fontes celeriter alacritèrque accurrebat: ita nunquam dolorum & incommodorum satum quærebat, unde flagrans patiendi studium novis laboribus pœnisque velut affuso oleo magis magisque accenderet. Ubi verò debilitati corporis cruciatus cessabant, ibi enim vero

Obsecrationes placidè perfert.

vero ingruebant majores animo obrecta-
torum procellæ, quæ Bernardo uberem to-
lerandi materiem subministrabant, Eas verò
non minùs fortiter tulit animi spinas, ho-
noris famæque lacerationes, quàm morbo-
rum lanienas. Nulla certè tam cruda erat
contumelia, quàm ipse non facillimè conco-
queret.

§. XV.

Invitatus in una Italiæ civitatum ad
solemnem disputationem, peracutis doctis-
que argumentis more suo acriter urgebat ^{Contume-}
adversarios. Hi, quòd injectos rationum ^{liis hilaria}
laqueos exire non possent, litterariâ pugnâ ^{per abfor-}
in furorem versâ stomachum omnem male-
dictis æstuantem in Bernardum, velut homi-
nem bardum, stolidumque caput effuderunt.
Et ille, ceu ventum pulsâssent, nihil offensus,
magnâ amoris significatione explicatâ fron-
te, & ridenti ore hilariter injuriam tulit: im-
mò etiam in discessu eximiâ comitate se per-
humanum exhibuit, gratiam pro contume-
lia relaturus.

Sæpe etiam domi excelsa Bernardi vir-
tus ad Lydium patientiæ lapidem fuit ex-
plorata, non immeritò habenda pro adulte-
rina, nisi pariendo genuinam se probâsser.
Et

Et verò tam inusitati motus animi res supra consuetum naturæ ordinem pariter magnas non rarò in Bernardum procellas excitabant, ut tota vivendi ratio, quam Bernardus præferebat, sano sanctoque prudentum iudicio acrioribus experimentis perpendenda esset: quæ tamen ille generosè non minus, quàm avidè, & amplexus est, & sustulit triumphans. qua de re supra prolixè diximus: placuit tamen huic loco nonnulla reservare.

§. XVI.

*Acerbè reprehensus
blandè respondet.*

Commendaverat Provinciæ Moderatorum Claudius Societati Præpositus Generalis, ut Bernardo in Siciliam reduci pro eo, quod merebatur illius perspecta integritas, & excellens virtus, quandocunque is ad Dei gloriam fore iudicaverit, socium, & domo exeundi potestatem daret. Hac frater facultate tam amplâ Rectorem adit, copiamque prodeundi pro animorum bono demissè rogat. Ille experiendæ patientiæ causâ, & an obtemperandi studium cum zelo conjunctum foret, exploraturus, negat egrediendi domo licentiam, verbisque ad severitatem compositis objurgat, ceu hominem inquietum, qui & Superioribus sit importunus, & auditoribus gravis, excursionem

me

meditetur, quando à solitis exercitijs quiescendum : nec tempus modò esse, nec forum fore, qui comitari velit, nisi pro imperio iussus. Ad quæ Bernardus permodè sibi in animo non esse, ullius quietem turbare ; sed potiùs omnium commodis servire. sic effatus tacuit, totaque die domi lubens hæsit, eoque pacto magnam in Præfatis animo consummatæ virtutis opinionem impressit.

§. XVII.

Aliàs quoque evocatus ad rem divinæ gloriæ incremento præclare gerendam, cum ad horam prandij nullâ suâ culpâ domi non comparuisset, iussit Rector, ut redeunti eâ die prandium negaretur. Id ubi Pater famelicus fessûsque domum reversus ex alijs didicit, innubi vultu mentèque ad cubiculum Ministri se contulit : ibi admirandâ demissione in morem mendicabuli, vel catelli fores modestè pulsavit, & duo tantùm verba, *Bernardus esurit*, tam diu tamque patienter ingeminare perseveravit, donec edulij quidquam, prandioli vicem reficiendis viribus impetraverit ; quo insigni patientiæ documento cunctis, uti aliàs semper, etiam tunc fuit admirationi & exemplo.

Cer.

*Sine culpa
castigatus
severitatè
patiendò
vincit.*

*Patientia
Speculum.*

Certè Præsides, ut Patres, Fratresq; ex-
mularent ad ferenda fortiter, quęcunq; adver-
sa evenissent, Bernardū perfectę tolerantie
ideā alijs imitandā proponere solebāt. Quod

*Ægrè in
corpore, a-
grius ha-
bet in mē-
te.*

*Non tamen
sine celestis
solatii tē-
peramento.*

si verò nemo erat, qui foris Bernardo ægre
faceret, Deus voluit, ut intus illi esset ægre-
rimè, & arcani lacefferent mentem laniata
adeò quandoque sævi, ut audirus sit dicens,
se piaculares ignes optione data electurum,
præ illis, quibus angebatur in animo, cor-
mentis; interea tamen divina solatia tam
cumulatè misceri, ut una guttula ro-
tum amaritudinis mare sibi dulce reddat: te-
jus rei testes esse lacrimas in sacro
suaviter largęque fu-
sus.

CAPUT XIII.

*Insignis Bernardi Temperan-
tia.*

§. I.

Non hinc mihi sermo est, de ea huma-
narum actionum, motuumque domi-
natrice Temperantia, quæ congruam
cuique rei mensuram modumque ponit, ut
temperatè agantur omnia. Sufficiat dixisse,
Bernardum cerera quidem moderatè fe-
cisse & tulisse; una tantùm in re videri mo-
dum nescivisse, fræni impatientem, quando
Deum sine modo diligere, se ipsum sine mo-
deratione odisse contendit, arbitratus, in hac
caelesti exercitatione modum optimum esse,
nullum tenere modum.

Eam ergo Bernardi virtutem hoc in
loco strictim artingam, quæ cupiditates suo
dominatu frænat, & inevitabilem cibi po-
tisque usum non ad perversum voluptatis
arbitrium; sed ex luctuosa necessitatis le-
ge dispensat: quam sobrietatem dicimus, &
in Bernardo magis admirandam credi-
mus, quàm imitan-
dam.

T

§. II.

§. II.

Cibi modici & pessime conditi lauitia sunt Bernardi.

Cinerem ferculis aspergit.

Gustandi vim penitus extinguit.

Ad mensam iturus altum suspirabat non secus ac si in malam crucem rapendus esset: in mensa verò cibi erat minimi eumque capiebat non nisi malè conditum, marorem sibi antè absynthio, acero, libanotide, nimio sale, pulvere, ruta vel acerbis fructibus artificiosè conciliare solitus, etiam in lauris exterorum mensis: vel præcalidis cibis palatum adurere, ut blandienti gulæ perquam ægrè faceret, ac lenocinantem voluptatis sensum longissimè proscriberet. Certè curiosus quidam Bernardi observator deprehendit eum mensæ accubentem ex chartula cinerem, ceu condimenti aliquid, cibis aspergere, & aquâ insuper affusa saporem penitus adimere in morem induxisse: immò gustandi vim adeò sibi miser extinxisse, ut calidusne, an frigidus esset cibus, sentiret; dulcis, an amarus esset, penitus ignoraret.

§. III.

Sextâ quavis feriâ quinque folia mali aurei masticabat, & os proluerebat, aceto cibis affuso. Hinc ille pallor in ore, debilis

licas in membris, tanta in toto corpore ma-
 cies, ut duplicata pelle stomachum operire
 posset, & mirarentur alij, quî tam modico, &
 ferè nullo alimento vitam traheret.

Non rarò à Principum Cardinaliùmque *Inter lan-*
 epulis jejunus, uno alteròue bolo vix de- *tissimas e-*
 gustato, surrexit; interea, ut oculos arbitro- *pulas ieiun-*
 rum falleret, dapes in disco concisas furtim *nis.*
 amoliri doctus, se largiter cænarum simula-
 bar.

§. I V.

Jejunia, quibus puer assueverat, severa. *A puero*
 non minùs ac per frequentia fuerunt, & tam *usq; ad vi-*
 Cælitibus accepta, quàm dæmonibus odio- *ta finem*
 sa. Certè ut ea violaret Bernardus, doctus *sapienter per*
 fraude malus genius moliri potuit, non im- *hebdomadè*
 petrare. Mellanæ ceteris mensæ accum- *à cibus ab-*
 bentibus ipse in suo obambulabat cubiculo, *stinet.*
 lacris animum commentationibus pascens;
 cum repentè super chartam mensulæ impo- *Dæmonem*
 sitam pyrum apparet aurei coloris, magnum *necquic-*
 gulæ delinimentum. At Pater, maligni *quam fat-*
 hostis odoratus rethnas, manu in crucem *laci pyro-*
 ducta inferorum ludibria discussit; nam py- *gulam ir-*
 rum illicò flammam evomuit, locum in *ritante.*
 quo jacuit, accendit, sui que vestigio & retro
 relicto odore, in fumum abiit. Et ita qui-
 tem Bernardus dæmonem semel superavit,

T a se.

Spirabo
 rapie
 minimi
 ditum
 libano
 erbis
 etiam
 ræcalis
 nti gula
 ntem
 scribere
 observa
 nbenem
 nenti ali
 er affusa
 n indu
 imer ex
 esser cl
 er, peni
 olia ma
 e, aceto
 re, debi
 liras

25 annis
ficum non
de gustat.

Non nisi
cruciatum
helluo

seipsum verò sæpius, & perperuus, ut ita
dicam, Dictator triumphavit. Meo judi-
cio jejunium illud in Italia præsertim, Sici-
liæque, ceteris mirabilius longiusque fuit,
quòd quinque & viginti annos nullam om-
nino ficum delibavit, solo domandæ gula
studio, quia is fructus præ ceteris palato at-
ridebat: ab amico propterea objurgatus,
id responsi dedit: qui cælestium horrorum
æternos sperant fructus, eos nauseare ter-
renarum arborum cupedias. Neque id gra-
tis dixit, sed manifestâ doctus experientiâ,
quippe qui maximam in ejusmodi sponta-
nea vitæ acerbitate dulcedinem persentie-
bat. Unde à D. Joanna de Austria, quæ il-
li erat addictissima, interrogatus, quomodo
voluntarias illas, quas corpori inferebat, pœ-
nas absorberet; respondit, non secus ac glu-
losus helluo opiparæ mensæ delicias
invadit.

CA-

CAPUT XIV.

*Illibata mentis corporisque Virginitas caelestibus recreata spectaculis,
& vaticinijs clara.*

§. I.

FAs sit nobis Angelicam dicere Bernardi castimoniam; quia tam rara inter Virgo moritur. homines, & supra consuetum naturæ modum egressa. Illibatum corporis mentisque pudorem à puero servavit, neque ullas in animum admisit voluptatis sordidæ cogitationes, ut sanctè affirmasse Leonardum Capannam initio commemoravimus.

Locuples ipse nobis Bernardus esse potest testis, quando in concione ad eorum, qui veluti carnis mancipia virginitatem humanis viribus superiorem putant, confutandam omnino sordidam falsamque opinionem, divina potius impulsione, quàm ex destino, ingenuè exclamavit. Et ego, quæ **DEI** gratia est, Virgo sum; Virgo, inquam, sum; etsi homo ceterà mortalis non secus,

T 3

ac

ac vos, & quidem peccator. Amicō quoque, cui præ ceteris arcana mentis & concessas è cælo dotes exponere amabat, candidè falsus est, se divino munere virginum pudicitiaæ florem servasse semper intactum,

§. II.

Quid libido monstri esset, ignarus.

Urgebat fortè Bernardum salutis alienæ cupiditas, ut ex suggesto contra peccatum libidinis malum tonaret. At concionem paranti, quid, quòue ordine dicendum, non occurrebat: unde inciperet, ubi desinere nescius; ignorabat scilicet, quid sceleris esset, quidque in hoc genere vitij lateret, cujus causâ divinæ humanæque leges tam enormiter violarentur. ita amico conquestus, quid sibi in hoc rerum articulo faciendum esset, consilium expetiit. Nimirum Angelo propior, quàm homini, eoque dignior admiratione, quò frequentior eorum perditis etiam mortalibus ei fuit agendi necessitas.

Miratur, sacratos Deo homines hoc vitio infestari.

Quia ergo nesciebat ipse, quid esset carnis petulantia, vel lapsus, atque alios omnes suo metiebarur pede, initio quidem capere vix poterat, etiam religiosis hominibus hanc scabiem adhærere, vel pestem esse

molestam. Ubi tamen post aliorum querelis technas dæmonis edoctus in simili luctâ opem flagitabatur, pro ea, qua erat in omnes insigni charitate, non modò preces fundebat, sed castitatem miro quodam modo sapius imperiebat.

*Præsentem
tamen af-
fert opem
impugna-
tis.*

§. III.

Convenerat Bernardum vir pius & sacro cuidam ordini adlectus, qui conquestus, se vehementer ab obscæno spiritu ad inhonesta perurgeri, obsecrabat, ut suis apud Deum precibus victoriam in tam lubrico statu dubiaque pugnâ impetraret. At miratus initio Pater, impudicas Veneris faces etiam in sacros cætus involare; quòd crederet locum esse Cupidini non posse, ubi ferret pietatis studium, ubi friget focus, ubi sensus omnes suis tenentur sepimentis arctè clausi, ubi caro perpetuâ sui afflictatione domica spiritui subigitur; ubi denique animus virtutum flosculis studiosè exornatur, negabat in hoc Dei viridario succrescere posse lappas spinâsque vitiorum. Nihilominus tamen spondit, se vires à divino Numine certanti fortiter non ægrè obtenturum, simulque cruce signatum, tactis utraque

T 4

que

*Cruce
flammae
Veneris ex-
tinguit.*

que manu lumbis casto amplexu strinxit, ac omnem momento citius flammam impudicitiae, velut affusâ aquâ, extinctam discussit, ejusque loco perfectum castitatis donum impressit, ut ne quidem scintilla libidinis superesset.

§. IV.

*Asmodaem
funiculo
caprivum
tenet ad
lecticam.*

Aliàs quoque nostræ Societatis hominem quendam in cubiculo Bernardi advenit funiculus, qui ad pedes lectuli dependebat. Quare arcanum curiosè indagarurus, quid hoc sibi vinculum velit, interrogat. Cui Bernardus, hoc laqueo adstrictum teneo *fornicationis spiritum*, ne vagus religiosam domum pererret, Deiq; servos inquietet. Hic alter cum risu, nugæ, inquit, sunt istæ, & anilia deliramenta. Hic funiculus ligare possit mures, ne te mordeant, dæmonem nunquam irreciendum, ne noceat, non frænabit: cui fugando lustralis aqua & id genus alia, divinitus sunt constituta; non verò hujusmodi fila nil admodum profutura. Ad hæc Bernardus: Falleris. Elisæi baculus in fugam dare potuit inferorum satellites. Et vae tibi! nisi arctissimè hoc funiculo jam nunc libido esset constricta; non minoribus, quàm Pâulus olim, incendijs

arderes, non parvo tuo periculo & dolore, quare boni consulas, oro, hunc Cerberum ne te mordeat, à me sic catenâ vinctum & exarmatum teneri. Nihilominus alter, Bernardum, ut rebatur, errorem deducturus, funem solvit, in frustra discerpit, & cum risu discedit. At vix aliquot passus confecerat, cum velut agmine facto irruunt nihil tale opinanti imagines Venereæ, & conjuratæ cupidinis acies, omni ex parte ad eò graviter infestæ, ut ejuscemodi rerum insuetus propè interitum, ipsâsque inferorum fauces se abesse ratus, ad Bernardum recurrere celeremque flagitare opem necesse habuerit.

Hic perhumaniter acceptum blandis solatus verbis, bono esse animo iussit, funiculum, ut potuit, resectum denuo restituit, Patrem suaviter amplexus est, & simul omnem nefandæ voluptatis flammam penitus extinxit.

§. V.

*Impudicus
adolescens*

Nec alius impunè tulit, strophium ^{strophium} virgineo Patris sudore olim imbutum, à ^{castissimi} sponsa lenocinio accepisse. Habuerat il- ^{Bernardi} lud matrona nobilis, & religiosè diu asser- ^{irreligiòsè} vaverat; sed domestica ancilla illud furri- ^{acceptū lu-} puit, ^{it vulnere.} in naso.

T 5

puit, & aliam furti in simulavit. Quæ cum innocentiam tueri suam aliter non valeret, faxint Superi, inquit, & Bernardus, ut ille in naso luculentum vulnus accipiat, qui strophium habet. neque fuit sine fulmine hoc femineum tonitru: nondum elapsâ semihorulâ furacis ancillæ amasius ad ipsas heræ fores in rixa provocatus, ad arma venit, & plagam in naso furti indicem tulit.

§. VI.

*Bernardus
castimonia
custos acer-
rimus.*

Qui verò in alijs impuras Veneris fa- ces restringere novit, in seipso, ne vel mi- nima unquam scintilla locum haberet, sum- mâ semper contentione sibi cavendum du- xit. Eam ob rem non modò exquisitis- simis supplicijs innocentis & minimè refractarij corporis membra perpetim subegit, ut suo loco referemus, verùm etiam castis ani- mum cogitationibus adeò cumulatè imple- vit, ut immundis neque locus quidem pul- lulandi remaneret. Feminarum alloquio severus censor ita sibi penitè interdixit, ut non nisi cum necessitas exposceret, & de rebus animæ profuturis loquendum esset, palàm, inque omnium conspectu, rarâque verecundiâ, & vultu ad religiosam gravita- tem composito, id ageret; quique aliàs ne
m

in viri ullius faciem defigebat oculos, in fæ-
mineos vultus nunquam aspiceret; sed in
terram assiduè depressos, ne quidem eleva-
ret, & pari modestiâ per plateas in omni vi-
tâ sic incederet.

Atque ut erat ipse castitatis amanti-^{Prepagator}
mus, ita quò ad illius amorem alios quoque ^{non indil-}
incenderet, mutuis sermonibus, epistolisque ^{gens,}
impensè studebat.

§. VII.

Quoniam ergo Bernardus & corpore &
animo cælestem imitatus munditiem, pro-
cul Veneris sordes, omnémque gravioris no-
xæ maculam tenere summo studio, quam-
diu vixit, unicè contendit, promissa in cælo
castis mentibus præmia, magna ex parte,
in antecessum adeptus esse videri potuit:
quando Deum non quidem *per lumen glo-*
riæ & revelata facie cum Beatis vidit; ocu-
lis tamen corporis mentisque sub humana
specie non semel tantùm, atque in cumu-
lum felicitatis, Magnâ Matrem, aliósq; Di-
vos sæpe habuit adspectabiles.

Multa jam suprâ commemoravimus.
Unum alterúmque hoc loco subijciemus.
Brivius Cremonæ Præsul, sæpe jam nobis
honoris causâ nominatus, extra dubium
ha-

*Christus
in sacra
videt ho-
stia.*

habuit, per frequenter Bernardo sacrificans
Servatorem humanâ specie in sacrata ho-
stia spectabilem fuisse, aiebátque se eam a-
nimo concepisse sententiam, quòd Bernar-
dus inter litandum non rarò fuerit extra
se positus, in DEVM abreptus, & sine sen-
su: frequenter etiam ita sacram tractaverit
hostiam, quasi ex ære foret, ut ea procul du-
bio in frustra comminuenda fuerit, nisi pro
exigua panis crustula ad spectabilem Chri-
stum contrectasset.

§. VIII.

*Formâ ele-
gantissimi
inuenis.*

Indubitata res est, cum in sacrificio
quondam de more sacra litanti hostia su-
menda esset, Deum hominem formâ ele-
gantissimi juvenis conspicuum adfuisse. Te-
nebat ergò Pater non jam in manibus vela-
tum sub panis specie Christum, sed ipsam
cæli pulchritudinem oculis mortalibus con-
templandam, quare multo tempore hujus
spectaculi amœnitate recreatus, animæ fa-
mem non nisi Angelicâ dape extinguen-
dam tandem etiam explere ardebat: quod
quia non licuit, Christo nondum sub panis
nube, veluti intra velum, recepto, coactus
supplicibus votis hos cæli favores nimium
prolixos deprecari. *Non amplius Domine, non*

amplius, identidem ingeminabat. *Quomodo ad plenum tua satiabor divinitate? quo pacto intra mea te viscera sumam sub hac formâ? Redi obsecro, redi sub sacratæ figuram hostiæ, redde te sacrosanctis mysterijs, & consolare animam, sicut oculos mirificâ voluptate beâsi.* In hunc modum Christo sacratis speciebus denuo se occultante, ipse insolito pietatis ardore succensus, sacram synaxin sumere in promptu habuit.

§. IX.

Iam verò si nihil non vider, qui videntem omnia vider, nihilque ignorat, qui scientem omnia novit, quid mirum, quod Bernardus futura & longè posita, ac denique ipsos mortalium cogitatus, quibus nihil est rectius, sæpissime perspectos habuerit, vates simul, & cordium inspector? Etsi quidem nonnulla alibi occurrant, hîc tamen placent paucula hujus rei argumenta in medium afferre.

Seriò gravitèrque agebatur de contrahendo inter illustrem Virginem Joannam ^{Nobilem sponsam} Requeseniam, & magni nominis Virum ^{Christo nupturam} Christonum matrimonio; jamque res ab omnibus utrinque pro confecta habebatur; Bernardus ^{prædicat.} tamen noster de cælo edoctus liberè edixit,

xit, Joannam nullo modo nupturam mortalium sponso, sed Christo, immortalis Deo, in manus conventuram, consecratam virginitate inter Moniales usque ad vitæ finem acturam; quin & cruciatuum S. Agathæ Martyris fore participem. Neque secus evenit, quam vaticinatus erat Pater: Sponsalibus incertum quâ de causâ, dissolutis, virgo Monasticam amplexa vitam, vora nuncupavit, post paullo diro gangrænæ malum pectore laniata imanes dolores virili patientia exantlavit, atque ad sponsum præclaris exornata virtutibus transivit.

Mulier fuit, quæ in primo matrimonio quinque filias susceperat. Hæc in secundo percupida mares gignere Bernardi preces poposcit, cui ille: Non unum, sed omnino septem, paritura es masculos. Secuturis itaque annis toridem enixa pueros mariti gaudium & Bernardi vaticinium explevit, numerum tamen non excessit.

§. X.

Templum Paravij eâ tempestate Collegium habuit
Societati nostra Societas, cui splendidissimum magnis
adificatum sumptibus templum parabatur. Fortè il-
ab eadem lac iter habebat Bernardus noster, cum Pa-
deferendū ter Jacobus Lambertengus id loci Rector
vaticina- illi
tur.

illi nobilem omnino fabricam & pretiosa
 marmora artifice manu scitè elaborata o-
 stendit, atque, hoc insigne templum pro
 DEI gloria, & Patavinorum solatio proxi-
 mè aperiendum. Circuibat interea Bernar-
 dus, omnia diligenter oculis lustrans: tan-
 dem solutus in amaras lacrimas: *non erit
 hoc: ô Patres, ait, non erit hoc templum Socie-
 tatis: non illud vos habitabitis: alijs para-
 ta est hæc elegans structura; nos eam, ante-
 quam aperiatur, deseremus: nostris sacrificijs
 hæc aræ non initiabuntur, sed alienis. Qui
 arbores suis quandoque floribus auctor naturæ
 exuit, & nos hoc eximio laborum nostrorum flo-
 re spoliabit.* Hæc ubi dixit, frena laxavit
 lacrimis. Quotquot præsentès aderant, tam-
 tristi denunciatione attoniti nesciebant, quid
 sibi vellet prædictio. Verùm haud multò
 post, cum in eo esset, ut templum pandere-
 tur, Societas è Venetorum ditione Majorum
 imperio exire iussa, illudque deserere coacta
 est. Ita Reverendissimus Poggius Luccensis,
 tunc Paravij Canonicus, post Ripæ Tran-
 sonæ Episcopus, qui varicinium hoc ex Ber-
 nardi ore coràm excepit, testis locuples
 asseveravit,

§. XI.

Perinde autem fuit Bernardo & furura
prædicere, & longè posita velut è vicino &
coràm intueri.

Fortè is secundùm litrus maris in Mes-
sanae portu incedebat, cùm repentè in genua
provoluitur, simul & comitem, ut idem fa-
ciat, monet: fundendas scilicet esse preces
pro homine ab inimicis in urbe id tempo-
ris occiso. Paruit ille non ignarus, Bernar-
do etiam procùl remora palàm esse. Ubi
ad urbem ventum est, intellexit cædem eod-
dem momento, quo Pater duobus passuum
millibus absens dixerat, patraram.

§. XII.

In magno metu jacebat Catana univer-
sa, quòd sub auroram multæ Turcarum na-
ves expansis velis mare vicinum pervagari
conspicerentur. In ea trepidatione amicus
quidam Bernardum, quem fortè obvium ha-
buit, de periculo & Urbis consternatione
monuit. Cui ille, ut mœrorem abstergeret,
blandum arridens, non petit hæc lictora
classis inimica; sed aliò vela facit. Brevi
quidem eodem modo ipsis S. Martini ferijs

*Classè Tur-
cicam Ca-
tanae vici-
nam aliò
vela flexu-
ram signi-
ficat.*

se in conspectum dabit, propius tamen
hand accedet. Quæ omnia ad unguem eve-
nisse læta civitas vidit, & admirata est.

§. XIII.

Cum noster aliquis, ne morientem ma-
trem intolerabili doloris sensu spectare coge-
retur, à tam tristi luctantis cum morte spe-
taculo ex paterna domo ad Collegium se-
recepisset, Bernardum precatus, ut felicem
matri obitum impetraret; nihil quidem ille
respondit; sed turbatus animo, matrem, ma-
trem ingeminabat, deficiente sensim voce,
donec intra quadrantem horæ in eodem hæ-
rens vestigio, velut in statuam obriguit, alto
& lacrimabili silentio. Tandem velut è so-
mno vigil, Bene habet, inquit: mater eva-
sit. Alter verò: quid ais, Pater? evasit ma-
ter? mortuam vis dicere. At Bernardus: li-
bera est: hoc morbo fati non conceder. Et
ita se rem habere comperit filius, quando
nunciatum est, eo ipso tempore matrem, ve-
lut è mortis faucibus ereptam, convalescere
cepisse.

§. XIV.

Ascererium S. Placidi D. Benedicto
Sacrum quinque leucis Messanâ abest; ad hoc

*Juvenem
procū ē
scalis lapsū
at incolu-
mem de-
nunciat.*

ex itinere delatus, & à Religiosis illius loci viris eximia reverentiæ & charitatis significatione exceptus est Bernardus. Misericorditer, qui Prioris, quod ajunt, munere fungebatur, juvenem Monachum, ut in vitrea ampullâ vinum hospiti recreando è cella properè afferret. Dum is graviter mandata exequitur, Bernardus ad adstantes conversus Patres, inquit, quem misistis hauriendo vino fraterculum, jam charitatis & obediencie tulit pretium: modò enim labente vestigio per scalam præcepit, nullo tamen vini vinique damno. Enimvero ita se rem habere, qui spectatum accurrerant, non sine admiratione & gaudio cognoverunt.

§. XV.

*Mauritanam servā
à Christo
alienissimā
manus daturam,
& sacro fonte
tingendam
diu antè
hero prædicat.*

Josepho Anselmo serva erat inter Mauritanos nata, à Christianis sacris usque adeo aliena, ut neque nomen æquo ferre possent. Anselmo. Angebat ea res vehementer Anselmum, qui mancipium ad fidei lucem tantò potentius invitabar, quanto illud impotentius abhorrebat. Transibat fortè Milerum Bernardus; quem mox in portu exceptum Anselmus domum suam deduxit, & ut apud amicum sibi in primis charum, de pertinacia Mauræ coram adstantis prolixè questus est.

Erant

Erat eo in loco porta laminis ferreis nigricantibusque inducta. Itaque Bernardus; Domine, inquit, sicut ferruginea hæc porta nigricat, ita vestræ servæ corpus, at verò erit, cum candicabit animus. Inde Romam profectus frequentibus litteris commendabat Anselmo Mauram corpore fuscam, corde candidam. Mirum dictu! haud multò post serva, farali correpra morbo, summis votis sacro tingi fonte expetijt, eoque vix tincta, extincta est, & animo supra nives candido ad cælum evolavit: quod tandiu antè Bernardus & senserat, & dixerat.

§. XVI.

Messanæ accidit, ut quatuor nostri ordinis juvenes Joannes Renda, Andreas Eudæmon Joannes, Hugo Grifit, & Alexander Nevola, omnes Philosophiæ auditores, animi pijs sermonibus relaxaturi confiderent. His adjunxit se Bernardus, & molli-ter arridens ad Joannem Rendam; Frater inquit, nisi me fallo, vehementer properas scribendo litteras. Macte animi, primus omnium obtinebis, quod efflictim petis. Deinde ad reliquos conversus, Andrea, tu proximus eris: tertium locum Hugo tibi vendicet: postremum Alexander.

V 2

His

His autem involucris verborum usus per litteras inflammata cæli desideria intollexit, & mortis nuncium. Neque alio ordine diem clausere extremum, ac Bernardus dixit, quod hodièque superstes Alexander, vir doctrinâ & virtute conspicuus, suo testimonio consignat.

§. XVII.

*De puero
nondum
nato Socie-
tatis in-
gressum
prædicat.*

Hieronymum Justinianum, antè etiam quàm aspiceret hanc lucem, divinitus didicit, Societatem nostram ingressurum. Cùm enim Mater adhuc illo gravida percuperet, ut filius natus major, qui Panormi degebat, Deo in sacrâ quadam familiâ se consecraret; Bernardus, minimè, inquit, ille, quem tuo destinasti suffragio, religiosam amplectetur vitam, sed quem adhuc intra tua clausum viscera gestas, suo Deus calculo designavit. Dies dicti veritatem aperuit.

§. XVIII.

*Hominem
alium è So-
cietate di-
mittendum
malâque
morte peri-
turum.*

Sacerdos erat è nostris Joannes Baptista Marinus Collegio Catanensi datus Minister, quem plerique omnes inter probos & religiosos viros accensebant. De hoc tamen Bernardus liberè pronunciavit, è Socie-

clerice dimittendum, & infelici fine vitam clausurum. Haud multò post, quàm Societatis vestem exuit, Messanæ ad paternas ædes cum intempestâ nocte tenderet, à fratre glande plumbeâ trajectus obiit, & inhumatus canibus in prædam cessit, qui cadaver frustillarim devoraverant, claro omnibus documento, sacras familias, nec sine scelere, nec impunè à desertoribus contemni.

§. XIX.

Invitatus ad virum nobilem, Januario *Ægrotò san-* nomen erat, ut morti jam vicinum vise- *nitatem,* ter, allatis secum S. Januarij lipsanis, ecce, *Et nisi sce-* inquit, Domine Januari; Te sanctus Janua- *leratam* ritus pristinæ vult reddere sanitati. Tu fac, *vitam e-* ut flagitiosam emendes vitam: si ad pristina *mendet,* redieris, scito infelicem tibi mortem impen- *infelicem* dere. Redijt ille ad ingenium, tandem à *obitum.* servis turpiter occisus, malam vitæ periodum pessimæ mortis puncto absolvit.

Obfuit huic non immeritò, fidem dictis Bernardi non habuisse: alteri profuit, *Captivita-* dicto audientem fuisse. Cum enim moni- *tem præs-* tus ab illo esset, ne in eâ pernoctaret do- *us avertit.* mo, quâ consuèsser; sed aliò commigra- ret; paruißerque lubens, & ignarus tamen, quâ de causâ eam noctem alibi transegisset;

fer; postero marè didicit, divino id confilio factum, quando omnes, quotquot illam incolebant, ea nocte in vincula datos intellexit.

§. XX.

*Mantuani
Ducis libe-
ris brevem
Principatū
vaticina-
tur.*

Serenissimus Mantuæ Dux Vincentius Gonzaga, uti erat liberorum, qui in Ducatu succederent, percupidus; ita voti compos factus Bernardo nostro, quem id loci conditionibus sacris ad populum habendis ad se mitti peierat, quatuor Principes filios stitit, eosque ut fausta precatione, ac salutaribus monitis ante discessum muniret beatæque magnis precibus rogavit. At Pater diu multumque tergiversatus pandere noluit, quod de cælo jam noverat hisce Principibus eventurum, ut scilicet sine prole omnes è vita decederent. Compulsus tamen amicâ vi Ducis blandum arrisit, ac formato S. Crucis signo ad Principes conversus; *parùm* inquit, *pro singulis convenit, parùm pro sin-* *gulis.* Quod nemo id temporis satis intellexit, venientibus annis omnes; hodièque Mantuani non sine tenerâ in Bernardum pietate commemorant: quando hi quatuor Principes suo quisque ordine Ducatum adiit; sed sine hærede defunctus successori tradidit, nullus tenuit.

§. XXI.

§. XXI.

Rogatus aliquando, ut pro parvulo preces funderet, cui venter nimium quantum inrumuerat; blandè arridens: *Paradisus*, inquit, *Paradisus*. Et verò in eo morbo parvulus exspiravit, dubio procul adeptus Paradisum. *Infanti mortem.*

Aliàs grassante in Catanensium liberis pustularum, seu variolarum lue, Bernardo supplex fuit una matronarum, ut hanc à suis filiolis contagionem precibus arceret: quam ille bono esse animo iussit, intercessis tamen verbis & sententijs: *non nascentur illis; nunc non, ajebat, majoribus, parvula.* Itaque immunes à pustulis tunc quidem evasere: at ubi septennium attigerant, eruperunt pustulæ; sed neque magnæ, neque periculosæ. *Aliis immunitatē à variolis.*

Et verò tam frequentes erant, tamque indubitatae fidei Bernardi prædictiones, ut sive de infirmitate, vel salute, aut morte, sive de sæcunditate & prole, aliisque de rebus incertis interrogatus responsa daret, quidquid diceret, pro vaticinio esset. *Quidquid dicit, instar oraculi est.*

Secretos animorum recessus pervadit.

Perfæpe etiam ex immenso divinitatis speculo tantum arcanae lucis hausit, ut reconditos animorum recessus penetraret, atque abstrusas cogitationes, soli Deo notas, velut in membranâ vel tabulâ expressas pernosceret. Ejus rei documenta etsi plura suppetant, unum alterumve ceteris admirabilius hîc attexere placet.

Curionis dubitationem.

Advolaverat ad Collegium Catanense Sacerdos rusticanae plebis Curio, ex pago aliquot leucis ab Urbe dissito, ut à P. Bernardo ad explicandos in fortuito quodam inventu conscientiae nodos consilium rogeret. At is, nescio quibus alijs præpeditus studijs, per Janitorem homini renunciavit, rediret modò domum suam, alio opus non fore. Discessit quidem ille; sed ægro adhuc animo, & quid ageret perplexo. Bernardus verò lapsis aliquot diebus litteras ad eundem exaravit, inque illis casum, cujus causâ venerat, exposuit, singula quæ mente conceperat, & hucusque clausâ tenuerat, dubia enodavit, quid facto opus esset, edocuit, atque ita omnem exemit dubitationem, ut Sacerdoti Bernardus deinceps veluti homo divinus in summâ veneratione esset, utpote qui rem non nisi Deo sibi que notam utique divinitus cognovisset.

9. XXIII.

§. XXIII.

Accesserat puella ad Bernardum, ut *Puella peccatum.*
 pro oculorum sanitate ejus precibus restitu-
 ra gratam se exhiberet: Cui Pater non ma-
 gni quidem, arcani tamen facinoris, consci-
 us, *quid de vicini gallina factum?* Hic illa
 rubore suffusa, quod mortalium nemo no-
 verat, Patri tamen divinitus patefactum ni-
 hil dubitans, ingenuè facta est, gallinam à se
 occisam, & è domo ejectam; cujus deinde
 pretium sic à Bernardo jussa vicino dextrè fi-
 delitèrque persolvit.

Perebat nonnemo perditis opem ocu- *Flagitiosè*
 lis à Bernardo; at ille hominem intuitus, e- *hominis o-*
 um gravius animi cæcitate premi perspexit, *dium inve-*
 ideòque ut apud Sacerdotem suam mentem *teratum in-*
 priùs exhomologesi sanaret, deinde oculis *corde latè,*
 medelam quæreret, imperavit. Fecit ille *pernoscit.*
 quidem, ut jussus erat; sed rursus serio
 gravitèrque monuit Pater, antè oculos men-
 tis quàm corporis, quàm premerentur, caligi-
 ne detersâ, serenaret. quod ubi secundùm
 tertiumque præstitisset, & sua quidem opi-
 nione gnaviter & cordatè; nihilo tamen mi-
 nus perfecit, idèmq; seu consilium, seu
 mandarum, jam sibi quartum inculcari au-
 didit. Itaque altiùs in se ipsum descendens
 nescio quas odij & rancoris reliquias, nun-
 quam.

quam antè id in sacro tribunali expositas, apprehendit, aperuit, deposuit; atque ita bonæ spei plenus ad Bernardum redijt: qui dato in manus cariophyllo iussit illud S. Antonio Patavino deferre, & suo mittentis nomine medicinam oculis rogare: rogavit & obtinuit.

§. XXIV.

Occulta quidem istorum perspexit scelerata: unius quoque æternam à morte damnationem.

Mater erat, cūjus filius repente ab inimicis oppressus vitam in sceleribus actam infeliciter absolvit. Hæc rogabat Bernardum sibi ut aperiret, quo loco res filij essent. At ille tametsi plures orando dies exegit, nullo tamen verbulo quærenti respondere voluit, mæsto scilicet silentio infanda illius supplicia satis declarans. Amicorum verò alicui in paucis charo, sic efflictim postulanti, hominem æternis addictum esse pœnis affirmavit, quem nempe inter sacrificandum terra specie formidabilem conspexisset.

CA-

CAPUT XV.

Religiosa Paupertatis accuratio.

§. I.

ET si Bernardi genitor in filio, pro eâ, quâ erat rarâ ingenij præstantiâ, spem familiæ collocaverat, quem scilicet ad amplissimos honores & opulentiam non imparem faciliè evasurum credebat; spe tamen & opinione falsus est; nam is à puero saniora doctus, caducas opes, quas terra pollicetur, despexit, meliores in ipsa paupertate divitias sapientissimè quæsiturus: Jam tum vestitu gaudebat, qui vulgari propior, nihil haberet eximij, modestiæ plurimum. Parsimoniam amabat unicè ut religiosæ Paupertatis dilectam comitem, ita & voluptatum ac superbiæ inimicam. Ita scilicet præludebat perpetuæ, quam in sacra quadam familia præfabat, egestati.

Ut primùm Religiosæ vitæ tirocinium exorsus est, summis exoravit precibus Moderatorem, ut vilissimis lacerisque vestibus indueretur, atque eam deinceps consuetudinem in omni vita tenuit, ut veluti

Bernardus etiam puer amat in vestibus munditiæ, luxum odit

Parsimoniam studio.

Laceras in religione vestes præferat.

*Totâ vitâ
nihil men-
dicabulo
ornatior.*

mendicabulum ex trivio centonibus poris
malè rectus, quàm apris decorisque vesti-
bus indurus incederet, & pannosus etiam
Principibus apparere, quàm ornatûs ali-
quid admittere mallet: nullam ratus esse
majorem elegantiam eâ, quàm sibi pauper-
tatis studium, & depauperati Christi imita-
tio conciliaret. Nullas, si tamen unquam,
nisi pro imperio jussus, admisit novas ve-
stes.

§. II.

*Superflua
proscribit,
à necessa-
riis malè
instruētus.*

In longis plurimisque per Italiam itin-
eribus, dum concionandi munere funge-
batur, ad eò quidquid superfluum erat, à se
quàm longissimè proscripsit, ut etiam ne-
cessarijs persæpe careret. Togam ferebat
brevem & strictam, sacco non absimilem.
Detrito utebatur palliolo tam domi, quàm
foris, quod ipsi modò pro endromide, mo-
dò pro cervicali erat. Pileus neque pluvie
injurias, neque solis arcebat ardores. Cubi-
culum poterat carcer videri, ita arctum e-
rat, & sub ipsis Collegij scalis non tantum
à strepitu commeantis familiæ inquietum,

*Incommodè
habitat.*

sed & à pulveribus scalæ dies no-
ctesque per incommo-
dum.

§. III.

§. III.

Claudium Aquavivam, ajunt, gestiēti animo digitoque alijs demonstrasse in Romana Professorum Domo angulum sub scalis, in quo Colnagus velut Alexij æmulus habitasset, nempe optimè tunc se habitare credebat, quando peius alijs sibi habitandum esse, ex voto cedebat. Non ibi suppellex alia, nisi quàm ipsa paupertas non erubesceret: mensula, lectus, Crucifixi effigies, vetus Deiparæ statua, calvaria, flagellum, & tres quatuorue ex charta Sanctorum, quos præceteris colebat, imaginēs, hunc sive carcerem sive angulum amabat adeò, ut inde nunquam nisi charitate, Deique gloria evocante prodiret. Id enim vero Principi matronæ, cui, ut Religiosæ familiæ se consecraret, auctor fuit, nostrisque hominibus, ceu peculiare sanctitatis acquirendæ mysterium consuadere solitus fuit, hortarique. *Esto amicus cubiculi, quod si clauseris, aperto Cælo fruēris.*

Porro esculenta similēsque inanias seu gulæ irritamenta, seu lenocinia oculorum æternis legibus suo è cubiculo proscripsit. Ad hæc in eodem erant libri propè nulli, malebat enim doctus esse, quàm videri, si quis utitur qui-

*Supellectilē
habet pane
nullam &
paupertati-
nam.*

*E cubiculo
non egre-
ditur nisi
Dei gloria
provocante*

*Libris pau-
culis, &
quasi pre-
carid accē-
ptis utitur*

quibus opus haberet, Bibliothecam adiba
ipse, tanquam mendicatis ufurus,

§. IV.

*Triumphās
mendicat.*

*In medici-
nis quoque
paupertatē
studiosè
quarit.*

*Conciones
scribit in
chartis re-
iuculis.*

Lectulus non tam quieti serviebat, quam
regendæ per industriam virtuti, quando
compluribus annis nuda illi humus pro
culcitra fuit. Triumphabat autem vel ma-
ximè, quando concessum erat sporta om-
sto vicatim ostiatimque pro mendiculis sti-
pem corrogare, eamque dein liberali manu
in egenos partiri. Denique ut pauperem
Christum presso sequeretur vestigio, medi-
cinas æger, quas, quocunque tandem pre-
tio, piorum liberalitas offerebat, exquilitas
constanter respuit, ijs plenissimè contentus,
quas obvias & nullius pretij paupertas do-
mestica suggererat; atque ex his habito de-
lectu admittebat eas tantum, quæ sensibus
minimum blandirentur, incommodarent
quàm maximè. Certè continuam stom-
chi infirmitatem absynthio medicari ma-
luit, quàm eclegmate pretioso. Alias vero
post obitum in cubiculo opes non reliquit,
nisi conscriptas in schediasmatibus, quas ha-
buit de suggesto, conciones, vel ex cathedra
lectiones, Crucifixi imaginem, tresque
alias Sanctorum in charta ut dixi, icones

cum

cum his verò suavissimam absolutæ virtutis memoriam, & venerationem.

CAPUT XVI.

Exacta obtemperandi facilitas, digna, cui etiam feræ obedirent.

§. I.

Vulgò creditur, cum exactius parere, qui aliquando præfuit; quòd nimirum didicerit, quantum prompta inferiorum obedientia grave gubernandi munus Superioribus allevare soleat. Bernardus et si unius tantum Leccensis Collegij ^{Bernardus} (Bariensis volunt alij) aliquando Rector, ^{Leccensis Collegij} non tamen eo solùm tempore; sed alias ^{Rector.} quoque semper ceræ instar se moderatoribus formandum præbuit: quibus omnium mentis arcana, cælestesque motiones animi sedulò candidèque detexit.

Ipsè de se affirmare habuit, se à puero ^{A puero} inter patrios penares dicto audientem fuisse, ^{obedientia} atque eam ob causam multis à Deo con- ^{studiosus.} celsis sibi donis accumularum. Porro in Societatem adlectus, à Majorum placitis, nec

la-

*Tota die
cibo absti-
ner, supe-
rioris iussu.*

latum unguem discessit; atque ut exactius pareret, Superiorum iussa scripto excipere consuevit. Etsi verò satis perspecta esset Bernardi obedientia, ad summum hujus virtutis apicem progressa; placuit tamen non raro Majoribus eam novis experimentis, & firmare, & testatam facere. Inter cetera evocato sub ipsum prandij tempus Bernardo, ad nescio quod charitatis obsequium, indeque reduci mandavit Superior, contra receptum Societatis nostræ morem ad mensam non accederet; sed totum diem jejunus transmitteret. Usu fortè venit, ut sero vespere ad sororem impotus incænatusque divederetur. Ea fratris miserata sortem reficiendo corpori permodicum offerre potum, eumque fesso obtrudere non dubitavit; At ille, ut sorori id daret honoris; iussa tamen Rectoris non præteriret, ori admovit, statimque, quod primoribus labris hauserat, rursum expuit, & sancta inquit, obedientia aliter juber. ita & vim sibi intulit, & sorori vicem rependit pro exigua corporis refocillatione, præclarum obsequentis animi documentum.

§. II.

Pari promptitudine excurrebat quaqua-
 versum, sive Romam, Venerias, Mediolanum
 mitteretur, sive ad quemvis ignobilem pagum
 evocatus esset. Neque plus temporis moraratur
 post imperia Majorum, quam quo sua schedia-
 smata colligeret. Panormo Sorinum missus, intra
 mediæ horæ spatium itinere se accinxit, Unum
 verbum, nutus unus addebat currenti alas, quod
 semper Deum in Moderatoribus agnosceret. P.
 Demetrius Licander Caranæ Rector sancte
 asserit, similem Bernardi obedientiæ nullam
 sibi esse compertam. In medio rerum cur-
 su fortunatisque successibus ad unicum Su-
 perioris signum vela aliò flectebat; è scho-
 lis ad conciones: ab his ad scholas; modò
 ad abjecta ministeria; modò ad sublimiores
 functiones promptus & alacer, maximo su-
 periorum solatio; quia in quacunque neces-
 sitate ad omnia munia pro dignitate feren-
 da ex æquo idoneus & paratus.

Non inferiore studio infimis quorum-
 cunque officiorum administris se submisit,
 quòd si tamen quandoque acerbius, quam
 par erat, ab ijs exercebatur, eos propterea
 majore coluit observantia. Socium, qui con-

X

cio-

*Quocunq;
 maiorum
 nutus vo-
 cat, advo-
 lat.*

*Obedientiã
 forti &
 piã.*

*infimis es-
 iam parere
 doctã.*

cionanti adjunctus erat, cum primis veneratus est, ejusque jussis paruit, quamvis nonnunquam in vituperationem degeneraret. ut adeò emeritus clarique nominis Ecclesiastes ac Doctor, raræ sanctimonix & puritatis senex, à minimi etiam juvenis affectu bitrio pendéret.

§. III.

Egrotus & enervis per esuriales ferias concionatur, in ben te Præsido, et iam imparatus. Laborabat Bernardus hectica febris, at tenuatis adeò viribus, ut vix etiam pedibus niti posset. Propterea Neapoli Catanamissus, jubebatur nativo aëre morbo medicinam quærere. Nondum verò confirmatus à tabifico languore membris nova veniunt à Provinciæ Præposito mandata: iret illic Panormum, seque ad conciones per jejuniij dies de more habendas accingeret. Hæ acceptis, non secus ac si de cælo venissent, nihil cunctatus, insuper habita virium tenuitate, etsi morbus obnunciaret, confestim itineri se dedit, & Panormum advolvit: at bitratus non se autoritatem prostituere, si imparatus, obedientiâ duce ad tam grande munus accessisset.

Nondum equidem ipse ad id usq; tempus ab apparatu ad concionandum necessario instructus erat: quippe qui recens a

Theo-

Theologiæ cathedra vix etiam scholis su-
 premum vale dixerat; nihilo tamen seciùs
 cæco obtemperandi studio arduum illud
 pro concione dicendi munus hilari alacri-
 tate suscepit. Et Patribus Panormitanis: *nunc*
certè, inquit, meæ capiam obedientiæ experi-
mentum: quæ sine oculis casum non metuit,
in tenebris suis oculatissimo Argo securior.
Quid si Deo visum esset, id quod ei est pronis-
simum, fractis meis & collapsis viribus multo-
rum erigere spem & salutem? video pesca-
tum amplissimum, retè autem meum lacerum
& emarcidum; illud tamen in verbo ac no-
mine IESV strenuè laxabo. Probavit suo
 quoque calculo Numen hanc Bernardi o-
 bedientiam; quando conatibus optimi vi-
 ri sic adfuit, ut inter concionandum semper
 se ipso validior tandem molestâ febrî expe-
 direretur, simul tanto fructu, tantoque omni-
 um Ordinum applausu diceret; ut magno
 sui desiderio apud omnes relicto commu-
 nibus votis exoptaretur, iterum iterumque,
 si fas esset, audiendus; & affluentium mul-
 tudo sat magno templo non caperetur: id
 quod publicis tabulis Panormitana
 Civitas restarum reli-
 quit.

*Admirabi-
 li eventu
 & fructu
 non impari;*

X 2 §. IV.

§. IV.

Quid verò mirum, eum valerudinem pro Dei gloria & Superiorum nutu discrimini objecisse? qui etiam in celebri quadam Italiae civitate, manifestum vitae periculum ingenti animo parique hilaritate intrepidus invictusque adiit, tantum ut Moderatoris voluntati, uno nutu significata, morem gereret. ut non ita pridem me scripsisse memini. Forrem ergo non ex vano dixerimus fuisse Bernardi obedientiam; sed & prodigiosam, quæ etiam, dum à miraculis patrandis abstinere voluit, prodigia patravit.

§. V.

Vetuerunt Moderatores, ne cui mortali, nisi domesticorum, precatoriam concederet coronam, vel aliud quidvis, quod Deus mira operari consueverat. Quòd enim per vestes, rosaria, aliisque id genus parvas reculas fama miraculorum in dies auferret, consulsissimum videbatur, inani gloriolæ, quæ pestis instar inobservata se innuat, omnem obturare rimulam, & Sancti Fundatoris Ignatii exemplo sanctimoniam potius ab oculis hominum removere, quam ut jactantiæ rapinis exposita circumferretur, permittere.

Paruit ille quidem non invitus, & ad *Rosarium*
 sanguinem. Interea ad aures mulieris, cui si- *negat caca*
 mula alterum propè oculum ademerat, fama *mulieri.*
 pervenit, compluribus Bernardi corollam,
 recatoriam magno usui fuisse ad expugnā-
 dos insuperabiles cererā morbos, & de plo-
 ram miseris reddendam sanitatem. Itaque
 patrem adit, efflictim rogat, dignetur rosa-
 rium, quod ajunt, obcæcato admove-
 re. At ille, etsi alienis indoleret malis, ob-
 equium tamen, quod Superiorum jussis de-
 cur, præ pietate habuit, idque sibi per Mo-
 ratorum fas non esse, dixit. Illa verò cer-
 ta templo non discedere, nisi voti compos-
 ita, tamdiu moras traxit, donec Pater li-
 berus ad aram accederet. Tum verò fi-
 duciae plena palpando ad altare propiùs ad-
 spexit, quò Mysta expueret, sagaciter adver-
 ejectam denique salivam tenebricoso ocu-
 lallinivit, simulque cæcitatem eo momen-
 to deterisit. Quare ut ob receptam prodi-
 cose lucem tanti se beneficii memorem,
 patri tam benefico exhiberet, uberrimis
 gaudio fufis lacrimis sospitatori grates
 pendit. Quia ergo Bernardus adeò se ob-
 quentem Majoribus præbuit, etiam brutas
 animantes Deus voluit Bernardo esse
 obsequiosas.

§. VI.

*Pisces in
concionem
vocat.*

Messanæ stabat in littore maris Bernardus, ibique divina secum agitabat. Cum cælesti impulsus numine advocat ad se omnes illius tractûs pisces. Hi mox ingenti numero ad ripam auditâ Patris voce adnatant, capita super aquas extollunt, & arrectis velut auribus adstant. Tum ille, converso ad illos sermone prolixè disserit, quantum sit in parvis magnisque Deus, quam bonus ac potens, quam sapiens & justus. Hunc itaque pro viribus agnoscerent, laudarent, venerarentur. Tandem illis bene precatus formato S. Crucis signo mirabilem à se concionem dimisit: hæc verò inclinatis reverenter capitibus concionatori plausum dedit: ita nobilissimi viri, qui spectaculo aderant, cum ad Collegium venissent, Patribus testes fide dignissimi denarrabant, & Bernardi sanctitatem miris laudibus efferebant.

§. VII.

*Gallinas
quoque.*

Jam quoque suprâ meminimus, Bernardum à concione mox ad culinam festinare, suâmet manu gallinis cibum parare, eumque porrigere consuêssè. Id cum aliquando

quando ex more faceret, atque de divinis perfectionibus ad eas sermonem haberet, ubereturque nullo non tempore Deum laudare cum reliqua volucrum cohorte: stabant illæ primum, deinde propius ad Patrem progressæ, porrectis auribus quietæ, silentesque audiebant concionantem, nec ante objectum involabant pabulum, quàm bene precatus Pater ejus sumendi potestatem fecisset.

Jusserat nonnemo, ut grex caprarum ad Patrem adduceretur, ab eo fausta precatione donandus. Cùm, ecce tibi, spectant hero adsunt capræ, & silvestri pavore positæ, arrectis auribus dicentem de Deo Patrem audiunt, neque prius quàm bene precatus illis esset, discedunt. Eo spectaculo ætonitus civis, & intimis commotus præcordijs statim inde ad proximum templum provolavit, fusisque lacrimis Dei clementiam prædicavit, quæ tantum in animalia cetera servo suo imperium dedisset.

Stetit quoque & aliàs obvium caprarum gregem, atque ad se advocatum longa concione de supremâ Numinis excellentiâ quietum attentumque diu detinuit: unam verò ex ijs coloris albi cùm evocasset ad se, parvitella, ceteris in vestigio defixis, Patremque secuta ad custodem accessit; cui, ut eam ha-

Et caprarum gregem.

beret sibi commendatam, iussit. Tandem
à socio monitus, jam inclinata die gregem
cruce signatum discedendi facultate imper-
tijt.

§. VIII.

*Sturnos ex
tempore
fari docet.*

Res mira quidem est, à capris concio-
nantem audiri: sed longè mirabilior, aves
in momento fari didicisse. Aucupum ali-
quis Bernardi precibus sturnorum aucupium
habuit ex voto, & mirè copiosum. Quare
duos adhuc vivos ad Bernardi sororem in-
grati animi signum detulit, confessus num-
quam antè sibi visam tam densam avicula-
rum copiam, ultro in retia ingestam, cui
capiendæ faris non fuerit. Hos ubi resectis
alarum pennis in sororis domo Pater con-
spexit, ad se vocatis bene precatus impe-
ravit, ut dicerent, JESUS MARIA: JESUS
CHRISTUS. O rem prorsus admirandam!
mox eadem sacrosancta nomina efferebant
sturni, & elata ac in articulos distinctâ voce
exclamabant: JESVS MARIA: JESVS
CHRISTVS. Quod jurata affirmavit Clau-
dia de Malsitto, ad S. Juliani Virgo DEO
dicata, quæ suismet oculis auribusque præ-
sens omnia vidit, audivit.

*Aviculas
cantare
Christum
IESVM.*

Aliàs cùm in amœno horto moraretur
Bernardus, aviculæ quædam jucundissimis
modulis, quos natura scilicet, docuerat, cer-
tatim

ratim cantillabant, & omnium quotquot
 præsentes aderant, aures mirificè demulce-
 bant. At Bernardo non placuit hic cantus;
 iussit itaque cessarent modò, & intermissâ
 familiari cantiunculâ novam inchoarent
 melodiam, atque disertis vocibus, docto
 gutture, felici lingua cantarent, **CHRIS-
 TVS, JESVS.** Ecce rem admirandam! il-
 lico ut Patri obtemperarent, eadem avicu-
 læ, peregrini & inauditi musici clarè, arti-
 cularè, & distinctis syllabarum notis ceci-
 nerunt, ut imperatum erat, **CHRISTVS
 JESVS: CHRISTVS JESVS:** & hoc ad-
 mirabili cantu novi Amphiones audientium
 animos prorsus attonitos velut extra se ra-
 puerunt. Ita P. Bernardus à Ponte testis
 gravissimus in sua ad Patrem Iosephum Pa-
 ternum epistola 1627. 9. Febr. Neapoli da-
 ta.

§. IX.

Et has quidem mirus Magister cantil-
 lare docuit; aliam divino datam munere
 ex sinu vacuo extraxit.

Neapoli fortè ad feminam Principem
 Marchionis de Capurso Conjugem invise-
 bat Bernardus: jamque in multorum coro-
 na, derebus divinis sermonem exorsus erat:
 cum fliolus magno ejularu & falsis-
 madens lacrimis dictionem turbare cœ-
 pit,

X 5

pit,

pit, quòd avicula, quam manibus gesserat, unicum scilicet infantis delictum, cuius desiderio tenebatur, præcipiti volatu effugisset per auras, capi nescia. Itaque miseratus Pater tam amarè flentem, ut lacrimas abstergeret, simulque cœptum prosequi sermonè posset, manū in suum ipse sinum coniicit, & novo prodigio aviculam multò pulchriorem priore extrahit, Principi in manus dat, lætūmq; à se dimittit, obstupescente. Illustrissima Matre ceterisque ocularis gestæ rei testibus, tam raræ pulchritudinis volucrum adedò repentè in sinu nasci potuisse,

§. X.

Neque illud non est luculentum magni in volucres dominatūs testimonium, quòd in sacrarum Deo Virginum monasterio ad S. Juliani palàm evenit. Ad has enim cū pro more Bernardus verba faceret, hirundines importuno garricu concionantis vocibus obstrepebant, quod ille diutius non ferendum ratus, pro imperio denunciavit, ut se loquente tacerent. Dictum, factum. obmutuere omnes, & modesto silentio ad finem usque dictionis sanctè observato, ut ille dicere desijt, mox pristinos garricus denuò inceperunt,

§. XI.

§. XI.

Ad hæc equum planè indomitum nullo negotio placavit. cùm enim dæmonis ope velut cæstro percitus huc illuc cursitaret, in altum se saltibus libraret, calcibusque pereret accedentes, neque ulla ratione à præsentibus, quotquot etiam id laborarent, se capi vel ad Bernardum duci fineret, ipse leniter arridens accessit, stare iussit, & verbo unico stitit, domuitque ferocientem. Quid verò mirum brutis eum animantibus imperâsse, qui etiam ad arbitrium suum naturam ipsam habuit obsequentem? id enim verò liquidò patuit, quando fulmina & jactatos de cælo ignes cohibuit, quando modicum vinum prodigiosè auxit, vel dulce nectar repentè in acetum vertit, aut vitrum in frusta diminutum precibus integravit, vel alia id genus admiranda fecit, ut mox dicemus.

§. XII.

In oppido quod Paternò dicitant, rogatu oppidanorum turrim conscendit; ad id usque tempus crebrò fulminibus, ad omnium terrorem infestari solitam. Ibi fuffis ad Deum precibus, & delineatâ S. Crucis

cis

cis figurâ obvio carbone, rurrim deinceps fore à fulminibus immunem dixit: neque falsus est. Ex eo tempore nunquam de cælo eam fuisse tactam grati cives experientia didicerunt.

Messanæ frigescente foco feriâ nimirum sextâ, quâ nostri ordinis homines coena abstinent, cum Bernardo ex itinere reduci pedes essent lavandi, excitabatur ignis & aqua apponebatur. Sed ille hauriri jussit ex lebere longiùs ab igne posito. Haustra est igitur, & quidem præ ea, quæ igni proxima stabat, calida. Quod cum admirans noster diceret, ut video Pater, Thaumaturgus es; non ego, inquit ille, sed S. Antonius ista parrat. Aliàs quoque clausâ culinâ frigidam è fonte allatam signo crucis expresso ita calefecit, ut manus lavantis tanto ardori ferendo impares eam gelidâ largiter affusâ refrigerare habuerint necesse.

Vir gravis ex S. Benedicti familia, & Monasterij, ut vocant, Prior, suo testimonio confirmat, aquam à Bernardo in vinum versam,

§. XIII.

Abbati Theodosio à Catana Dux de monte alto recensuit, cum Bernardus carduos silvestres manu versaret, stringeretque per
jocum

jocum, ceu rosas tractaret; monitū ab adstantibus, fore, ut laceras ab hoc ludo manus & cruentas referret: illum verò negasse, à se carduos premi; sed rosas, & explicata manu ostendisse rosas; non jã carduos, spinis horridos; obstupescantibus cunctis aded miram in suis oculis metamorphosin.

Viro nobili, nescio cujus rei causã, pauxillo aceti opus erat, nec in præsens ad manum aliud; nisi vitrum generosioris vini. Rogavit ergo Patrem, non candidè minùs quàm piè, juberet illud in acerum degenerare. Is candore pari plus petentis fidei, quàm suæ virtuti tribuens, acerum esse jussit, & mox acerum esse obstupuit: quod multo dein tempore in rei memoriam aservatum documento fuit, magnos DEI amicos nihil non posse.

Barium Civitas est Apuliæ: id loci stabat fortè Bernardus, vitreum manu gerens vasculum. Sed excidit incauto, terræque illisum in frustra disilijt. Ille sublatis in cælum oculis Deum rogavit, ut integrum id sibi restitueret: & mox illæsum solidumque,

ut antè fuerat, cum omnium admira-

tionè è terra sustu-

lit.

CA-

CAPUT XVII.

*Sincera animi demissio, etiam da-
monibus formida-
ta.*

§. I.

Raram esse avem ajunt, modestiam cum ingenio conjunctam; quæ scilicet hominem excellenti prædicum intellectu suimet faciat contemptorem, ut quò altiùs illum extollit scientia, eò se profundius ipse deprimat: quare Bernardus, ut inter Phœnices ingeniorum id temporis habitus est, ita & inter absolutæ virtutis Phœnices non injuriâ haberi potuit. Non hic afferam ea, quæ nostris hominibus communitia sunt; humi cibum sumere, accumbentium pedes exosculari, de cathedra se ipsos accusare, peregrè adventantium lavare pedes, aliâque id genus, quæ Bernardus non siccâ consuetudine, sed maximo pietatis modestiæque sensu factitabat.

Vox, vestis detrita, & nunquam ferè nova, lacera, resecta, angusta, vulcus, incessus omnia profundam hominis demissionem

lo.

*Demissionē
animi se-
ctatur non
vulgarem.*

loquebantur: qui etsi supra modum excelsi
 esset animi, nihil tamen sibi tribuit; & quam-
 quam virtutis ac doctrinae famam excelleret,
 tantum abfuit, ut fastu turgens supra cete-
 ros eminere veller, ut etiam infra omnes se
 abijceret; omnium Magister, postremum
 minimamque omnium se ferret; & jam
 grandior natu, haud secus ac tiro, vix heri do-
 mum ingressus, ad infima quæque munia à ^{A summis}
 summis, solo majorum nutu, ne dicam im- ^{ad infima}
 perio, transferri gauderet. quod sanè perfre- ^{deiectus}
 quenter eveniebat, Deo sic moderante, & ^{munia.}
 modestiæ Bernardi tam solennes multipli-
 cesque sese abijciendi occasiones singulari
 studio gratificante.

§. II.

Atque eò quidem profunda animi de- ^{Futurus}
 missio Bernardum pertraxerat, ut in eorum ^{domestica}
 censum, qui ad domestica familiæ mini- ^{rei admini-}
 steria admittuntur, venire percuperet: idq; ^{ster ep. ser-}
 toris viribus jam conabatur, non destitutus, ^{uus, si li-}
 nisi Moderatorum sapientia & Patrum ali- ^{cuisset.}
 quis divino nutu hisce consilijs intercessis-
 ser.

Se nihil esse, fuisse, & futurum, non ^{Maximum}
 ineleganti epitaphio vivus ipse sibi occi- ^{se peccatorē}
 nuit. Unde non mirum fuit, quòd non ^{estimat.}
 modò

modò duplex asinus, appiçto in calce epistolæ gemino AA, sed etiam pro magno peccatore, quem se ex animo iudicabat, à cunctis haberi percuperet, hoc sibi nomen velut proprium arrogaret, litterisq; subscribere in more positum haberet. Eam ob rem aliorum preces tanquam sceleratus aliquis impensè flagitabat. Româ Catanam ad velatas Deo Virgines hisce verbis prolixam claudit epistolam. *Per amaram, & parce à me amatam mei vestrique Christi Passionem precor, ut pro Bernardo Colnago miserabili, cæco, claudo, congelato, rebeli & fatido peccatore, qui vobis scribit, oretis. Nolite, quaeso, vestris mihi precibus desse, pro impetranda felici mortis hora; nolite me destituere in illo extremo articulo, quem vehementer timeo; quia tam grandi & justo iudici reddenda est ratio. Non intermittite, quaeso: non intermittite hoc facere; ita per viscera, & Vulnera Christi IESU vos oro.* Româ 22, Octob. 1604. *Servus undequaque inutilis Bernardus Colnagus Societatis IESU.*

§. III.

Res ipse suas quanti faceret, alia ejusdem epistola satis superque docet. Jussus enim nobiles ingenij sui parrus publici ju-

his faciendos prælo dare, assignato in eam
rem librario, ad Vincenium Matrese Nea-
polim anno 1598. scripsit his ipsis verbis.
Pater noster Generalis scripsit, ut attenderem
parandis (ad typum scilicet) reculis meis, i-
deoque scriptorem assignavit. Verum, quam
sunt decepti! Vereor partum montium. Do-
minus IESVS dulcissimus omnia promoveat,
dirigat, perficiatque in gloriam suam Amen.
Nobis verò nihil nisi confusio faciei nostræ,
qui nihil sumus &c.

Neque dissonabant à verbis facta. Per-
sæpe ab imperitis divinarum rerum cen-
sibus verbis factisque malè acceptus inter
contumelias triumphabat, & pro stulto ha-
bitus non modicè gestiebat. Ersi verò
sanctitatis famâ inclytus, omnique virtutum
genere ornatus perfectæ vitæ palmam aliis
bene multis præriperet; suâ tamen senten-
tiâ ne quidem religioso cœtu sibi dignus
videbatur.

*Pro stulto
haberi ge-
stit.*

*Religiosè
indignum
cœtu se in-
dicat.*

§. IV.

Ex eadem modestiâ factum est, ut ju-
tundius ei esset cum infimæ sortis homini-
bus consuescere, quam Magnarum consor-
tio admoveri; & totos sæpe dies pauperū
curmas, eundemque plebeculam vel parvulo-
rum

*Cum infi-
mæ sortis
hominibus
agere gaudi-
det.*

Y

rum greges ad pietatem formare, divinisque erudire præceptis gauderet.

§. V.

*Pro media
stino se ge-
rit.*

E suggesto ad culinam properè tran-
ibat, gallinis cibum paraturus, ut se magis
aptum pascendis animalibus, quàm divini
verbi pane mortalibus alendis idoneum de-
monstraret. Domum, stabulumque venen-
do à sordibus repurgare honorificum sibi
ducebat. Et vero hac sui despicientia non
sibi tantùm, sed & alijs persæpe profuit.
Fortè in mulionem inciderat, qui quòd a-
fellum sub ingenti sarcina collapsum eri-
gere non posset, cælum cælitésque sacrilegis
lacebatur vocibus. Hunc ab impio furo-
re ut revocaret; operam suam locavit, ma-
num virésque commodavit, jumentum in-
pedes erexit, ac tum demum, quòd in De-
um injurius fuisset, suaviter serioque repre-
hendit. qui mox pœnitentia ductus, & ex
blasphemo Bernardi admirator factus, quòd
illi nomen esset, quæsivit; cùmque Patet
nomen suum edere nollit, Angelum DEI
appellavit, & quocunque iret, summis
laudibus supra homines eve-
xit.

§. VI.

§. VI.

Ruebat furore præceps nonnemo, ut
 hostem illico jugularer. Hunc adortus Pa-
 ter brevi in potestate habuit, & gravissimis
 verbis mansuefactum, ut ignosceret, atque
 offensam ex animo obliteraret, feliciter in-
 duxit: itaque hanc sui tam luculentam in
 furente victoriam adeò Bernardus noster
 suspexit, ut actutum in genua dejectus, pe-
 dibus illius oscula impresserit,

*Sua demis-
 sione iratã
 mitigat.*

§. VII.

Porro splendidos honorum titulos fa-
 mamque ceu pestem averfabatur, & ultro
 occursantes doctè callidèque fugitabat.

*Honores
 declinat.*

Panormi sanè is de Bernardi modestia
 populi sensus fuit, ut dicerent non pauci,
 illum Panormo abijisse, quòd tantæ plebis
 admirationi, Nobilitatis, quæ venerationis
 ergò accedebat, frequentia, & decantatæ
 passim Sancti hominis appellationi am-
 pliùs ferendæ non esset. Supremam illi
 dignitatem obtulerat Illustris quidam, & in-
 tra præcipuos Religiosorum ordinum ma-
 gno suo merito semper habitus (quem no-
 minare nihil attinet) si à Clericali, ut ajunt,

Y 2

ad

ad Monasticam transire vitam adluberet, at ille eâ se cruce, respondit, quam quadratus in capite pileus referret, plus facis decoratum, eamque sibi idcirco præ regio diademate charam esse & pretiosam.

§. VIII.

*Se ipsum
severè in-
crepat.*

Ad hæc etsi per hominum ora volubatur, magnaque passim honoris significatione excipiebatur; laudes tamen plaustitæque humanum ipse sibi in ludibrium, prænamque verit. Romæ aliquando sic per ludum jocumque, dum lectum sibi componit, ipse secum sermocinari auditus est. *Sterne tibi lectum, Bernarde, & vide ut sit molliculus; multum sudoris hodie profudisti, quando pro concione ad miraculum dixisti, mirum nisi me vehementer fallo, Bernarde, oportet te virum esse cum primis magnam. Quos ex cathedra & suggesto emittis doctrinæ radios, ij nobilissima Italiæ ingenia sibi devinciunt, dum perstringunt. Vides ut te Principes colant, & Cardinales ambient? nonne ergo gloriosos laboris & operæ fructus colligis? Amicitia Concionatoris, qui in admirationem sui præcipuas Italiæ cathedras rapuit, non debonestat purpuram, sed ornat. Tot Præsules, qui ad te audiendum conflunt, &*

ut officijs certent, etiam intra privatos pa-
 rietes ad te inuisunt; quid aliud sibi volunt,
 quam te inter summos huius ævi sapientes
 accensendum? Ubi verò se ipsum ita jocola-
 titer inflatum ad sidera evexit, mox arro-
 gantiæ vindex acerrimus infra brutas ani-
 mantes se abiecit. Itane, ajebar, scelestum ca-
 put, intumescis! ita de te, homuncio vilissime,
 grandia, tibi per somnum fingere audes? ô te
 inficeti ruris insulsam pecus! indignum etiam
 in hominum numero accenseri. Hem! ego te
 docebo Asine, in hoc lectulo non recumbes, ad
 stabulum cum ejusmodi bestijs, ad stramen &
 paleas. Et cum dicto paleam stramenq; ore
 masticavit, ut se jumento non absimilem
 meminisset; tum collocatis in grabato
 Crucifixi JESU Divique Antonij statuis;
 Dominus, inquit, in lecto sit; servum humi
 cubare decet, atque ita in pavimento se ad
 quietem composuit.

§. IX.

Quin & non levis se reum culpæ cen-
 suit, quando insolitas honoris significatio-
 nes signis avertit. Accidit fortè, ut à Pur-
 purato quodam, supra consuetum morem,
 magnis amoris & reverentiæ signis exce-
 ptus, minùs ipse fortiter defugeret hono-
 rem,

rem, lentiùsque deprecando ab Eminentiſſimi Viri humanitate ſe vinci pateretur. Eam ob rem ſibi graviter ſuccenſuit, domumque redux, veluti jumentum, corruptum è ſtabulo fœnum ore identidem maſticavit, ut ſcilicet deinceps nullam fœno deberi gloriam meminifſet.

*Perfectam
ſui ipſius
notitiam
indeptus.*

Hac arte, ac perpetuo ſeſe demittendi ſtudio tam perfectam ſui cognitionem adeptus eſt, ut ab inanis gloriolæ blandimentis nihil omnino timeret, & nec quidem unquam vel modicè titillaretur.

S. X.

Monenti aliquando, parciùs ut mira, quæ Deus per ipſum operabatur, in vulgus ſpargeret, candidè ſanctèque aſſeruit: ſibi cum vana ſuimet exiſtimatione nec prima eſſe tentamenta pugnæ. Se nempe tam imbecillum eſſe, ut Deus, ne quæ fortè à tam molli hoſte oppugnatus ſuccumberet, pugnandi neceſſitatem amoliat. Patri Claudio Aquavivæ interroganti, num Dei donis aliquid tumoris ſentiret, in hæc verba reſpondit. Si Paternitas Veſtra pretioſa alijs vaſa oſtenderet, quæ Principes viri, ejus fidei credita depoſuiſſent, haberènt, unde aliquid gloriæ venarènt?

*Ab inanis
gloria ti-
tillatione
ſecurus.*

pro

profectò nec ego habere possum, qui quid-
quid est in me boni, non nescio Numinis
esse; non meum: imò verò illud vanæ glo-
riæ aucupium, ego maximam vesanæ men-
tis ignominiam censeo. Unde nec pulviscu-
lus superbiæ, quod equidem Deo in acce-
ptis refero, mihi adhærescit. Cùm DEI po-
tentiam rebus insolitis quandoque perpe-
tis fortè manifesto: id facio, quod in scena
tragædus, qui ut Imperatoris agat personam,
dum pro arbitrato quidvis imperat, nihil
suo nomine, sed ejus, quem repræsentat, au-
thoritate juber. Et est profectò ad præsi-
gnam Dei gloriam, omnibus palàm fieri, il-
lum meâ vilissimi homuncionis opellâ uti,
& rudissimo omnium instrumento tam
grandia conficere.

§. XI.

Sub annum 1607. Romæ pro con-
fessione dicebat Bernardus. confluerant ergo
ad eum audiendum ex Purpuratorum Sena-
tu Præsulûmque numero permulti. Hi per-
sæpe ex suggesto descendenti, ne ab irru-
ente ad vestium basiationem turba preme-
retur, accurrerunt pro satellitio erant, quan-
doque usque ad vestiarium sacrum comita-
ti. Quis tunc Bernardo animus? plenus
dolo-

*Honorem
non sibi,
sed religio-
se vesti ex-
hiberi cen-
set.*

dolore, & verecundo rubore perfusus. Sæpe, aiebat, vilissimum quoque mancipium propter insignia vestemque in honore esse; ita hanc officiosæ charitatis significationem non sibi, sed religiosæ vesti potius exhiberi. Interrogatus aliquando, verane esset fama, quæ ferebat, tot Veneris mancipia illius horatu & ope ad castimonix leges traducta. JESVS CHRISTVS, inquit, multum fecit per hunc peccatorem; nec aliud adjecit,

§. XII.

Multa interim Cæli dona sibi concessa operosè premebat, & clam alijs habere non parùm adlaborabat; atque uti plausum laudisque humanas à se strenuè repellebat, ita ludibria & contemptum, quoties se ferebat occasio, obvijs ulnis amplectebatur. Neque deerat tot annorum curriculo copiosa & frequens contumeliarum seges: dum alij mente captum, alij exoticum & præposteræ pietatis hominem, nonnemo hypocritam notabat; has ergò Bernardus, ceu scopolus inter undas risit, arbitratus nihilo suo nec malum, nec bonum inesse: sceleribus autem suis nullam pœnam vel despicentiam æquari posse. Enimvero qui saniore pollebant judicio (inter quos etiam

*Multa sibi
Arxinitus
concessa ce-
lat mune-
ra.*

*Gaudet sui
contemptu.*

Se-

Seminarae Dux) Bernardi obrectatores
 vel periculis accensebant ; quod tam
 claros virtutis radios tenebricosis ferre ocu-
 lis non possent.

§. XIII.

Objurgatus à triclinij præfecto, quod
 serius ceteris velut eximius, sui que arbitrij *Inter con-*
 homo ad mensam veniendo alijs negotium *tumeliarum*
 faceretur minimè necessarium, variisque *imbres se-*
 hanc ob causam à terrico Fratre imperitus *renus.*
 dicerijs, ipse tam blandè molliterque paucis
 veniam rogando iratum demulsi, promptus
 etiam cibo abstinere, ut qui aderant, tantum
 demissione Patris ceperint solatij, quan-
 tum rustica alterius indignatione iusti do-
 loris & offensæ.

Nunquam de alijs questus, nullam de-
 tractavit poenam, etiam nullo suo merito
 inflictam : quin à moderatoribus persæpe
 magnis precibus expressit, ut publicâ ob-
 jurgatione suas sibi culpas exprobrarent,
 & delinquentem non perfunctoriè puni-
 rent.

§. XIV.

Tibur proficiscenti occurrit rusticana
 fax, & quod humili asello vectum, malè que

accinctum lento passu iter agentem cerneret; cachinnis liberaliter accepit. At ille nihil stomachatus substitit, hilariterque aridens: Jure vos, ajebat, ô fratres mei, lepidum hoc spectaculum oblectat. res sanè nova est, asello asinum insidere. ita dixit, & cœptum iter tantò lætior, quantò contemptior est profecutus.

*succenset
sororibus
ob suam
effigiem
apud ipsas
deprehen-
sam.*

Sororibus contrà suis non leviter succensuit, quòd præposterà honoris significatione sibi graves essent. Hæ, quia tam chari fratris aspectu ægrè carebant, doctæ manûs penicillo suis illum coloribus ad vivum exprimi fecerunt. Id ubi Bernardum advertit, non modò virgineo suffusus rubore vultum pinxit; verùm etiam adeò exarsit, ut hanc non esse hominis, sed alini effigiem diceret: adjectis insuper minis, nisi eam procùl hinc ex omnium oculis auferrent, se in sororum amplius conspectum oculòsque non venturum. quare ne oprimi Patris privarentur alloquio, picturam inter ea clàm alicubi absconditam asservârunt. Et profuit religiosè, ut par erat, asservâsse. Cùm enim Bernardus multò post Romæ degeret, & anni labentis sterilitas totâ Sici-liâ angustam fecisset annonam, etiam opulentas quasque familias premebat seu penuria, seu famis metus. Itaque sorores illam
Pa-

*Per eam
tamen ab-
sens opem
prestat.*

Parris imaginem è muro detractam pleno fiducia animo, ceu ipsummet præsentem, venerantur, & in hæc verba rogant. Non te later, Pater, imminens famis periculum: neque nescis, non esse nos, familiamque nostram esuri doctam. Fac ergo quod Patrem, fratremque addecer, atque id parum, quod in arca est, frumenti, da ut in annura sufficiat: ita Bernardi iconem in frumentariam cistam includunt, non nullo sanè pieratis speique fructu. Etsi enim totius anni cursu, quantum in familiam decem præcipue capitum, totumque famulicium necesse erat, frumenti, ad quotidianos usus promebatur, imò & ad amicas ædes persæpe, & quot sabbathis panes aliæque ex farre minuscula muliebris amicitiae symbola mittebantur; exeunte tamen anno, tantum superfuit frumenti, quantum sufficeret etiam in consequentem: quod illustris femina Victoria de Toledo, fuitmet oculis spectavit, totoque priore anno ejusmodi donis honorata tantæque rei conscia, non immeritò est admirata.

§. XV.

Magno tam sui deprimendi, quam Cælitibus se gratum exhibendi studio, quæ Deus

Qua præclarè gesserat, cælitibus adscribit.

*Sic capitis
dolorem
pellit.*

Deus ad ipsius preces mira patrabat, Divis
suis ipse tribuebat. Patiebatur nonnemo
diuturni morbi reliquias, adeò scilicet im-
manes capitis cruciatus, ut veluti gemino
confixus clavo ne oculos quidem attolle-
re posset. Hic cum ad Patrem auxilium
rogaturus venisset: *quid tu?* inquiebat ille:
erras planè, si medicum me arbitraris. jura,
ho tamen, ut possim. Deinde imposita aegro
capiti manu, ductaque in crucis formam
dextera, Bernardus te tangit, ait: Antonius
te sanat. Vix ista dixerat, & omnis evanuit
dolor, nunquam postea reversus.

*Ambustam
curat ma-
num.*

Coquum tota sibi ambusta manu per-
cussum, & jam se mori clamitantem, jussit
eam proximæ S. Onuphrij imagini applica-
re, ut à se tanti prodigij gloriam amolire-
retur. Obtemperavit coquus, & evanescentem
statim dolore, nec nisi parvo adustionis
vestigio remanente lætus sanusque cibos
apparavit, minimè dubius, cui sanitatem in
acceptis ferret.

§. XVI.

*Claudo
gressum
tribuit.*

Catanæ Syracusanus quidam mendica-
cus, cui non nisi subalaribus fulcris malè
nixo, pedes & reliquum corpus aegrè mo-
liri concessum erat, Bernardum evocaverat,
& ca-

& calamitati suæ per omnia sacra remedi-
um rogaverat. Itaque Pater mendicabu-
lum ad se propiùs accersit, medióque inrer
se, & nobilem è Todeschorum familia vi-
ram, loco statuit, iterum tertiumque inter-
rogat, veréne ac seriò credat, se ope nutu-
que Dei, suâ, Parris, operâ, consanari posse:
illóque jam tertium affirmante, se enim-
verò, & credere, & sperare: manus primùm
capiti imponit, dein humeros, latera, ac de-
mum genua, tibias, & has quidem totas non
otiosè suis palmis pertractat, viro nobili
multùm admirante resque exitum præsto-
lante: denique ad S. Antonij, & Agathæ abi-
re, ac sine hæsitatione se sanum & credere,
& dicere imperat. His erectus monitis to-
tus alacer, fide plenus mendiculus abit,
non jam testudineo, ut solebat, gradu, sed
celeri & expedito: imperata facit, se
pro sano haber: dum habet, facit: intra ter-
tium diem grallas abijcit, duobus modò pe-
dibus contentus tertium quartumque non
requirit; sed passim enunciat, sequòd suis
incedat pedibus, id mirificis Bernardi ma-
nibus debere.

§. XVII.

Sub annum 1598. Joanna de Leonardo ^{Fulmine} percussam
in æde sacra, fulmine percussa est, ictu sanat.
mor-

mortifero, etsi in speciem innoxio fatu-
 que: qui quam non abstulit vitam, ipsa
 morte fecit acerbiorē; namque supernē
 ingressum, tactaque lipsanotheca, per si-
 nuosas vestes vario itinere ad tibiam dela-
 psam per calceum erupit, latere dextro fæ-
 dum in modum perstricto, & tibiâ graviter
 vulneratâ, miseram sine sensu, vitam inter &
 mortem destituit. Accessit & alia vix audi-
 ta ad eum diem calamitas, quòd ex eo tem-
 pore quartâ & vigesimâ quavis ab ictu ho-
 râ, rursus ægrotâ, ceu denuo de cælo tactâ,
 emoriebatur, sanguis è vena missus totum-
 que corpus sulphureum fætoem exhala-
 bat. Fluxerat jam quartus mensis, incal-
 sum adhibitis Medicorum artibus, quibus
 neque sulphuris odor abstergi, neque cura-
 ri vulnus potuit; cùm eò loci delatus for-
 tē Bernardus, opemque postularus imposi-
 tis super ægrotæ caput manibus, precibus
 lacrimisque fuis monuit Divo Antonio Pa-
 tavino deinceps ut devota viveret. Neque
 aliud adjunxit. Illa cùm sulphureas toto
 triduo sudâsser stillas, eo præterlapso abie-
 ctisque, quas fulmen pervaserat, vestibus, ex
 vulnere simul & ictu fulminis absque ullo
 medicamine convaluit; non minore Ber-
 nardi, quàm Divi Antonij gloria, perinde
 enim est, sive Antonius per Bernardum, sive
 hic

hic per illum tam prodigiosa fecerit: tantòque Bernardus magis gloriosus est, quanto, ut magis in Antonium pius esset, minùs voluit esse gloriosus.

§. XVIII.

Quantum verò hæc Bernardi modestia valuerit ad superbos inferorum genios strenuè flagellandos, in hunc modum innovit. Premebat fortè Bernardus malum in obsessâ muliere tyrannum, atque ut excederet, pro imperio jubebat. Cùm ille collectam spurci oris salivam se in adstantium faciem conjecturum, aut saltem in corpus alicujus, qui præsentis aderant, ingressurum, proteruè minitatur. At Pater: ecce tibi meam frontem: hanc conspue; viliozem non habet mundus locum: en tibi corpus meum, non indignum tali hospite domicilio. Itaque hanc viri modestiam non ferens superbus spiritus, illæsis omnibus excessit, aperte fassus, in corpus tam sanctum, ut erat Bernardi, se nunquam ingressurum. Aliàs quoque Dæmonem ex obfesso sola Bernardi demissio fugavit. Cùm enim superbus ille spiritus, ut Bernardum tumidæ mentis veneno afflaret, ex Energumeno immensis illum laudibus efferret, & quid

*Damoni
gravis est
Bernardi
demissio.*

*Et fugere
cogit.*

quid, ages, miseranda Catana? exclamaret, modò Bernardus Romam advocatus est, ad res maximi momenti consiciendas. Non agnoscit gemmæ precium, quod in capite fers, ideoque non satis æstimas. Sub lacera veste, crede mihi, nobilem tegit animam, nec scientiâ nec sanctitate ulli secundam. æterna illi debetur memoria; quia magnus est Sanctus. Ad quod Bernardus paucis respondit, plus sua sibi peccata, quam virtutes notas esse. atque ita momento citius ex humano corpore arrogantem spiritum, tantæ scilicet sui despicientiæ omninò impatientem profugere coëgit.

§. XIX.

Evenit etiam ut Bernardo ruborem excuteret niger Cerberus. Cùm enim acriter ab illo stringeretur, ut obsidione liberaret hominem, exclamavit, Bernarde, nã cessas faciam certè, ut egregiè erubescas: ille arbitratus sua sibi peccata fortè exprobranda, id se & mereri, & percupere dixit. Tum diabolus, audite, ad circumfusam turbam ait. Hic Bernardus, super asserem cubabit. Et verò Bernardum hoc dicto, in ruborem deducit ad suas laudes strenuè semper erubescentem.

CAPUT XVIII.

*Eximia in Viros Religiosos obser-
vantia.*

§. I.

ERat equidem Bernardus noster pro-
pter perspectam omnibus integrita-
tem tam nostris intra domesticos pa-
diores, quàm apud aliorum Ordinum Pa-
ditores a-
tres Fratresque in maxima passim venera-
gnoscat &
tione & amore: non tamen fuerant minore
colit.
pretio & sinceri amoris teneritudine apud
eum viri religiosi, cujuscunque tandem fa-
milie forent, quos omnes summis profe-
quebatur honoribus, quod in ijs, ceu filijs,
sanctos ordinum parentes agnosceret, &
miraretur. Parùm illi erat, consueta hono-
ris signa illis exhibere, nisi quandoque ad in-
usitatam reverentiae & amoris significatio-
nem se demitteret.

Spectavit sanè Neapolis sub annum, *Ad genua*
1603. in publico S. Laurentij foro magnà *publicè ad-*
hominum frequentiam honorificum inter Ber- *voluitur,*
nardum & Theologum è Franciscana fami-
lia certamen, mirificèque tali spectaculo ap-
plausit. Occurrerat illi is, quem diximus,
Z Dia

Divi Francisci alumnus in foro, & peramanter salutaverat Bernardum. Hic contemplatus in filio Seraphici Patris sanctitatem, illico exarsit ejus colendi desiderio, & in terram sese ad viri pedes abjecit, artissimèque complexus, tenuit. Sed neque segnior fuit alter, quin & ipse in genua provolutus exemplo Bernardum brachijs strinxit, & inter plena amoris verba in ejus dulcissimo amplexu hæsit, attonitis interea Neapolitanis, qui tantam inter sacras familias observantiam amorè inque amplissimis laudibus efferebant.

§. II.

Aliàs Romæ in eo, quod ad SS. Apostolos latius se explicat, foro, factus obviam duobus celeberrimis diversorum ordinum viris, Franciscano scilicet, Clementis VIII. Ecclesiastæ, & Carmelitanæ familie Doctori Theologo ac Concionatori, post mutuam consalutationem: *næ tu, inquit, ad Carmelitam, Pater optime, mihi refers sanctum Ordinis tui Angelum. tu autem, ad Franciscanum, mihi Seraphicum tuum parentem representas: ego verò Dominicum, pallio scilicet nigro, alludens ad veterem de tribus hæc sanctis historiam, tum exorsus miræ simplicitate de rebus pijs verba facere. Ego, inquit,*

quit, nolo ad infernum ire, vel ad purgatorium, quia male ibi res geritur. Volo autem DEI mei opitulante gratia inoffenso pede & recta via ad caelum tendere. Quibus aliisque id genus, etsi in speciem tritissimis & incomptis verbis graves illi Patres, virique doctissimi, nec ad risum, nec ad indignationem commoti; sed exhilarati potius, ingenuè falsi sunt, singulare quoddam solatium, & suavem pietatis sensum cordibus affusum, stimulosque ad amandum DEVM fuisse tam simplici oratione sibi admotos, & simul Bernardi æstimationem non modicè auctam.

§. III.

Multa quoque Bernardo intercessit à RR. PP. micitia cum venerandis illis Patribus, quos ^{Cappuccinis multum addictis.} vulgò Cappuccinos dicimus, quorum nemo vitæ virtutisque famâ celebrior divinitus complura fuit edoctus: unde Bernardo ex Sicilia Romam discedenti in hæc verba vale supremum dixit. O Pater Bernarde! inquebat, quam fremente ringentèque demone Romam abis? non vult ille te id loci. Sed Domina nostra te amat, & bene tibi favet. Multum mihi fuit pro te demoni resistendum. Scito multa te ibi passurum: sed neque

Z z

que

que hoc nescias, omnia feliciter tandem casura. Deus aduersis modum finemque ponet, magno Ecclesie sue bono. Hæc ille. Tandem nonnulla subtexit, duobus tantum ipsis, & Deo Cælitibusque nota: atque inter cetera, ô Pater Bernarde inquit, ecquando facies rem illam grandem? an me vocabis? Taceo hîc sanitatem pluribus à Bernardo diuinitus impetratam, ut in loco diximus, duos tresue solum commemorabo, quorum vel honos, vel salus animi corporisque in anticipi stabat.

§. IV.

Sub annum supra mille quingentos nonagesimum, cum Bernardus Drepani ageret, euenit, ut R. P. Ambrosius S. Benedicti in monte regali affecla per calumniam propter duas icones pretiosas in cupro pictas, & furto ablatas tanti criminis vel reus, vel certè conscius haberetur. Hinc Moderatores vel inuiti accusationis gravitate cogebantur lege agere: illinc ab amicis, et innocentie satis gnaris, ne scilicet eodem discrimine involuerentur, accusatus deferebatur. Itaque diuinum imploraturus auxilium, & magnæ Cælitum Regine suam commissurus causam, Drepanum venit ad Bernar-

nardum, cilicina ad corpus clam indutus veste. Hic Pater jam e caelo, ut credere fas est, totam tragœdiæ seriem edoctus, suaviter adventantem Ambrosium salutat, cujus rei causâ mœreat, luctumque regat, inquiri quod super nudo corpore ferofum ferat cinctum, collaudat, bono esse animo jubet. Tum ille deprehensum se animadvertens, rem ordine exponit. Cui Pater, Maeste! dicam ego ad honorem S. mei Antonij unam tantummodo salutationem Angelicam, & illum ad quærendas imagines mittam. Sub hæc admotis ad frontem manibus vultuque in cælum converso non diutiùs, quàm Angeli salutatio paullo lentiùs recitari queat, silentio precatus, inque ecstasin abreptus est; è qua ubi se recepit, mirè lætus; en Sanctus inquit, meus jam reperit icones: jam tua, Pater amande, fama salusque in tuto est, & tua in monte regali innocentia patefacta. Totius ego historiæ jam antè non ignarus, Sanctum meum Paravinum rogavi, ut perditas referret imagines. Fecit is, ut supplicaveram: imagines Domino suo, Antonio de Messina, viri ex Cappuccinis religiosi duo restituerunt. Quare acturum ad Monasterium revertere, in cuius limine bonum tibi feret amicus nuncium. Ita animatus Ambrosius properè in montem Regalem contendit, &

in ipso aditu Monachum habuit obvium,
Joannem Evangelistam Caranensem, à quo
in amplexus ruente inventas esse imagines,
seque omnis culpæ immunem ab Abbate
pronunciatum didicit. Hic se Ambrosius
præ gaudio non capere, admirari, Deo Dei-
paræque grates referre, Bernardum veluti
hominem de cælo missum, & vaticinio cla-
rissimum palàm omnibus, quoad vixit, præ-
dicare non intermisit.

§. V.

Hunc quidem infamiâ, alium diutur-
no exemit morbo. Is est P. Archangelus Vati-
ciatus Divi Dominici alumnus, qui adeo
malè affectus erat dextro brachio, ut sine
magno doloris sensu, neque factam hosti-
am in altum tollere, neque manum sine ad-
miniculo sinistrae ori admoveere posset. Jam
ipso decem annos inveteratum malum
brachio insederat, & spem artésque Medico-
rum suâ pertinaciâ eluserat; cùm supervenit
Bernardus, orat, brachiûmque cruce signat,
& abi, inquit, consolabere: Et mox æget
mirificè plenum se solatio sensit, quando ex
eotemporis puncto dolor omnis celsit, &
liberum dextræ usum reli-
quit.

§. VI.

§. VI.

Concionatorum aliquis ex Religiosa *Magno in*
 quadam familia apud sacros Judices delatus, *famia pe-*
 quòd periculosam in vulgus doctrinam spar- *riculo con-*
 serit, cùm postera die quæstoribus sistendus *cionatorems*
 in metu totus esset, ne fortè, si se satis pur- *oximist.*
 gare nequireret, pro sceleris convicto habitus
 ludicum suffragijs damnaretur, Patri Colna-
 go nuncium misit, eique se quâ poterat con-
 tentione commendavit. Is re intellecta to-
 tam noctem sine somno traduxit, ut argu-
 mentis, quæ innocenti objecta erant, faceret
 satis, eaque scripto complexus accusato sub-
 misit, summâ totius Senatûs Judiciumque
 approbatione; quæ & hæreseos suspicione
 liberârunt hominè, & incertum habuerunt,
 doctrinâ an charitate magis Bernardus ex-
 celleret.

§. VII.

Romæ vero alium è quodam Religio- *Ex despa-*
 forum cœtu virum sanè doctissimum, delpe- *rationis*
 rationis absterfa caligine, velut à limine in- *barathro*
 ferorum retraxit. Cùm enim is curiosius, *alios edum-*
 quàm par est, arcanum illud electionis divi- *sis.*
 næ decretum, plùs nimis sibi confusus, scru-
 taretur, cœpit sensim plùs æquo sibi Deoque

diffusus turbari animo, atque in desperationis baratrum præceps abire. Non longâ tamen Bernardi oratione saniora suaviter edoctus in se redijt. Stabant fortè in conspectu utriusque vascula quædam ad medicos parata usus, è vitio quidem fragili, sed artificio ad elegantiam singulari confecta. Hæc Bernardus digito comonstrans: quæ inquit tibi sedet animo, sententia? vascula, quæ coram cernis tam artificiosè elaborata, an magister terræ allidet? suarumque manuum opus tam elegans abijciet & pessumdabit? negante altero, subjecit Bernardus. Et nos mortales, ceteris rebus creatis nobiliores, solisque minores Angelis, quos supremus artifex divina prorsus arte ad omnem pulchritudinem finxit, vitæ sanguinisque impendio redemit, Cælestis opifex temerè abijciat? næ nimis temerarium impiumque est, de tam bono Deo, de tam amabili Conditorè, tamque liberali Domino. ita timide sordidèque sentire, vel per desperationem loqui. Hæc ex ore dicentis verba tanta vi in animum dubitantis illata sunt, ut meliora de bonitate DEI doctus plurimum fiducia novæque divini amoris flamas conceperit paratus semper & erectus religiosa morte animam reddiderit Conditori, jam spei plenam, & minimè fluctuantem,

§. VIII.

Alium quoque in suprema cum morte & inferis lucta ita animavit, ut initio de salute sua propè propiùs desperantem, post magna spe plenum supremo Judici sistendum dimiserit. Erat is, vir apprime erudicus & Theologiæ Doctor, qui severus nimium censor humanarum actionum, quidquid etiam boni dante Deo patratur, pro nihilo dicebat, omnemque mortalium opellam ad æternum gloriæ pondus, nullum habere momentum dictitans, unde cælum speraret, nihil sibi reliquum fieri omnino persuadebat. Hunc aggressus primò argumentis ex sacræ doctrinæ meditullio petitis sensim ad meliora flexit, deinde quantum pretij accedat hominis Christiani rectè factis ex meritis & pretioso Christi sanguine, ostendit: si æqua lance, inquit, trutinaveris hinc cæli gloriam, illinc hominis quæcunque merita; hæc quidem nihil ponderis habent: sed adijce vel unicam divini sanguinis guttulam, & superasti: toto enim cælo cæli gloria inferior exit pretio & pondere, quod humanis meritis ex una cruoris guttula accessit. His ergo Bernardi sermonibus a deo in spem erectus est moribundus, ut sapius

pius magno animi sensu ingeminaverit, *sanguis Christi, sanguis Christi*, plenusque spei optimæ animam, melius jam animatus, exhalaverit.

CAPUT XIX.

Sanctum suimet odium.

§. I.

*Bernardus
omnium a-
micus, sui
tantum
hostis;*

VT nulla sine spinis rosa ; ita nullam esse sine sui odio sinceram masculamque virtutem , & docebat alios Bernardus, & factis præclarissimis perpetuus suimet hostis comprobabat.

*Durissimè
cubas,*

Non vacat ea hîc iterare, quæ de jejunijs jam in medium attulimus : corpus sanè lautius non habuit, quàm implacabilis inimicus hostem. Percupiebat equidem inter crudelissima tyrannorum tormenta sanguinem pro Christo fundere, & animam non nisi in cruce reddere Conditori. Unde quia tortores deerant, pius ipse sibi tyrannus fuit, seque vivus veluti in crucem egit. Ersi enim mos illi erat, dura cubare humo; quando tamen fortè in lecto se composuit, prægrandem in eo crucem clam habebat, cui lupinus incumberet. Aliàs testacearum scu-
tes

scutellarum fragmina, spinas, atque alia id genus cruciatuum instrumenta linteaminibus supponebat, ut pessimè cubaret. Nunc assibus nudis, vel culcitrà in glòbum convolutà, suppositòque cervicalis in modum saxo vel libro indormiebat: quandoque ut molliùs quiesceret, siccum rugosúmque bubali vel bovis corium substernebat.

§. II.

Unicum illius votum erat, cibi somni-
que expertem vitam agere, quod aliquando *Cibi somni-
que experte
vivere ca-*
non minùs ingeniosè quàm piè expressit.
Invitatus à Carthusianis Patribus Neapoli
ad S. Martinum commorantibus, ut more
suo domesticis cohortationibus religiosos
ascetarum illorum animos excoleret; aliquot
diebus non pœnitendo operæ pretio in hac
prieratis palæstra positus, rogantibus ejus lo-
ci venerandis Patribus quàm maximè cuperet,
in coenâ dape vesci, cum ampliùs tergiver-
sari non posset, *Due Sterne*, inquit; duabus
scilicet aviculis, sturnos latini, Itali *storne*
vocant. Itaque confestim mittitur, qui totà
Urberale par volucrem conquirat, & incom-
modâ anni tempestate quocunque tandem
pretio coemat. Tandem ergo inventi af-
feruntur duo sturni cum gaudio, parantur &
men-

mensæ imponuntur. Quos cum Bernardus, pane & oleribus pro inueteratâ consuetudine contentus, nec quicquam tangeret, ideoque Religiosi illi hospites mirarentur: enimvero, inquit, falsi estis opinione vestrâ, optimi Patres, non hos ego sturnos in delicijs habeo, quibus corporis humani iumentum saginetur, cui potius flagello quàm popysmate & lautitijs opus est; aliæ sunt volucres (*altre Starne*) quas suspiro, animæ suprà quàm dici possit profuturas.

Starne senza mangiare, starne senza dormire. Vivere (quod Italis dicitur, *Starfare* vel *starne*) sine cibo, sine somno, hoc mihi in votis est; hæc mentis deliciae, quibus pascitur & impinguescit animus. Quia ergo quæ Dei gratia est, parçè admodum cœnavi, parcissimè quoque me dormiturum spero, quod equidem in lucro ponendum est non contemnendo. Neque secus ac dixit, evenit. Totam enim noctem ante lectulum in oratione prostratus duxit insomnem, nisi fortè profundum dormivisse dicamus, qui in dulcissimo sinu beatitatis divinæ jucundissimam cepit quietem.

§. III.

Noctes traducit in somnum.

In alio S. Benedicti asceterio, simili de causa versatus, cum ceteri à cœna se quieti darentur.

darent, ipse in templo observatus est in aræ gradu pro lectisternio dura marmora habuisse, & ante auroram in cubiculum se subduxisse, ibique diu multumque genibus flexis orationi vacasse.

Et hæc quidem vigiliæ supra humanum modum esse videbantur: maxima enim noctis parte orando vel studendo traductâ, ad primum excitatoris matutini ingressum jam denuo rebus divinis alacriter commentandis operam dare inveniebarur. Hac pervigili industria agebat, se cælestes mercari favores, & velut antelucanâ operâ occupare, clementissimi Numinis auxilia, quibus suscepta per diem consilia secundarentur. Somnum verò capiebat plerumque humi prostratus, non uno tantum, sed pluribus annis.

§. IV.

Quot noctibus in se animadvertebat flagello, haud socus ac scelestissimum quodq; caput deceret, ad expiandas flagitiosæ vitæ noxas: neque ab hac, quam ipse sibi posuerat, lege, etiam in exterorum ædibus, apud quos divertendum fuit, eximium se habebat, quin imò deprehensus est noctem integram sine intermissione se flagris proscindere.

Romæ

Romæ in sodalicio Professæ, quam vocant, Domûs unâ cum Præsulibus crudeli potius, quàm severa manu se ipsum flagellabar: quandoque in cubiculo obambulans dejecto in terram vultu horrendum in modum sese flagelliscædebat.

Catenâ Antequam suggestum conscenderet, *ferreâ lumbos cingit.* catenâ ferreis muricibus intextâ lumbos incingere, & impressis aculeis carnem edomare assolebat.

Obiectantibus, cur adeo hostilem in modum afflicto corpus vitam sibi decurtare religio non esset: imò verò, aiebat, præstat, hîc limites excedere, quàm non attingere: satius est nimium, quàm parum. Religio foret, indulgentius me habere. Ita nempe salus animæ urget, *ne cum alijs predicarero, ipse reprobis efficiar. jam 14. annis ago penitentiam. Et verò sine hac fructus concionum esset nullus. Cælestem scilicet colonum non oportet esse delicatum & mollem: sed sibi durum, ut alios emolliat: sanguine & lacrimis mercandæ sunt animæ.*

§. V

Ed usque tandem sancto suimet odio profectus est, ut illum Claudius Aquaviva, quem supremum ordinis Moderatorem habu-

buimus, pœnitentibus ideam proponere
 omnibus numeris absolutam; quam tamen
 admirari potius, quàm undequaque imitari
 fas sit. Multa sanè patravit Benedictis ran- *Nudis in-*
 tùm, Bernardis, & Senensibus Catharinis *cedit pedi-*
 consueta: inter quæ & illud est, quòd Cata- *bus.*
 næ, cùm clavus è Cruce Christi ad impe-
 trandas urbi pluvias solenni supplicantium
 ritu circumferretur, nudis ipse pedibus se-
 cutus inter uberes lacrimas patientis Domi-
 ni tormenta secum versavit, omnesque ad
 salutarem criminum detestationem commo-
 vit: quòd non rarò, ut P. Vincentius Roma-
 nus Collegij Caranensis Rector gravis & v- *Fluente ore*
 culatus testis affirmat, ad vim sibi inferen- *cauterio*
 dam fluentes ex cauterio sordes sibi exsu- *sugit san-*
 xit & inustos ad evchendam saniem font- *niem.*
 cios, cùm peregrinorum ablueret pedes,
 non modò suaviter osculari, sed & delicatè
 lambere consuevit: quòd Romæ extra mu-
 ros per spinosa loca incedens nudas ma- *Manus vobis*
 nus sub pallio vepribus sentibusque latenter *pribus sen-*
 immerfas agitando laceravit, ut magno re- *tibusq; im-*
 ste, qui id callidè observavit, compertum *mergit.*
 est: quòd aliquando post severam flagella-
 tionem lividum malèque affectum corpus,
 nudum ac gelido demersum stagno frigoris *Gelido sta-*
 immanitate propemodum extinxit: quòd *gno corpus*
 aliàs in quadam Italiæ civitate, sub ipsos *affligit.*
 Ca-

Solis ardoribus se exurit.

Caniculæ ardores divinâ impulsione nudatus, nudato corpore glaciale specum ingressus hæsit, donec penè congelasceret; deinde in apricum profiliens ardentibus solis radijs ustulandum se exposuit, donec assata carne usque ad ossa penetraret incendium: atque, dum alternis æstûs & gelu tormentis certabant, duas horas in hac voluntaria sui carnificinâ duravit.

§. VI.

Tabo cadaveris hausto nauseâ domat.

Denique, ut mortis memoriam animo porsus insculperet, in sepulchrale Collegii conditorium intravit, ibique recens defuncti Parrisi, Theologi clarissimi, caput manibus prehensum diu tacitus, & veluti extraneus positus tenuit, deinde tenerrimis atque ad pietatem compositis verbis prolixè allocutus, ut à mortuo vivere disceret, mundi, carnis, suique victor egregius defluam ex putrefacto capite tabem, quæ manibus infusa erat, ingenti spiritu hausit, duo inde rara cælestia dona consecutus, scilicet, ut nullas ex eo tempore sordes, tabemque ægrotorum fastidiret; & miro pietatis sensu, ac cælesti quadam dulcedine semper deinceps liquidè perfunderetur. Hæc aliâque id genus Bernardi facinora, etsi non omnibus imitanda, igna-

ignavis tamen, & delicatulis ad exprimendum ruborem non sunt importuna; atque idcirco divinitus inspirata non ex vano creduntur. Id certè efficiunt, ut liquidò pateat, non fuisse à veritate alienum illud Patris Bernardi à Ponte, Ascetæ peritissimi, pronunciatum: Colnagum cum magnis etiam Sanctis conferri posse, orationis & lacrimarum dono, ac incredibili in se ipsum severitate, vel sanctâ potiùs tyrannide,

CAPUT XX.

Effusa in omnes charitas etiam consuetos naturæ limites excedere visa.

§. I.

Quantum in Bernardi pectore salutis ^{Charitatè} alienæ studium arserit, et si passim ^{suam longè} superiùs commemorata satis docent; ^{latèq; ex-} non injucundum tamen erit, hîc velut in ^{plicat.} compendio rursùm contemplari. Neque enim ullum mortales juvandi modum viamque prætermisit, nullis arctari limitibus charitatem tulit, nullis animorum lucris saturari potuit: ut adeò totum mundum cor-

A a dis

*Seipsum
accendit,
ut alios in-
flammet.*

*Omnibus
prodesse
studet mo-
rum san-
ctitate.*

*Suavitatem
verborum.*

*Lacrimis,
precibus,
sanguine,
sudore.*

*Concionibus,
epistolis.*

*Excursionibus
ad
agrotos, ca-
ptivos.*

dis sinu complexus fuisse videatur. Et qui-
dem in primis hoc curabat unicè, ut ipse
caelestibus abundaret flammis, quò facilis
eas in aliorum mentibus excitaret: ut ipse
divinæ lucis radios copiosè hauriret, quos
deinde alijs impertiret, cælo asserendis.
Huc spectabat ille perpetuus viræ castiga-
tissimæ tenor, sui nunquam intermissa vi-
ctoria, morum suavitas, verborum lenitas,
animi demissio: diurni nocturnique labo-
res, uberes lacrimæ precèsque pro alijs fu-
sæ, sanguis è capite corporeque nunc spiritus
nunc flagris evocatus. Huc tendebant illa
domi forisque inflammatissima colloquia,
sacri de plano, & de suggesto sermones tur-
pra modum incensi, epistolæ ignitis sen-
rentijs gravidæ, nunquam interrupta ad re-
gros ac sanos, pauperes, divitesque, ad no-
tocomia & triremes, ad ergastula & carce-
res cursitatio, in scholis & lyceis, in tribu-
nalibus sacris & compitis indefessus docen-
di labor, & tot annis ad supremam usque
senectam semper incitatissimum cohortan-
di, omnes denique lucri faciendi studium
quo scilicet manifestabat, id sibi non im-
prudenti excidisse, quod sæpe verbis palam
tum domi, tum foris erumpentibus ex imo
pectore per oculos vultumque flammis, sæpe
penumero etiam ad concionem dicendo
liber
serva
ta vi
que

nimo
quòd
hic o
ideò
gran
ririt
gas,
India
mitti
dore
gare
tot m
quæf
cere.

anim
mni
non
mino
genui
brach
corpo
lio-

liberè testabatur, se unius quoque animulæ *Unius ani-*
 servandæ causâ, inter acerbissima tormen- *ma causâ*
 tavitam ponere promptum esse paratûm- *omnes sub-*
 que, *ire crucia-*
tus non de-
tractat.

§. II.

Id præterea Bernardi inexplebilem a- *Martyrii*
 nimos Deo lucrandi famem exaggerat, *candidatu-*
 quòd immensæ illius charitati Europæus
 hic orbis oppidò parvus & angustus fuerit,
 ideòque alius quærendus, qui majorem
 grandia agendi patiendique campum ape-
 rirer; ac proinde in Barbaras Orientis pla-
 gas, & Christianâ fide necdum excultas
 Indiarum terras, ceu colonus Apostolicus
 mitti efflictim expetierit, paratus non su-
 dore magis quàm sanguine incultum irri-
 gare solum, & suâ morte ac tormentis per-
 tot maria tótque terrarum spatia operosè
 quæsitis, vitæ cælestis aditum alijs patefa-
 cere.

Etsi verò semper ingens Bernardo fuit
 animorum cura, quibus lucrandis, arque o- *Etiâ cor-*
 mni studio excolendis se totum addixerat, *porum ge-*
 non tamen sublevandis corporum injurijs *rit curam,*
 minorem operam impendit; non ignarus,
 genuinam charitatis indolem gemino velut
 brachio utrinque extento dextrè uti, & seu
 corpore seu animo miserabiles ex æquo

A a z

sua-

suaviter complecti: imò persæpe animo nisi per corpus medelam fieri non posse, irascebatur, ut unus omnibus, quos aliqua forte infelicitas oppressit, commune esset per-fugium.

In his fuit Franciscus Bolanus Bernardi propinquus, quem gravis animi corporisque morbus in luculentum discrimen adduxit. Intercesserant ipsi cum Josepho Paterno inimicitiae: ex quibus, ut solet, nata animi turbatio, rancor, moeror, ac denique manifesta amentia. Iam enim stricto ferro per-ades furore percitus errabat, jam summa tecti pervagatus inde se in præceps daturus erat. At ubi Bernardus re intellectâ ad sudorem usque de genibus pro illo supplicavit Franciscus furoreposito ad mentem redijt, & Josepho conciliatus dato amplexu veniam dedit, seque adeò totum permisit, ut à nemine alio ad lectum deduci voluerit.

§. III.

Meretriculis, quas è vitiorum cœno *Meretrici-*
 passim & permultas extraxit, ne metu pau- *bus ad fru-*
 pertatis ad ingenium redirent, liberaliter *gem con-*
 prospexit: ideoque stipem pro conflanda *versis con-*
 ipsis dote ostiatim frequens per Urbem *sulit.*
 collegit. Nobiles matronas, quas pietatis
 præ ceteris esse studiosas noverat, jussit, ut
 singulæ talem protriti pudoris muliercu-
 lam secum ad concionem pertraherent: ubi
 dein eas ipse cælesti ardore plenus, quâ di-
 cendo, quâ liberali stipe donando sic ine-
 scavit, ut sensim ad frugem se reciperent, &
 Veneris haram execrarentur: tandem verò
 concionandi munere perfunctus, quando in
 alias civitates migrandum fuit, hasce rene-
 ras pœnitentiæ plantas sacrorum Antisti-
 tum curæ custodiæque commisit.

§. IV.

Sed neque ijs, quibus infami suppli- *Infami*
 cio malè actæ vitæ scelera erant expianda, *supplicio*
 defuit Bernardi charitas: quos scilicet salu- *afficiendis*
 taribus monitis erudire, & ardentissimis ju- *præsto est.*
 vare precibus consuevit. Id cum fortè reo,
 se pro illius salute facturum recepisset, is

ingenti perfusus gaudio nil nisi mortem, quantumvis ex æquo infamem & acerbam, exopravit. Neque frustratus est votis. Divina siquidem revelatione post innovit, eum non amplius triduo in piacularibus flammis fuisse detentum.

*Suspendia-
rio vitam
perrogat :
ad salutem
anima.*

Plūs aliquantò sudoris & operæ impendit, ut flagitiosum hominem capitisque jam damnatum ex hiantis orci faucibus eriperet. Hic enim perire certus animum præfractè obfirmaverat, neque peccata prioris vitæ ulli hominum aperire, neque ullo penitudinis indicio ea detestari. Triduum jam in hac adamantina duritie exegerat, operam ludente Bernardo, qui ut ferreum pectus expugnaret, unus omnium censebatur maximè idoneus: jam ad infame supplicium raptabatur execrabile caput, infurcâ ocyûs pœnas daturum: jam laqueo collum inseruerat, neque tamen ullis Bernardi in ipsâ funestâ scalâ propè assistentis, seu precibus, seu minis flecti poruit. Unde carnifex actum agi conspicatus, ut sententiæ morem gereret, moras abrupit; & indignum vitâ, ut in æternam deiceret mortem, e scalâ deturbavit. At hoc non ferendum ratus P. Bernardus, arrepto protinùs cultro funem intrepidus incidit: eamque ob rem a furente satellitio minaciter reprehensus

Chri-

Christianâ libertate: quid ? inquit, vobis tam vilis est anima Christi sanguine redempta? at non mihi, nisi fidem ejurâstis, non est, quòd succenseatis mihi; vestrà parùm refert unius horulæ spatio seriùs citiùsue agat animam: meâ autem plurimum interest, ut bene. Dein ad suspendiarium conversus, tanto spiritûs ardore, tam inflammatis verborum jaculis, tot cælestis vindictæ jamjam in caput ruituræ fulminibus in ipso æternitatis limine stantem adortus est; ut affulgente divinæ lucis radio infelix mortis victima, tandem edomita, victas dederit manus, ex intimis animi penetrabilibus emisso gemitu, inter contestata doloris ac pœnitudinis argumenta, omnem antè actam vitam confessione expiaverit, ac magna pietatis significatione diem clausit extremum.

§. V.

Rapiendus erat aliàs reorum aliquis ad supplicium equinæ alligatus caudæ. Hujus animum ut Christianis sacris procuraret Bernardus, advocatus, ubi rite omnia peregit, petijt, ut reus dimitteretur liber; sibi verò pœna irrogaretur: se mortis reum, se equinâ rapi caudâ dignum. quòd cum non impetrâstet, mille basia reo impressit, & æ-

grè ab illius amplexu divelli potuit. Itaque perrexit comes raptando, ut manu Crucifixi effigiem, ore & vultu solatia reo præferret, quod dum piè juxtà & ardentè faceret, nemo non vidit, totam Parisiæ faciem eximio quodam splendore insolitum coruscasse.

§. VI.

Jam verò in pauperibus Christum complexus, mirum dictu est, quàm tenerè dilexerit.

*Egentibus
annonam
colligit.*

Anno sæculari 1600. quo ad solennem peccatorum condonationem totus orbis Catholicus Romam confluere solet, in votis habuit Bernardus, ut omnium advenarum in se curam unus suscipere posset; quod quia per moderatores illi non licuit, concionibus per id tempus destinato, de suggesto summos infimosque ad charitatis officia strenuè obeunda tantopere accendit, ut quod solus facere gestiebat, in omnibus, alienis manibus, viribusque multò amplius præstiterit.

Neque tamen interea destitit, quin ad ægrotos excurreret, cum morte luctantes animaret, afflictis solatia impertiret, & captivos in vinculis marcentes eleemosynâ ac salutiferâ cohortatione recrearet, vel etiam,

iam, ubi fas fuit, nexibus exemptos liberati restitueret.

§. VII.

Non procul Caltanissetâ infelix qui- ^{Largam}
dam viator à latronibus, primùm fortunis ^{spoliato sti-}
omnibus exurus; post & plagis miserandū ^{pem emer-}
in modum malè mulctatus erat; consilij ^{dicat.}
itaque & opis expers, cū in Bernardum
incidisset, exposuit, se propè à corporis a-
nimique interitu abesse. Hunc Pater, bo-
no esse animo, & craftinâ ad se redire ju-
ber. Interea Illustrissimam Bouinæ Du-
cem, Principem feminam, de hominis cala-
mitate reddit certiozem, atque ab ea rarâ
prorsus liberalitate ducentos & triginta du-
os aureos dono acceptos sequenti die atto-
nito in manus tradit: non parū hæsitan-
ti, Ducisne munificentia, an Bernardi mise-
ricordiae, tam inexpectatam adscriberet,
felicitem.

§. VIII.

Commodum accidit, ut Drepani Ber- ^{In maxima}
nardus eâ tempestate ageret, quâ Sicilia adeò ^{annona}
universa, & in primis urbs illa ob annonæ ^{charitate}
penuriam fame laborabat, & plebecula vitæ ^{paupertine}
præsidijs destituta, velut succedanea pro ^{plebis inop-}
piam.

A a 5

opu-

opulenti hostia morti cedebat. Adverte
ea res Patrem, ac nimio confixit opere pi-
um dolentis pectus. Quapropter, ut egen-
tioribus aliqua ex parte vitæ subsidia cor-
rogaret, optimâ Majorum voluntate in pu-
blicum prodijt, & vicatim auxilia fameli-
cis emendicare instituit: eo quidem chari-
tatis sensu, ut ad spectantibus pietatem affla-
ret.

Effecit sanè, ut vir nobilitate generis
clarus aureum magni ponderis detractum e
collo torquem; alij hujus exemplo stimu-
lati sexcentos Philippæos illico contributos
magnum in præsens inopiæ levamentum
Patri obtulerint; majus etiam, si quâ fors
necessitas exposceret, polliciti: & quia præ-
clara hujus egregij facinoris fama ad alias
urbes emanavit, pari ardore nobilium ani-
mos succendit, totique Siciliæ mirum quan-
tum expugnandæ pauperum fami servan-
dæque vitæ profuit.

§. IX.

*Cedendum
velimites
excedat.*

Quia ergo tam effusa fuit Bernardi mi-
seratio, ut eum aliena magis premere
calamitas, quàm ipsosmet calamitosos
urere videretur, ideoque suæ nullum pone-
ret modum liberalitati, necesse habuerunt

Præ-

Præfides, frænis coërcere immodicam sub-
 veniendi promptitudinē, ne suis vestibus nu-
 ditatem mendiculorum contegeret. Certè
 in itineribus suo se fraudavit genio, & suum
 pauperibus victum erogavit: quorum aspe-
 ctu, veluti beatorum è cælo geniorum mi-
 rè afficiebatur. Chaiâ Neapolim profectus,
 cum in hominem squalore, fordibus, pe-
 diculisque obsitum ex itinere incidisset,
 quidquid tum in sinu habebat, id totum
 ei dono dedit, simulque tenerrimo charita-
 tis affectu complexus frontem exoscularus
 est.

§. X.

Aliàs cum Mantuâ Romam iter haberet,
 à Serenissimis Ducibus magnificè amantèr-
 que exceptus, dono accepit equum, quo in
 perpetuis per Italiam excursionibus utere-
 tur. Nondum longiùs ab urbe discesserat,
 cum in pauperem offendit, multarum filia-
 rum patrem: à quo rogatus, ut jumentum
 donaret, nubili filiarum uni pro dote futu-
 rum, confestim ex equo descendit, atque,
 ut erat ornatus, eum prolixissima liberali-
 tate obtulit: id solùm ex animo dolens,
 quòd non ad manum esset, quo etiam reli-
 quis dotem subministraret. Itaque pedes i-
 ter prosequitur, cannâ, pro baculo usus.

In-

*Calo Bernar-
di cha-
ritatem re-
munerante*

Interea evénit, ut civibus aliquot Man-
tuanis hoc ornatu occurreret: hi admirati
início, causâ dein intellectâ Ducem, quid
rerum actum esset, docuerunt: qui Pergem
lecticâ properè submissâ Romam usque de-
portari jussit. Ira scilicet effusa Numinis
munificencia cum Bernardi charitate certa-
vit, & ne vinci videretur, prodigijs sæpe-
numero patris palmam sibi stabilivit,
ut sæpius modò commemoravimus, hic e-
juscemodi eventu uno alteròue contenti.

s. XI.

*Ab Ange-
lo ad hospi-
tium de-
ducitur.*

Platea civitas est Siciliæ: hac transe-
unt Bernardo, quòd ad id tempus eò loci
Societas nostra nondum coloniam duxisset,
in publica divertendum erat caupona:
ad cetera viri religiosi incommoda, & il-
lud accedebat gravissimum, deesse locum,
quo suæ vacaret pietati, & quotidianæ cor-
poris afflictationi daret operam. Hæc se-
cum versanti repentinus adstat juvenis, for-
mâ elegans & Angelo non absimilis, hor-
ratur, animòsque hæsitanti addit, ut sequatur
præeuntem. Obtemperat Pater, & non
segnis vestigia legit optimi anteaambulonis.
Tandem pervenitur ad ædes viri nobilis.
Hic Ductor ostium pullat, & *heus vos, ex-
cla-*

clamat; *Ecce coram adest P. Bernardus Colnagus, Dei servus: adeste, & excipite, ut de-* cet. ita dixit, & ex oculis evanuit. Extemplo accurrit herus, Patrem agnoscit, peramanter lautéque accipit; at ille prodigiosam Numinis in se charitatem tacitus admirans, satis habuit, ea nocte consuetis in se pœnis animadvertere, & cœlestibus delicijs inter sacras commentationes sine molestis interpellatoribus posse indulgere.

§. XII.

Porro tam prodiga sui fuit Bernardi ^{seipsum} charitas; ut quo se liberaliùs alienæ salutis ^{geminare} posset impendere, in votis habuerit plures ^{satagit.} sustinere personas, pluribùsque simul locis succurrere: cujus illum quandoque voti reum facere divinæ placitum est Majestati.

Messanæ, cùm jam sacris operaretur, ^{Ad aram} Bernardus, tristes advolabant nuncij, missi ^{simul, & ad} ut ad ægrum à febris malè habitum prope ^{agroti le-} rē evocarent: ille quòd in hoc articulo pe- ^{ctū coram} riclitanti adesse coram non posset, vehe- ^{est, ut mor-} menter indoluit: quod verò unum in præ- ^{bum de-} sens licuit pro febriente impensè supplica- ^{pellat.} vit. Perseverabat interea ad aram facere; eique adstabant nuncij finem præstolaturi; eodem tamen tempore procùl inde in ægro- tantis ædibus, atque ad ipsum lectulum reni- den-

denti vultu spectabilis adstitit, dulcissimisque verbis languentem blandè consolatus febrim illico deterfit. Quare acturum submissi sunt alij nuncij, qui prioribus referrent, non esse porrò accersendum Patrem, qui modò coràm adfuerit, & hero integram impertierit sanitatem. At illi heerebant attoniti: quomodo enim in herili domo præsens fuerit, quem ex suis oculis, & ab ara templi, nunquam discessisse certum habebant. Itaque tot testibus, quor in templo sacrificantem, quòtque ægro assistentem conspexerunt; prodigiosa Bernardi sanctitas visa est; quòd unus duobus in locis præsto fuisset, vel certè, ubi non erat, sospitator admirabilis comparuisset. Celeberrimum & passim pervulgatum est, quod subijcio.

§. XIII.

Alcanti, quod parvum est Siciliae oppidum, Bernardus ad publicum fortè hospitium delatus mox deprehendit, in eo delitescere virum mulieremque, duo jam olim devorata Veneri Strygique capita. Itaque cum animo suo reputare cœpit, quâ ratione ex Cerberi faucibus hanc prædam eriperet. Interea tamen ab amicis ad suas ædes certatim invitantibus inde compulsus excedere, ad virum nobi-

In domo nobilis viri simul & in taberna, ut scelestos ad frugem revocet, præst. No est.

bilem divertit, cœnâque recreatus post pia-
 mulrarum horarum colloquia quiescere se de-
 dit. Erant ædium fores diligenter munitæ
 ac clausæ, neque uspiam parebat nescio
 patrefamilias, vel domesticis ignoran-
 tibus, præsertim peregrino, ullus è domo
 exitus; comparuit tamen eadem nocte Ber-
 nardus in eo, quod diximus, hospitio seden-
 tibus illis ad focum; & mulierculam de
 occultæ impudiciæ cœno graviter corri-
 puit, deinde tanto animi ardore verborum-
 que pondere virum quoque scelestum ador-
 tus est, tamque luculentâ oratione æternas
 flammâs detestandæ libidini debitas ob ocu-
 los posuit, ut pristinis damnatis amoribus,
 peccata, & hic & illa, detestantes, flagitiosæ
 vitæ consuetudinem abruperint, & felici
 divortio æternum fuerint separati, Ubi
 diluculavit, mox in vulgus innotuit, & sce-
 lestorum emendatio, & Patris in hospitio
 nocturna concio; quare cum hi eum domo
 nunquam egressum oculati testes indubia-
 fide asseverarent; illi in meritoria taberna-
 conspexissent, atque exhortantem audissent;
 uno omnes ore prodigium non ex vano
 sunt interpretati: quod etiam P. Ferdinan-
 dus de Paternione nostræ Societatis vir ge-
 nere, doctrina, & vitæ integritate illustris;
 olim Philippo II. Hispaniarum Regi à
 con-

concionibus, & Regina à confefsionibus, ut rem indubitam, & supra vires naturæ inclytam sæpius commemorabat.

§. XIV.

Innocentes animulas quanta complexus fuerit charitate, tum ex ijs, quæ sparsim diximus, tum quæ strictim subiiciemus, satis liquidè apparet.

*Infantem
fari docet.* Victoriæ de Toledo nobilissimæ matronæ filiola erat, Joanna nomine, septimum ætatis mensem nondum egressa. Hanc fortè conspicatus Pater, quærit, num fari possit: negant qui aderant, id ætatis infans loqui solere. At Bernardus ducto super puellæ linguam S. Crucis signo: *Loquere,* inquit, *Ioanna, loquere, Tatta, Mamma, P. Bernardus.* Et mox omnibus rei novitate attonitis infantula solvit linguam, ut erat iussa, *Tatta, Mamma, P. Bernardus;* articulatè pronunciavit, idque eo die sæpius resumpsit: neque deinceps destitit, magis magisque pro ætatis incremento linguam in verba explicare.

§. XV.

*Pomo dolo-
ri capitis
medetur.* Euphemiæ quadrimulæ puellæ cirrimum vel aureum donaverat pomum Bernardus, ad-

admonitæ contra capitis dolorem usui futu-
rum. Illa non immemor promissi, religiosè
potum asservavit: cumq; infestis doloribus
caput incesseretur, bis illos hoc malo aureo
discussit. Alteri quoque id ipsum saluti fuit;
nam vix capiti admovit, & cruciatum capitis
fugavit.

§. XVII.

Eorum quoque spes in Bernardi charitate
suam fixit anchoram, quos ægrotatio ad ex-
tremos vitæ limites abripuit, ab eodem vel in
vita servatos, vel beata morte coronatos.

Jacebat inter ultimos propinquæ mortis
prodromos cruciatus nobilissimus quidam ^{Depositos}
adolescens; hunc tamen accersitus à familia ^{sanitate}
Bernardus læta fronte consalutavit, & suavi- ^{donato}
ter complexus: *Beatissima* inquit, *Virgo, Do-*
mina nostra, vitæ tibi longioris gratiam facit:
ita morienti spem vitæ inq; simul auxit, domū
verò toram absterfis lacrimis, & amoto, qui
jam in promptu erat, sepulchrali apparatus, re-
pente maxima hilaritate cōplevit.

Jam quoque D. Franciscus Paternus à suis
erat comploratione ultima pro deposito ha-
bitus, accensis etiam velut animam agenti lu-
minaribus. At Bernardus, ut morientem in-
tam ancipiti agone amaret, properè advoca-
tus, eum incolumem fore, & prænuñciavit,
& quod prædixerat è vestigio præter spem

& opinionem præstitit, Arrepta enim clave nescio quomodo ægri non sine violentia aperuit, ac inde vermem prægrandem pilisque horridum ex faucibus prorepentem eduxit. Mox ergo meliusculò Franciscus habere cepit, ac tandem ex integro sanus sospiratorem vatēque esse Bernardum luculentus testis comprobavit.

§. XVIII.

Mortem sibi, puella, eiusque matri ex ordine vadinatur.

Viderat fortè Franciscam, Ferdinandi Castelli filiulam, cum ad Parentem inviseret, & *ô quàm est pulchra!* inquit. *Deus contulit illam pro se.* Ad hæc Mater, Domina Maria, puellam brevi morituram interpretata. Quid ais Pater? Cui ille: *quid dicam? mihi prius moriendum est: me proxime sequetur parvula: tu illam.* Dictum, factum. Eo etiam tum anno Pater diem obiit suum: hunc infecta est Francisca, & nono tandem mense Mater vitam clausit: puella quidem morti jam vicinior Bernardum habuit spectabile: & *ô Domina Mater!* exclamavit, *P. Bernardus me vocat. Ecce illum: hic præsto est.* Sic dixit, & è vita discessit.

Hanc quidem mori maluit, quàm vivere, ut beatiùs viveret: alios vivere consultiùs duxit, ut feliciùs morerentur, ideoque eos morbo voluit immunes.

§. XIX.

§. XIX.

Anconæ quidem ubi duobus mensibus
constiterat Bernardus, in sola animarum lu-
cra intentus, quotidie domum nostram ar-
ctavit multitudo ægrorum, qui preces ipsius
exposcebant, eumque celestem sospitatorem
uno ore compellabant: quin usque ad horam
noctis secundâ ad Collegij fores præstola-
bantur, in plateis, omnis sexûs & ordinis
homines & ad genua illius accidebant, ut
faustam precationem referrent.

§. XX.

Nunc tandem à viventibus ad mortuos *Erga de-*
gradum faciamus cum Bernardo: cui angu- *functos ul-*
sta nimis & curta charitas est visa, quæ hu- *tâ mirè bē-*
jus vitæ mundique finibus clausa, ad alios *nescius.*
se non extendit, nisi quos è vicino con-
spicit. Sua ergo charitate ultra fines mundi
progressus, ad purgantes flammâs penetra-
vit, ut vitâ functis opem ferret, qui sibi ipsis
auxilio esse non possunt: idque fecit tanta
conrentione, ut Acis, Civitate Siciliæ, cum
ad populum ex superiore loco de horrenda
piacularium flammâ acerbitate verba
faceret, & pro pijs manibus Deo inter la-
crimas supplicaret, exanimis conciderit, lar-
go sudore perfusus, quem suis quisque stro-
pholis ex accurrentium turba detergebat,
& lintea tam pio sudore madida non secus

ac pretiosa lipsana religioſè aſſervabat.

§. XXI.

*Frequenter
illas ſpe-
ctat.*

Frequenter ſanè vel adſpectabiles habuit defunctorum animas, vel divinitus de illarum pœnis aut liberatione edoctrus eſt, modò ut opem ferret, modò ut cœleſti gloria donatas patefaceret. Mauritius Piſcis Sacerdos Caranæ, & Canonicus octogenario major, cùm domi ſuæ noctu ad lucernam vigil ſpectrum vidiffet, ſine horrore quidem, non tamèn ſine admiratione, eaque de cauſâ Bernardum conſuluiſſet, ex eo intellexit, animam eſſe opis egentem: triduo vix elapſo cùm Bernardus ter ad aram pro ea, uti ſponponderat, feciſſet, lætus in platea Mauritio occurrens exclamavit: eia, Domine, liberata eſt anima: jam, a)jo liberata eſt.

§. XXII.

*In his quo-
que duos
nepotes.*

Rogatus à Joanna & Philippa Sororibus, ut ſemel pro quibuſdam demortuis, quos ipſæ ſalvos optabant, non tamèn, qui eſſent, aperiebant, ſacram Deo hoſtiam offerret; altero mox die ad aram Deiparæ utraque præſente rem divinam fecit, & poſt ſacra verberitate prolata mirum in modum geſtiens raræ quædam exultantis animi ſigna edere viſus eſt. Interrogatus quam ob rem ita inſolitam concepiffet lætitiâ: beatam te, inquit, ad *rogatum, quæ filium in cælo habes. Tu quoque*
Phio

Philippa gaude, cujus filius paradiso fruitur.
 Vterq; veluti candida columba in cælum evo-
 lavit. Ego illos vidi. Et quando nos? quando
 tandem & nos sequemur? Ita nunc filiū Joan-
 næ: post & ipsam conspexit Joannam, etsi
 longissimè positus, in cælum abeuntem.

§. XXIII.

Romæ tunc Bernardus agebat: & Principi
 de Adria Matronæ Illustrissimæ peccata sua ^{Sororem}
 cōfidenti præbebat aures; cum repente in dul-
 ces erupit lacrimas. Illa, quid hoc sibi vellet,
 nescia, percontatur causam: audit, eodē tem-
 poris articulo mortuam Catanæ Joannam
 Bernardi sororem, & cælo potitam: scribit
 in Siciliam, atque eandem & morientis Joan-
 næ, & Bernardi varicinantis, flentisque ho-
 ram fuisse intelligit.

Per simile est, quod aliàs evenit, cum enim ^{Avunculum}
 in Sodalitio, cui à carcere nomen, verba face-
 ret; tam liquida perfusus est animi volupta-
 te, ut toto vultu exundaret inusitatæ suavi-
 tatis affluentia. Itaque pijs. sodalium adactus
 desiderijs, ut ediceret, quid novæ rei spectâs-
 set, fassus est avunculum suum Joannem Bo-
 lanum eiusdem Sodalitatis hominē, qui nu-
 per vitâ excesserat, sibi fuisse conspectum.

§. XXIV.

Vehebatur fortè curru Bernardus per urbē;
 quòd pedes incedere ex morbo non posset:

Bb 3 cùm

cum in platea repente hominem affatus: *quid rerum, inquit, tu hic facis? cui alter. Tres & quadraginta jam fluxere anni, ex quo hic, Deo sic iubente, miser hæreo; quia nemo est, qui pro me vel sacrificet, vel sacrificari faciat.* Tum Pater, *Ego, ego nunc in procinctu sum, ut pro te sacris operatus, cælum patefaciam* Obstupuit, ad hæc auriga, quod neminem ipse conspexerit, audierit tamen cum Bernardo sermocinantem. Itaque Patrem interrogavit, quocum illi sermo fuerit, cum nemo spectabilis adesset. Anima est, inquit Pater, quæ ipsos quadraginta & tres annos hoc loco peccata sua luit, dum eluat, unius sacrificij impendio. Itaque in æde Mariana, cui à JESU nomē est, pro hoc quadragenario Cæli Candidato immaculatâ Numini hostiâ non sine multis lacrimis litavit. Tum illâ ipsâ viâ redux, ubi ad eum perventum est locum, imperavit aurigæ, cursum ut inhiberet. Cui anima *gratias, inquit, Pater Bernarde, gratias ago quam maximas, pro tanto, quod in me cõtulisti, beneficio.* Ad hæc Pater, *Bene habet; vade in paradisum, & illa. Iã vado.*

§. XXV.

Habebat ex more Bernardus demortui hominis ad caput lecti calvariam. Ex hac audiit aliquando cubiculum ingressus lamentabiles eluctari questus, & mœsta voce ingeminari: *Væ mihi!* Advertit illico, quorsum ista fierent

renn semel pro illius capitis inquilino spiri-
torem divinam fecit, & quietem æternamq;
salutem utrique acceleravit.

§. XXVI.

Plus admirandæ novitatis habet, quod se-
quitur. Nonnemo Doctoris titulo insignis, & *Animam*
vitæ probitate clarus, Gaspari Marottæ no- *sub scalis*
men erat, diem suum clauserat extremum. Ad *non igne,*
hujus fores dum Bernardus fortè transiret, *sed frigore*
gradum stitit, & in hæc verba sæpius erupit; *pœnas dantem.*
Miserande Marotta! Marotta pauper! purga-
tusne? aliàs illac iter faciens fixis in terram
oculis, verba proferebat, manibus & gestu
vocem, ut sermocinantibus in more positum
est, animabar, ita tamen; ut nemo caperet,
quid, & quocum loqueretur. Tertium quo-
que ibidem clausis oculis quartam horæ
partem substitit immotus: tandem ubi ad se
rediit, rogatus ab adstantibus, ecquid vidis-
set. Animam, ait; Gasparis Marottæ Docto-
ris sibi visam, sub scalis, quasi in gelido la-
cu peccata expiantem. Pervenit ejus rei fa-
ma, ut par erat, ad filiam Marottæ, Virgi-
nem magna pietate præditam, quam Ber-
nardus ut in virtutis studio magis accende-
ret, facturum se, ut Deo annuente chari pa-
rentis animam spectaret, ultro commonefe-
cit.

cit. Itaque sub auroram adfuit filiae Marotta
 spectabilis; quærit illa, quid eò loci morare-
 retur, quando vitæ functi si salvi sint, in cæli
 regia; si verò iusti iudicis sententiâ damna-
 ti, in inferorum carnificina; si denique cæ-
 lo quidem destinati, necdum tamen satis, &
 ad purum emaculati, fixam in piacularium
 ignium camino sedem habeant. Ad quæ ille,
 Absit, ut in purgantē flamma pœnas dem;
 ubi cruciatus & tormenta longè gravissimæ
 humanos excoquunt & depurgant spiritus.
 Mihi, filia, non tam ægrè est, cui hoc loci su-
 premi Numinis jussu expianda est culpa u-
 nica: non alio supplicio vel dolore, quàm
 frigore. Ergone, inquit illa, mi Pater, etiam
 tibi nondum patent cæli fores? nondum ad
 spectandam Dei faciem admissus es? adhuc
 etiam tibi pœna danda est? & quæ istud fieri
 possit? quem nemo non novit probatissi-
 mam duxisse vitam, & sacris omnibus ritibus
 Christiano procuratum inter magna peccatis
 & pœnitentiæ argumenta mortem oppetiisse.
 Tum Pater, Crede mihi Nata: alia sunt
 Dei, alia hominum judicia: res nostræ ad Ju-
 dicis æterni tribunal aliâ pensantur lance,
 cribro perquam subtili minutissimè cernun-
 tur: proinde & ego sacrificijs ac synaxi sæ-
 piùs frequentata opus habeo.

*Et quam
 sint severa
 Dei iudicia
 indicantē.*

Aderat Marottæ sic filiae colloquenti

ju-

juvenis cælesti fulgore conspicuus, qui Vir-
ginis animum divina quadam voluptate de-
liniens, tandem ad puellæ Patrem : age, in-
quit, eamus: jam enim signum dabitur ad *Pa-
ternoster*, simul æs campanum insonuit; &
uterque momento citius ex oculis evanuit,
ne præstiturum à Deo colloquendi termi-
num præterirent, sed potius anteverterent.

Tandem ut hoc caput totamque de
Bernardi vita historiam paucis concludam,
ajo, illum, quantum quantum erat, charitatem,
fuisse, & quia hodièque de cælo propitius
nullum ipse de mortalibus bene merendi
finem facit, ego scribendi finem facio, non
admirandi.

Ad majorem DEI glo-
riam.